

- พ.ศ. 2488 ย้ายกลับไปศาลาสุเหร่าเก่า เปลี่ยนชื่อเป็น **“โรงเรียนเทศบาล 13 (สุเหร่าเก่า)”**
- 1 มี.ค. 2491 โอนกลับมาเป็นโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครกรุงเทพ เปลี่ยนชื่อเป็น **“โรงเรียนเทศบาลกิงเพชร”**
- พ.ศ. 2505 โอนเป็นโรงเรียนสังกัดเขตพญาไท เปลี่ยนชื่อเป็น **“โรงเรียนกิงเพชร”**
- พ.ศ. 2533 เป็นโรงเรียนในสังกัดเขตราชเทวี ใช้ชื่อเดิม คือ **“โรงเรียนกิงเพชร”**

ในการนี้ขอเชิญชวนบุคคล คุณครูสมัย พงศ์การณ (5 ธ.ค. 2454 - 15 ก.ย. 2520) ใช้ชีวิตเป็นครู ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2479 เมื่อมีอายุได้ 25 ปี โดยทำการสอนเริ่มแรกที่ **โรงเรียนประชาบาลสุเหร่าเก่า**, หรือ **โรงเรียนประชาบาลตำบลถนนเพชรบุรี ๑ (สุเหร่าเก่า)**, **โรงเรียนเทศบาล 13 (ถนนเพชรบุรี)**, **โรงเรียนเทศบาล 13 (สุเหร่าเก่า)**, **โรงเรียนเทศบาลกิงเพชร**, และ **โรงเรียนกิงเพชร** คุณครูสมัย เกษียณอายุราชการในปี พ.ศ. 2514 ใช้ชีวิตเป็นครู 35 ปีเต็ม ชาวบ้านครัวละแวกบ้านใกล้เคียงนับร้อยนับพันคนเรียนที่โรงเรียนนี้เพียงแต่เปลี่ยนชื่อโรงเรียน อาทิ มารดาของผู้วิจัยก็เป็นลูกศิษย์ท่าน เมื่อครั้งเป็น **โรงเรียนประชาบาลสุเหร่าเก่า** และแม้แต่ผู้วิจัยก็เคยเป็นลูกศิษย์ท่านเช่นกัน เมื่อครั้งเป็น **โรงเรียนเทศบาลกิงเพชร** ในปี พ.ศ. 2496 - 2498 (ชั้นประถมปีที่ 1-3) คุณครูสมัย พงศ์การณ สมรสกับ น.ส.ละมัย สุตวิระ มีบุตรธิดา 8 คน ได้รับการคัดเลือกเป็นครูอาวุโสของคุรุสภา และได้รับพระราชทานเครื่องหมายเชิดชูเกียรติจาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว วันเสาร์ที่ 16 มกราคม 2514 และถึงแก่กรรมเมื่อวันพฤหัสบดีที่ 15 กันยายน 2520 โดยที่คุณครูสมัย พงศ์การณ เป็นชาวบ้านครัว มีคุณูปการอย่างอเนกอนันต์ต่อชุมชนบ้านครัว จึงขอประกาศเกียรติคุณของท่านไว้ในงานวิจัยประวัติศาสตร์บ้านครัวให้ยังยืนนานต่อไป

จากเอกสารผู้ตรวจสอบบัญชีโรงเรียนบ้านครัววิทยา (2541) บันทึกไว้

โรงเรียนเป็นอาคารไม้สองชั้น **เลขที่ 493** ก่อตั้งในที่ดินของสุเหร่าเก่า ตำบลถนนเพชรบุรี อำเภอคูสิต จังหวัดพระนคร เป็นอาคาร **เลขที่เดียวกันกับที่ตั้งโรงเรียนกิงเพชร (เดิม)** **โรงเรียนประชาบาลตำบลถนนเพชรบุรี ๑ (สุเหร่าเก่า)**, **โรงเรียนวัดพระยาหยัง**, **โรงเรียนกิงเพชร** และ **โรงเรียนบ้านครัววิทยา** จึงมีความเกี่ยวพันกันมาตั้งแต่อดีตแล้ว

เมื่อวันที่ 28 กันยายน และ 7 ตุลาคม 2541 ทางมัลลียามีอุลคือยริยะหมีหนังสือแจ้งกรมธนารักษ์ว่าจะสร้างโรงเรียนบ้านครัววิทยาขึ้นใหม่ในที่ดินราชพัสดุโฉนดที่ 984 แขวงถนนเพชรบุรี เขตราชเทวี โดยไม่ชำระค่าเช่าที่ดินหรือค่าตอบแทนให้แก่กรมธนารักษ์ เพราะที่ดินเป็นที่ตั้งมัลลียาสถาน และโรงเรียนบ้านครัววิทยา ซึ่งอยู่ในที่ดินแปลงเดียวกัน

กรมธนารักษ์มีหนังสือที่ กค 0419/620 ลงวันที่ 16 มีนาคม 2542 แจ้งว่า จากการตรวจสอบหลักฐานแล้ว ไม่ปรากฏมีหลักฐานใดที่แสดงว่ามีสิทธิได้รับสิทธิในการใช้ประโยชน์ที่ดินราชพัสดุบริเวณดังกล่าว โดยมีต้องชำระค่าเช่าหรือค่าตอบแทนใดๆ การอนุญาตให้มีสิทธิเช่าใช้ประโยชน์ที่ดินราชพัสดุกระทำได้โดยวิธีจัดให้เช่าตามกฎหมายกระทรวง พ.ศ. 2519 ออกตามความในพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2518 ประกอบด้วยระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดหาประโยชน์ในที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2527

ทางมัสยิดจึงค้นหาคำพิพากษาศาลสมัยรัชกาลที่ 6 เป็นหลักฐานว่ามีสิทธิไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินแปลงนี้ก็จริง แต่ก็มีอำนาจที่จะใช้ที่นั้นตามความประสงค์เดิมได้ต่อไป มีสัปบุรุษท่านหนึ่งเก็บรักษาสำเนาคำพิพากษาไว้ ได้มอบให้อินมามมัสยิดพร้อมแผนที่ระวางที่ดิน อินมามรับเอกสารเมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2542 หลักฐานสำเนาคำพิพากษาศาล มีรายละเอียดต่อไปนี้

(สำเนา)

คดีดำ ๕/๑๒/พ.ศ. ๒๔๖๗

คดีแดง ๕๑/๑๒๕/๒๔๖๗

ศาลอุทธรณ์กรุงเทพ ฯ

วันที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๖๗

ความแพ่ง

คดีระหว่างกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ โจทก์

โต๊ะหะยิมหะหมัด อินมาม

(สืบyekฝรั่งเศส) จำเลย

ผู้พิพากษาซึ่งมีนามต่อไปนี้ ได้พร้อมกันปรึกษาคดีเรื่องนี้ โดยต้องแท้แล้ว จึงได้พิพากษาดังต่อไปนี้

กรณีเรื่องนี้ โจทก์ฟ้องขอให้ศาลขับไล่จำเลยออกจากที่ดิน ตำบลประจักษ์ จันทบุรี-นคร ที่ดินระหว่าง ๑ ต ๑ อ ๔ เลขที่ดิน ๒๑ เนื้อที่ประมาณ ๖.๖๔๔ ตารางวา โจทก์กล่าวว่าที่นี้เป็นที่หลวงอยู่ในความดูแลรักษาของโจทก์ จำเลยลอบลงซื้อสุหร่าไว้ในใบไต่สวน และลงชื่อจำเลยเป็นผู้แทนสุหร่าแขก

จำเลยให้การต่อสู้ว่าที่ดินรายพิพาทนี้ไม่ใช่ที่หลวงหวงห้าม เป็นสถานที่ตั้งสุหร่า ป่าช้าสาธารณะประโยชน์ สำหรับประชาชนผู้นับถือศาสนาอิสลามมาช้านานแล้ว

ศาลต่างประเทศได้พิจารณาและพิพากษาคดีเรื่องนี้เสร็จแล้ว เห็นว่าควรให้คงไว้เป็นที่ป่าช้า ตามเส้นหมายเขตริ้วทที่จำเลยนำขึ้นในแผนที่ตามเดิม ศาลถือว่าสุหร่านี้ได้สร้างมานานแล้วก็จริง แต่เมื่อสร้างเสร็จแล้วรัฐบาลไม่ว่ากล่าวคัดค้าน และกระทรวงนครบาลก็ได้ประกาศเมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๐ กำหนดให้เป็นที่ดินสงฆ์แล้ว ถือว่าเป็นการอนุญาต ภายหลังได้แปลเป็นธรรมเนียมประเพณีสืบเนื่องเสมอมาแต่โบราณกาล ทั้งนี้ก็ด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินสยามใน

อดีตและปัจจุบัน มีพระราชหฤทัยนิยมต่อประเพณีโบราณ เพื่อจะทนุบำรุงไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินทั่วไป ไม่ได้เลือกว่าเป็นชาติใดภาษาใด นับถือศาสนาหลักต่างกันประการใด เพื่อตั้งไว้เป็นอารัมมณียสถาน สำหรับทำพิธีกรรมและอัญชลีกรรมตามลัทธิของตน แลเห็นว่าสถานที่ๆ พืพาทนี้มีที่ว่างอยู่เป็นส่วนน้อย ถึงจะกันเอาออกไว้ก็ไม่เห็นมีประโยชน์ เพราะอยู่ในระหว่างป่าช้าขนาบ จึงพิพากษายกฟ้องของโจทย์เสีย และให้โจทย์เสียค่าฤชาธรรมเนียมแทนจำเลย ค่าทนายให้ยกเสีย เพราะจำเลยได้ที่ดินทำประโยชน์เพียงพอแล้ว

โจทย์อุทธรณ์

ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ได้พร้อมกันตรวจถ้อยคำสำนวนในคดีเรื่องนี้ โดยตระหนักถ่องแท้แล้ว เห็นว่าโจทย์ในคดีเรื่องนี้ อุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาของศาลต่างประเทศโดยอ้างเหตุว่า ศาลต่างประเทศไม่ได้ตัดสินชี้ขาดว่า ที่ดินรายวิวาทซึ่งมีสุเหร่าแลป่าช้าตั้งอยู่ในที่หลวงหวงห้าม เมื่อได้พิเคราะห์ดู ทางพิจารณาเห็นว่า ข้อคัดค้านของโจทย์ในข้อนี้ฟังขึ้น เพราะในระหว่างพิจารณาโจทย์ได้แถลงต่อศาลว่า ไม่มีความประสงค์ที่จะให้จำเลยรื้อป่าช้าแลสุเหร่าก็จริง แต่ไม่ได้แสดงความตั้งใจที่จะขอถอนข้อฟ้องอีกข้อ๑ ที่เกี่ยวกับกรรมสิทธิในที่ดินรายวิวาทนี้

ได้ความดังนี้ ศาลนี้เห็นว่าควรวินิจฉัยว่ากรรมสิทธิในที่ดินรายนี้เป็นของใคร ตามหลักถานซึ่งปรากฏในท้องสำนวนควรรับเป็นความจริงว่ากรรมสิทธิอยู่แก่รัฐบาล แลเป็นที่หลวงหวงห้ามฝ่ายจำเลยแลพวกถือศาสนาอิสลาม ที่ได้มีสุเหร่าแลป่าช้าในที่นั้น ไม่มีสิทธิที่จะร้องขอกรรมสิทธิในที่นี้ได้ แต่มีอำนาจที่จะใช้ที่นั้นตามความประสงค์เดิมได้ต่อไป จนตลอดเวลาที่รัฐบาลจะเห็นเป็นการสมควร

เหตุทั้งหลายนี้ จึงพร้อมกันพิพากษาแก้คำพิพากษาศาลเดิม คือพิพากษาชี้ขาดว่าที่รายพิพาทนี้เป็นที่หลวงหวงห้าม ส่วนค่าธรรมเนียมแลค่าทนาย ให้เป็นพับไปทั้ง ๒ ฝ่าย.

(ลงนาม) ด็อกเตอร์ แอลดูปลาตร์

(ลงนาม) พระยาพิรามราชสุภาวดี

(ลงนาม) พระยาฤทธราชทรงสวัสดิ์

(ลงนาม) พระยาประเสนะชิตศรีพิลัย

(ลงนาม) นายแอสตัน

ด็อกเตอร์แอลดูปลาตร์ ปฤกษา

อ่านวันที่ ๑๕/๖/๒๔๖๗

สำเนาคำพิพากษานี้ถูกดองกับฉบับเดิมแล้ว.

คำพิพากษาศาลต่างประเทศ สรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

- โจทก์ฟ้องศาลว่าที่ดินพิพาทเป็นที่หลวงหวงห้าม ขอให้ศาลขับไล่จำเลยออกจากที่ดินที่อยู่ในความดูแลรักษาของโจทก์

- จำเลยให้การต่อสู้ว่าที่ดินรายพิพาทนี้ไม่ใช่ที่หลวงหวงห้าม เป็นสถานที่ตั้งสุเหร่าและสุสาน สาธารณประโยชน์สำหรับประชาชนผู้นับถือศาสนาอิสลามมาช้านานแล้ว
- ศาลต่างประเทศถือว่าสุเหร่าสร้างเสร็จแล้ว รัฐบาลไม่ว่ากล่าวคัดค้าน และสุสานนั้นกระทรวงนครบาลได้ประกาศให้เป็นที่ดินตั้งตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2460 แล้ว
- พระบาทสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินสยามในอดีตและปัจจุบันทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก โปรดฯ ให้จัดตั้งสุเหร่าและสุสานเป็นสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนาแล้ว
- ศาลต่างประเทศจึงพิพากษายกฟ้องโจทก์ (หมายความว่าดินพิพาทมิได้เป็นที่หลวงหวงห้าม)

คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ สรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

- โจทก์อุทธรณ์ว่าศาลต่างประเทศไม่ได้ตัดสินชี้ขาดว่าที่ดินพิพาทซึ่งมีสุเหร่าและสุสานตั้งอยู่ในที่หลวงหวงห้าม
- ศาลวินิจฉัยว่า ที่ดินกรรมสิทธิ์อยู่แก่รัฐบาลและเป็นที่หลวงหวงห้าม ฝ่ายจำเลยและพวกนับถือศาสนาอิสลามมีสุเหร่าและสุสานแล้ว จึงไม่มีสิทธิ์ที่จะร้องขอกรรมสิทธิ์ในที่ดิน แต่มีอำนาจที่จะใช้ที่ดินตามความประสงค์เดิมได้ต่อไปจนตลอดเวลาที่รัฐบาลจะเห็นเป็นการสมควร

ต่อมา กรมอัยการมีหนังสือแจ้งกรมตรวจเงินแผ่นดิน มีรายละเอียดต่อไปนี้

กรมอัยการ

ที่ ๑๕/๕๗๐

วันที่ ๒๒ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๗

เรียน อำมาตย์เอก พระยาศรีสำราญ แทนผู้รักษาการ กรมตรวจเงินแผ่นดิน

ด้วยคดีแห่งระหว่าง กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ โจทก์ ได้ะมนะหมัดอินหมัม สับเยก-
ฝรั่งเศษ จำเลย พินาทกันด้วยเรื่องที่ดินสุเหร่าและที่ฝังศพ ตำบลประจักษ์ ซึ่งศาลต่างประเทศ
พิพากษาให้ยกฟ้องโจทก์ โจทก์อุทธรณ์นั้น.

เมื่อวันที่ ๑๕ เดือนนี้ ศาลต่างประเทศได้อ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์กรุงเทพ ฯ ให้โจทก์
ฟัง ศาลอุทธรณ์พิพากษาให้แก้คำพิพากษาศาลเดิม โดยพิพากษาชี้ขาดว่า ที่รายพิพาทนี้เป็นที่
หลวงหวงห้าม แต่ส่วนค่าธรรมเนียมแลค่าทนายให้เป็นกัฟไปทั้งสองฝ่าย.

และในคำพิพากษาได้กล่าวไว้ด้วยว่า ฝ่ายจำเลยและพวกที่ได้มีสุเหร่าแลปาชาในที่นั้น
ไม่มีสิทธิ์ที่จะร้องขอกรรมสิทธิ์ในที่นี้ได้ แต่มีอำนาจที่จะใช้ที่ดินตามความประสงค์เดิมได้ต่อไปจน
ตลอดเวลาที่รัฐบาลจะเห็นเป็นการสมควร ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อทราบ.

โอกาสนี้ ขอแสดงความนับถือมายังท่าน

มหาอำมาตย์ตรี พระยาเทพวิฑูร

อธิบดี กรมอัยการ

คำพิพากษาศาลอุทธรณ์กรุงเทพ ฯ และหนังสือกรมอัยการ เห็นชัดเจนว่ามัสยิดไม่มีสิทธิ์ที่จะร้องขอกรรมสิทธิ์ในที่นี้ได้ แต่มีอำนาจที่จะใช้ที่นี้ตามความประสงค์เดิมได้ต่อไปจนตลอดเวลาที่รัฐบาลจะเห็นเป็นการสมควรตั้งแต่ปี พ.ศ. 2467 ก่อนที่จะมีพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2518 ประมาณ 51 ปี ซึ่งต่างจากการได้สิทธิ์ให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ และตามระเบียบการต่างๆ โดยที่ต้องชำระค่าเช่าที่ดิน แล้ว

มีข้อสังเกตต่อไปนี้

1. ตามคำพิพากษา ฯ เลขที่ดิน 21 เนื้อที่ประมาณ 6,694 ตารางวา (16 ไร่ 2 งาน 94 ตารางวา)
 2. ตามโฉนดที่ 984 เลขที่ดิน 21 เนื้อที่ประมาณ 5,708 ตารางวา (14 ไร่ 1 งาน 8 ตารางวา)
- ฉะนั้นเนื้อที่ดินที่ตั้งมัสยิดยามีอุลคือยริยะห์และสุสาน ขาดหายไปประมาณ 986 ตารางวา เป็นเนื้อที่ประมาณ 2 ไร่ 1 งาน 86 ตารางวา (ที่ดินดังกล่าวไปอยู่ในโฉนดของผู้ใดเอาคืนมา!)

โต๊ะหะยีมะหมัด อิมามผู้แทนสุเหร่าแขก (มัสยิดยามีอุลคือยริยะห์) สัปบุรุษมัสยิดเชื่อว่า อิมามโต๊ะหะยีมะหมัด บิดาของท่าน คือ อิมามโต๊ะหะยีซบ เป็นอิมามยุคแรกครั้งที่มัสยิดยังเป็นสุเหร่าของอาสามาม แต่เดิมการเป็นอิมามสืบสายกันทางลูกหลาน โต๊ะหะยีมะหมัด มีบุตรรับช่วงเป็นอิมามต่อมาคือ อิมามวาวัยบ นนทโกวิท เกิดเมื่อวันศุกร์ที่ 5 เมษายน 2432 (ร.ศ. 108) เสียชีวิตวันเสาร์ที่ 25 ธันวาคม 2514 อายุได้ 82 ปี

โคมไฟเขียว

โคมไฟเขียวติดตั้งในมัสยิดสัปบุรุษหลายท่านว่า ในหลวงรัชกาลที่ 5 โปรดฯ พระราชทานได้สอบถามจากสัปบุรุษหลายท่าน สืบความไม่ได้ว่าพระราชทานเนื่องในวาระอะไร แต่ที่ดวงโคมมีข้อความจารึก "พระราชทานในงานพระบรมศพ ร.ศ. 129" การจะรู้ที่มาของดวงโคมจึงต้องทราบ ว่าพระบรมศพ ร.ศ. 129 เป็นรัชกาลใด มีประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ 30 ตุลาคม ร.ศ. 129 ว่า "พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สวรรคต" ฉะนั้น "พระบรมศพ ร.ศ. 129" จึงเป็น "พระบรมศพรัชกาลที่ 5" พระองค์เดียว เท่านั้น

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ 30 ตุลาคม ร.ศ. 129

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สวรรคต

ด้วยเหตุอันมิได้แลเห็นแต่ก่อนว่าจะมีในเวลาเร็วพลันเป็นที่เศร้าโศกโศกโศกาลัย อันยิ่งใหญ่น่าสลด ในนิกรชนทุกหมู่เหล่าไม่เลือกหน้าได้บังเกิดขึ้น พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระประชวรพระโรค พระอาติพิการ มาแต่วันที่ 16 ตุลาคม รัตนโกสินทร์ ศก^๔ 129 พระโรคกลายไปทางพระวักกะพิการ แพทย์ได้ประกอบพระโอสถ

ถวาย พระอาการหายคลายไม่ ถึงวันเสาร์ที่ 22 ตุลาคม รัตนโกสินทร์ ศก¹³ 129 เวลา 2 ยาม 45 นาที เสด็จสวรรคต ณ พระที่นั่งอัมพรสถานพระราชวังสวนดุสิต พระชนมพรรษา 58 เสด็จดำรงศิริราชสมบัติมาได้ 43 พรรษา วันในรัชกาลนับแต่มูลพระบรมราชาภิเษก 15320 วัน

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช มกุฎราชกุมาร ผู้เป็นรัชทายาท สืบพระบรมราชสันตติวงศ์ ดำรงศิริราชสมบัติ เป็น สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ 11 ธันวาคม ร.ศ. 129

ประกาศ เรื่องการพระเมรุพระบรมศพ

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า เมื่อถึงกลางเดือนมีนาคม ร.ศ. 129 นี้ จะได้เชิญพระบรมศพแห่งจากพระบรมมหาราชวัง ไปยังพระเมรุมาศ พระสงฆ์เจริญศราทอพรตแล้ว จะได้ถวายพระเพลิงพระบรมศพในเย็นวันนั้น รุ่งขึ้นแห่งพระบรมอัฐิ กลับคืนเข้าสู่พระบรมมหาราชวัง ประดิษฐานไว้ ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลต่อไปจนสิ้นสัตมวารสมัยแล้ว จึงจะได้เชิญพระบรมอัฐิไปประทับ ณ พระที่นั่งจักรกรีมหาปราสาท ฯลฯ

ประกาศมา ณ วันที่ ๖ เดือนธันวาคม รัตนโกสินทร์ ศก^๑ ๑๒๙

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ 25 ธันวาคม ร.ศ. 129

ประกาศ

ทรงขอบใจประชาชนที่ทำบุญอุทิศกุศลถวาย สมเด็จพระบรมชนกนาถ มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศแก่ประชาชนทั้งหลายจงทราบทั่วกัน ด้วยในวันที่ 15 และวันที่ 16 เดือนพฤศจิกายน ซึ่งเป็นวันกำหนดนัดกันว่า จะทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปถวายแด่สมเด็จพระบรมชนกนาถ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเสด็จสวรรคตล่วงลับไปแล้ว เพื่อแสดงความจงรักภักดีและถดัญญูกะตะเวตินั้น ได้ทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท จากรายงานกระทรวงมหาดไทย แลกระทรวงนครบาลว่า ประชาชนทั้งหลายไม่เลือกว่า ชันใด ชาติใด ศาสนาใด ได้พร้อมกันกระทำการกุศล ตามลัทธิแห่งตนๆ ตลอดทั่วพระราชอาณาเขต เป็นที่พอพระราชหฤทัยในความจงรักภักดีของประชาชนทั้งหลายอย่างยิ่ง ขอผลแห่งความจงรักภักดี แลกะตัญญูกะตะเวติที่ตาคุณ ที่มีอยู่ในน้ำใจของประชาชนทั้งหลายทั่วไปนั้น จงบันดาลดลให้เกิดความสุขสวัสดิ์ทั่วกันเทอญ ฯ

ประกาศมา ณ วันที่ 9 เดือนธันวาคม รัตนโกสินทร์ ศก 129

ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา ทางมัลลิตได้โคมไฟมาคงจะได้ไปร่วมงานพระบรมศพ จึงได้รับพระราชทานโคมไฟมาด้วย อดีตนายสมาน จิตนาคสุวรรณ์ อินทามมัลลิตดา รุฬฟาละธี่ ว่า มัลลิตนี้ก็ได้รับพระราชทานมาเหมือนกัน ได้แตกชำรุดสูญหายแล้ว ที่มัลลิตต้นสน ก็ยังมีโคมไฟแบบนี้ให้เห็นอยู่ เข้าใจว่าคงจะไปร่วมงานพระบรมศพในครั้งนั้นด้วย

อาคารอาบนํ้ามาฆ

ในบริเวณพื้นที่มัลลิต เดิมมี บ่อนํ้า บ้างครั้งก็เรียกว่า สระนํ้า โดยก่ออิฐเป็นชั้นบันไดขึ้นลง รอบบ่อ นํ้าในบ่อขึ้นลงตามนํ้าในคูน้ำซึ่งอยู่ด้านหน้ามัลลิต เข้าใจว่าคงมีตานํ้าไหลจากบ่อถึงคูน้ำ สัปบุรุษใช้ประโยชน์จากบ่อนํ้าแห่งนี้มานานเท่าใดสืบความไม่ได้ สันนิษฐานว่าคงมีมาครั้งก่อสร้าง สุเหร่ากองอาสาจามแล้ว บ่อนํ้ามีปรากฏในแผนที่บริเวณกรุงเทพฯ ร.ศ. 126 ระบุเป็นบ่อลึก 3 เมตร บ่อนํ้ามาถูกกกลบถมลงครั้งสร้างมัลลิตใหม่ อุปกรณ์ก่อสร้างที่ชำรุด จอบ เสียม พลั่ว กระบองปูน ถูกโยนลงบ่อฝังกลบไปและก่อสร้างขึ้นเป็นอาคารชั้นเดียว ใช้อาบนํ้ามาฆ ต่อมาในปี พ.ศ. 2543 ทางมัลลิตได้รื้อถอนอาคารนี้และจัดสร้างเป็นอาคารใหม่ เพื่อบริการให้ความสะดวกกับสัปบุรุษที่ มาปฏิบัติศาสนกิจมากยิ่งขึ้นตามที่เห็นปัจจุบัน

ลานจอตระยงค์

ลานจอตระยงค์ติดรั้วกำแพงมัลลิต เดิมเป็นสุสานและลำรางร่องนํ้ามาก่อน ต่อมาตื่นเงิน จึงใช้ฝังศพบรรพชนนับร้อยนับพันมาแล้ว ชาวบ้านนิยมฝังศพไว้ใกล้มัลลิต พื้นที่สุสานแปลงใหญ่มี ต้นไม้สูงใหญ่ขึ้นมาก มีต้นเถาวัลย์พรรณไม้เลื้อยขึ้นทั่วไป มีสัตว์จำพวกแมลงนกหนูงูเงี้ยวเขี้ยวขอ เลื้อยคลานอาศัยอยู่ เวลาโพล้เพล้ค่ำคืนจะวิเวกวังเวงน่าสะพรึงกลัว ก่อนนี้การไปตลาดเจริญผล ชาวบ้านจะบอก ไปหน้าบ้าน และไปตลาดกึ่งเพชรจะบอก ไปหลังบ้าน ซึ่งทางไปตลาดกึ่งเพชรเป็น ทางผ่านสุสานสองแห่งตั้งอยู่หลังหมู่บ้าน การเดินเข้า/ออกหลังบ้าน ที่ชาวบ้านใช้กันอยู่ประจำคือ ทางเดินผ่านกลางสุสานมัลลิตยามีอุลคือยริยะห์ และ ทางเดินผ่านข้างสุสานมัลลิตดา รุฬฟาละธี่ ยามดึกคืนค่อนคืนจะเปลี่ยวมาก มีตำนานเล่าขานว่ามีคนถูกผีปีศาจหลอกหลอนมาแล้ว ชาวบ้าน บางครั้งก็ต้องเลือกทางเดินเข้าออกทางนี้ ทางเดินอื่นจะมีสุนัขเป็นฝูงรุมเห่าหอนไล่กัด การเดินเข้า ออกหลังบ้านยามดึกคืน จึงต้องเลือกว่าจะใช้ทางเดินผี(หลอก) หรือทางเดินหมา(กัด) ชาวบ้านจึง ต้องใช้วิธีไปมาหลายๆ คนและเป็นเรื่องสนุกสนานกันไป

สุสานเป็นทรัพยากรธรรมชาติ ชาวบ้านครัวใช้ประโยชน์ในการฝังศพแต่ครั้งก่อตั้งบ้านครัว แล้ว ประมาณปี พ.ศ. 2520 ทางมัลลิตได้ถมดินส่วนที่เป็นลำรางร่องนํ้า และต่อมาอีก 2-3 ปี จึงจัดทำเป็นลานจอตระยงค์เพื่อใช้ในกิจการของมัลลิต และสาธารณประโยชน์ส่วนรวมทั่วไป

มัสยิดดารุลฟาละฮ์ (หลังที่สอง)

เดิมสุเหร่าแห่งนี้เป็นอาคารไม้สักชั้นเดียวใต้ถุนสูง ก่อตั้งขึ้นทางทิศตะวันออกของบ้านครัว เรียกว่า “สุเหร่าโต๊ะลี” หรือ “สุเหร่าใหม่” สร้างในสมัยรัชกาลที่ 5 ประมาณปี พ.ศ. 2437 ในที่ดินกระทรวงการคลัง ที่ดินระวาง 1ต 2อ : 1 เลขที่ดิน 55 โฉนดที่ 872 เนื้อที่ 89 ตารางวา ตั้งอยู่ที่บ้านแขกครัว ตำบลบ้านแขกครัว (ประแจจีน) อำเภออุตุสิต จังหวัดพระนคร ต่อมาอาคารไม้ทรุดโทรมจึงต้องรื้อถอนลงและสร้างขึ้นใหม่เป็นอาคารคอนกรีตสองชั้นตามที่ได้เห็นปัจจุบัน

“สุเหร่าโต๊ะลี” จัดทะเบียนตาม พ.ร.บ.มัสยิดอิสลาม พ.ศ. 2490 เลขทะเบียนที่ 122 มีชื่อเรียกว่า “มัสยิดดารุลฟาละฮ์” คำว่า “ดารุลฟาละฮ์” มีความหมายว่า “อาคารแห่งชัยชนะ” ถ้าจะเรียกชื่อให้สั้นถูกต้องตามภาษาอาหรับ ต้องเรียกว่า “มัสยิดดาร์” หรือ “มัสยิดค้ายัด”

ใบไต่สวนและหมายเหตุที่ดินระบุเป็น ที่สะเหร่าแขก

(โต๊ะหะยิมะหะหมัดตะเฮ เป็น อิหม่า)

ใบไต่สวนมีหลักฐานสำคัญต่อไปนี้

- (1) โฉนดหนังสือสำคัญเดิม **ไม่มี**
- (2) เทียบกับจำนวนในแผนที่มากกว่าเดิม **1 งาน**
- (3) เจ้าของหนังสือสำคัญเดิมไปไหน **ไม่มี**
- (4) ได้มาเพราะอาการอย่างไรแต่เมื่อไร **ซื้อจากโต๊ะคงไว้ประมาณ 60 ปี และได้ยกขึ้นเป็นที่สะเหร่า ประมาณ 18 ปี**
- (5) มีหลักฐานอย่างไร **ได้ปกครองมา แต่หนังสือสัญญาไม่มี**
- (6) แผนที่แปลงนี้ คง หรือ แก้วไข แก้ว 4 ทิศ
- (7).(8) ที่ดินแปลงนี้มีหลวงสกธรรนารักษ์ - ผู้แทน กระทรวงกระลาใหม่ ตั้งวิวาททั้งแปลงไต่สวนที่ตำบลประแจจีน เมื่อวันที่ 16 กันยายน ศก 131 (พ.ศ. 2455 สมัยรัชกาลที่ 6)

มัสยิดดารุลฟาละฮ์ มีสุสานฝังศพอยู่ในที่ดินกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ เนื้อที่ 4 ไร่ 48 ตารางวา ที่ดินระวาง 1ต 2อ : 1 เลขที่ดิน 10 โฉนดที่ 943 ตำบลประแจจีน อำเภอประแจจีน จังหวัดพระนคร

ใบไต่สวนและหมายเหตุที่ดินระบุเป็น ที่ป่าช้าแขก (โต๊ะหะยิมุด - แทน)

ใบไต่สวนมีหลักฐานสำคัญต่อไปนี้

- (1) โฉนดหนังสือสำคัญเดิม **ตราแดง มีชื่อ นายกองมัน อำแดงลา**
เนื้อนา 3 ไร่ 40 วา
- (2) เทียบกับจำนวนในแผนที่ **มากกว่าเดิม 3 งาน 20 วา**
- (3) เจ้าของหนังสือสำคัญเดิมไปไหน **ตายหมด**
- (4) ได้มาเพราะอาการอย่างไรแต่เมื่อไร **บิดามารดาขายให้แต่ยังมีชีวิตอยู่ประมาณ 20 ปี และได้ทำเป็นที่ป่าช้าสำหรับฝังศพ**
- (5) มีหลักฐานอย่างไร **ได้ปกครองมา**

(6) แผนที่แปลงนี้ คง หรือ แกะไข แก่ตก-ได้

(7),(8) ที่ดินแปลงนี้มีหลวงสกลธนาภิรักษ์ - ผู้แทน กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ตั้งวิวาททั้งแปลง ไต่สวนที่ศาลประจักษ์ เมื่อวันที่ 20 กันยายน ค.ศ. 131 (พ.ศ. 2455 สมัยรัชกาลที่ 6) (ดูรายละเอียดในเอกสาร “โฉนดมัสยิดและพื้นที่กุบรู” ฉบับประจำมัสยิด 3 แห่ง)

มัสยิดซุลกุลมุตตากิน (หลังที่สาม)

เดิมก่อตั้งที่บ้านครัวได้เป็นอาคารไม้เล็กๆ เรียกว่า “สุเหร่ายิปา” สร้างในสมัยรัชกาลที่ 6 ประมาณปี พ.ศ. 2460 ต่อมารื้อถอนโยกย้ายข้ามคลองมาสร้างใหม่ที่บ้านครัวตะวันตก มีสาเหตุเจ้าของที่ดินต้องการใช้ที่ดินทำประโยชน์อย่างอื่น สร้างใหม่ครั้งที่ 2 เป็นอาคารไม้ 2 ชั้น ในปี พ.ศ. 2475 (สมัยรัชกาลที่ 7) ในที่ดินกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ที่ดินระวาง 1ต 1อ : 4 เลขที่ดิน 168 โฉนดที่ 662 เนื้อที่ 14 ตารางวา และที่ดินแปลงที่สองเลขที่ดิน 39 โฉนดที่ 2289 เนื้อที่ 17 ตารางวา อยู่ที่ดินเพ็ชรบุรี ตำบลถนนเพ็ชรบุรี อำเภอดุสิต จังหวัดพระนคร ต่อมาอาคารไม้ทรุดโทรมจึงรื้อถอนสร้างใหม่ครั้งที่ 3 เมื่อปี พ.ศ. 2533 เป็นอาคารคอนกรีตสองชั้นบุหินอ่อนตามที่เห็นปัจจุบัน

“สุเหร่ายิปา” จัดทะเบียนตาม พ.ร.บ.มัสยิดอิสลาม พ.ศ. 2490 เลขทะเบียนที่ 105 มีชื่อเรียกว่า “มัสยิดซุลกุลมุตตากิน” คำว่า “ซุลกุลมุตตากิน” มีความหมายว่า “วิถีชีวิตผู้สำรวมตนแต่อัลลอฮ์” ถ้าจะเรียกชื่อให้สั้นถูกต้องตามภาษาอาหรับ ต้องเรียกว่า “มัสยิดซุลกั”

มัสยิดซุลกุลมุตตากินไม่มีสุสาน แต่สุสานใช้ฝังศพอยู่ทุกวันนี้ ถูกแบ่งแยกจากสุสานแปลงใหญ่ของมัสยิดยามีอุลค็อยรียะห์ เนื่องจากที่ดินเอกชนข้างเคียงไม่มีทางรถยนต์เข้า/ออกได้ จึงฟ้องร้องต่อศาลในช่วงปี พ.ศ. 2505 - 2507 กรณี ทวงจำเป็น คดีสิ้นสุดลง กรมธนารักษ์ซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินจึงเปิดทางให้เอกชนสร้างถนน พื้นที่สุสานแปลงใหญ่ถูกแบ่งแยกออกเป็นสุสานสองแปลง แต่สภาพจริงตามโฉนดมิได้แบ่งหักออกเป็นที่ดินสองแปลง

(ดูรายละเอียดในเอกสาร “โฉนดมัสยิดและพื้นที่กุบรู” ฉบับประจำมัสยิด 3 แห่ง)

นามสกุลพระราชทานในบ้านครัว

ตามพระราชบัญญัติขนานนามสกุล พ.ศ. 2456 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริว่า สมควรบัญญัติวิธีการจดทะเบียนคนเกิด คนตาย การสมรส ให้เป็นการมั่นคง ชัดเจนสืบไป จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัตินี้ ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2456

บรรพชนบ้านครัวมีเกียรติประวัติตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 1 ในสงครามเก้าทัพกับพม่า และเมื่อเกิดวิกฤตการณ์ปากน้ำเจ้าพระยา (พ.ศ. 2436, ร.ศ. 112) บรรพชนเข้าร่วมในยุทธการครั้งนั้นจนได้ชื่อเป็น “ผู้พิทักษ์แผ่นดินไทย” เป็นครั้งที่สอง เมื่อมีพระราชบัญญัติขนานนามสกุล ลูกหลานของบรรพชนจึงจัดทำหนังสือขอรับพระราชทานนามสกุลไว้เป็นเกียรติประวัติ ดังต่อไปนี้

เอกสารอักษรานุกรมนามสกุลพระราชทาน (มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์ฯ 2534)

นามสกุล (อักษรโรมัน)	พระราชทาน	วัน - เดือน - ปี
กันนกสิน (Kanhakasin)	จำเริญ และ นายและ บิดา	26 กรกฎาคม 2462
	กรมสรรพาวุธทหารเรือ ปู่ชื่อ ดำ	
เกตุเลขา (Ketulekha)	หลวงศรีพลรัตน์ (ยะพะระ)	9 กันยายน 2457
	นายอำเภอปักธงไชย มณฑลนครราชสีมา	
	ปู่ทวดชื่อ เกตุ ปู่ชื่อ และ	
ตะปากม (Tapagama)	พันจำเริญหมัด	20 ธันวาคม 2457
	เรือพระที่นั่งมหาจักรี ปู่ชื่อ มา บิดาชื่อ ดบ	
เลฆะสมาน (Lekhasamana)	พันจำเริญสง	25 พฤศจิกายน 2459
	กองเรือกลชั้น 4 กรมชุมพลทหารเรือ	
	ปู่ชื่อ และ บิดาชื่อ หลวงสาคร (สมาน)	
สัพพะเลขา (Sabbhalekha)	จำตรีชบ	30 กันยายน 2459
	กองเรือกลชั้น 4 กระทรวงทหารเรือ	
	บิดาชื่อ เล็ก	
สิขันทกบุตร (Sikhandakaputra)	นายเรือโทนัก	26 กรกฎาคม 2462
	กระทรวงทหารเรือ บิดาชื่อ แหมม	
โสตะจินดา (Sotachinta)	นายเรือตรีหมัด	17 มิถุนายน 2459
	กองโรงเรียนพลทหารเรือที่ 2	
	ปู่ชื่อ จิน บิดาชื่อ หลวงปรีชาชาญสมุทร (ขอ)	
สมัตถนาค (Samathanaga)	นายเรือเอก ขุนรอนกลางสมุทร(หมัด)	26 กรกฎาคม 2462
	กระทรวงทหารเรือ ปู่ชื่อ โต๊ะสมัด	
	บิดาชื่อ นาค	
หัสตานนท์ (Hastananda)	นายเรือโทเลาะ	30 พฤษภาคม 2461
	กรมสารพัดใหญ่ทหาร	
	บิดาชื่อ หลวงสาครยุทธวิไชย (หมัด)	
ไอศะนาวิน (Aisanavin)	นายเรือเอก หลวงพลสินธวานันติ (แอ)	2 สิงหาคม 2456
	กระทรวงทหารเรือ	

ผู้ได้รับนามสกุลพระราชทาน แต่ชื่อสกุลไม่ปรากฏในอักษรานุกรม เพราะมิได้จัดทำหนังสือกราบบังคมทูลพระกรุณาขอรับพระราชทาน โดยมี นายเสน คำวิทย์เลิศ เล่าว่า เมื่อครั้งรัชกาลที่ 6 เสด็จพระราชดำเนินโดยเรือพระที่นั่ง แปรพระราชฐานไปประทับแรม ณ พระราชวังบางปะอิน เพื่อ

ทรงแสดงละคร หลังจากรับประทานอาหารกลางวันแล้ว พระองค์ทรงมีรับสั่ง ส่งถามชื่อปู่และบิดาของทหารเรือที่ติดตามเสด็จรับใช้ เพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามสกุลทุกคน ต่อมาถึงลำดับตนซึ่งเป็นทหารรับใช้และมีสักเลกที่หลังมือข้างหนึ่งด้วย โดยมีหน้าที่โยนดิ่งวัดความลึกระดับน้ำจากกรุงเทพฯ ถึงพระราชวังบางปะอิน พระองค์ทรงมีรับสั่ง ส่งถามชื่อบิดา จึงกราบทูลว่า บิดาถึงแก่กรรมแล้ว **ชื่อนายดำ(อาดัม)** จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามสกุล ทรงมีรับสั่ง สั่งว่า **“ดำริห์เลิศ”** จึงเป็น **นายเสน ดำริห์เลิศ** แต่นั้นมาและมีผู้สืบสกุลจนทุกวันนี้

พิสูจน์ความจริง นายเสนติดตามเสด็จ ฯ ทางเรือจากกรุงเทพฯ ถึงพระราชวังบางปะอิน เป็นเรื่องจริงหรือไม่ มีหลักฐานนำมาประกอบข้อเท็จจริงต่อไปนี้

จากหนังสืองานละครของ พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทร มหาวชิราวุธ

พระมงกุฎเกล้าเจ้าแผ่นดินสยาม (หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล 2517) บันทึกไว้

“ก่อนน้ำท่วมใหญ่ ปีมะเส็ง พ.ศ. 2460 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินโดยเรือพระที่นั่งประจำทวีป แปรพระราชฐานไปประทับแรม ณ พระราชวังบางปะอิน ณ ที่นั้น ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างโรงละครขึ้นเสร็จเรียบร้อยแล้ว พระราชทานนามว่า “ศาลาวรรณาวาสสถาน” ทรงใช้เป็นที่พักมละคร “วิไลยเลือกคู่” และเป็นที่เล่น “ดัมพ์แควมโบ” ต่อจากนั้น”

มีบันทึกไว้อีกว่า “ในปีต่อมาทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดแสดง (ละครเรื่องกลแตก) ที่พระราชวังบางปะอิน เก็บเงินบำรุงเสือป่ารักษาดินแดนอยุธยา เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2464 ทรงแสดงบทหลวงสิทธิ์ศุภการ.”

จากหนังสือ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานไปประทับแรม ณ พระราชวังบางปะอิน และตามท้องถื่นทุรกันดารทั่วประเทศทุกๆ ปี

จากการตรวจสอบทะเบียนบ้าน นายเสน เกิดวันที่ 5 กรกฎาคม 2430 มีบิดาชื่อ **ดำ** จริง และมารดาชื่อ **หนับ** และถ้านับจากปีเกิดถึงปีที่เสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานฯ นายเสนมิใช่ อายุประมาณ 30 ปี และอยู่ในช่วงเวลาที่พระองค์โปรดเกล้าฯ พระราชทานนามสกุล ขอให้สังเกตคำ **“ดำริห์”** เป็นภาษาที่ใช้ในสมัยรัชกาลที่ 5 - รัชกาลที่ 6 ปัจจุบันคำนี้เขียนเป็น **“ดำริ”** ไปแล้ว จึงเชื่อว่านายเสนได้เคยติดตามเสด็จฯ จริง แต่การติดตามเสด็จฯ ในปีใดนั้น นายเสนไม่ได้บอกเล่าไว้ชัดเจน เพราะช่วงเวลาติดตามเสด็จฯ กับเวลาบอกเล่าให้ลูกหลานฟังต่างกันหลายสิบปี อาจเป็นไปได้ที่นายเสนลืมเลือนเดือนปีไปแล้วก็ได้

ไหมไทยบ้านครัว/ไหมไทยจิมทอมป์สัน

การทอผ้าไหมในบ้านครัวเป็นอาชีพครัวเรือนที่มีมานาน เริ่มต้นเมื่อใดสืบความไม่ได้ เดิมทอเป็นผ้าขาวม้า ผ้าขึ้น ผ้าโล่ง นำออกขายในกรุงเทพฯ และปริมณฑลใกล้เคียง ต่อมาจึงขยายไปต่างจังหวัดเป็นที่นิยมทั่วไปเรียกกันว่า “ผ้าไหมบ้านครัว” เป็นอาชีพทำกำไรสูง จึงจูงใจให้ส่งเสริมการผลิต ชาวบ้านครัวจึงหันมาทำกิจการนี้มากขึ้น แต่มารุ่งโรจน์เมื่อหลังสงครามโลกครั้งที่ 2

ทำไมจึงรุ่งโรจน์หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 มีผู้รู้เรื่องที่แท้จริง และมีอายุยืนที่สุดในบ้านครัวเล่าว่า “เมื่อประมาณ 50 กว่าปีแล้ว วันหนึ่งฉันย้อมไหมอยู่หน้าบ้าน มีฝรั่งและคนไทยราว 4-5 คนเดินผ่านไปมาหลายเที่ยวเข้ามาถามว่า คุณยายกำลังทำอะไรอยู่ครับ? ฉันตอบว่า ย้อมไหมค่ะ? ทางฝรั่งได้ถามเรื่องผ้าไหมเอามาจากไหน ใช้สีอะไรย้อม ทำกันกี่คน และอีกหลายๆ เรื่อง ฉันจึงเชิญเขาขึ้นเรือนให้ดูผ้าไหมที่ทอเสร็จแล้ว เขาชอบใจมากซื้อผ้าขาวม้าตาหมากรุก ผ้าโล่ง ผ้าขึ้นไปหลายผืน ต่อมาไม่กี่วันทางฝรั่งมาอีก ทีนี้ซื้อเป็นเงินสามหมื่นบาท แต่ไม่ได้ให้เงินสด ให้เป็นกระดาษแผ่นเล็กๆ เขียนเป็นภาษาฝรั่งเศสฉันอ่านไม่ออกบอกว่าไม่เอาจะเอาเงินสด ฉันไม่ไว้ใจหрокเงินตั้งสามหมื่น เขาบอกว่าเป็นเช็คให้ไปขึ้นเงินที่ธนาคารอเมริกา ฉันปรึกษาดูกับญาติๆ จึงรับไว้ดูสักครั้งและเอาไปขึ้นเงินที่ธนาคารอเมริกาได้เงินตามจำนวน จึงเชื่อใจค้าขายกันเรื่อยมา ต่อมาฉันเพิ่งรู้ว่าเขาชื่อ “จิมทอมป์สัน” พวกเราที่ค้าขายกันเรียกเขาว่า “นายห้าง” ชื่อภาษาฝรั่งจำยาก บางครั้งก็เรียกเขาว่า “นายฝรั่ง” มารู้ตอนหลังว่าเขาชื่อเขาไปขายที่เมืองอเมริกาโน่น ได้กำไรหลายเท่าเชียวละ”

ผู้รู้เรื่องที่แท้จริงคือ คุณยายหนับ มานะเกษม เป็นคนบ้านครัวโดยกำเนิดเชื้อสายเขมรจาม เกิดปี พ.ศ. 2448 สมัยรัชกาลที่ 5 มีสุขภาพแข็งแรงพอใช้ ปฏิบัติศาสนกิจในศาสนาอิสลามทุกวัน คุณยายเป็นคนแรกที่เปิดประตูบ้านครัวค้าขายผ้าไหมกับ จิม ทอมป์สัน และชักชวนญาติให้ค้าขายกับจิมฯ จนรำรวยทุกคน คุณยายได้ถือหุ้นในบริษัทไหมไทยจิมทอมป์สัน มีน้องชายชื่อฮัยย็อลเล็ก มานะเกษม (คุณลุงเล็ก) เข้าร่วมกิจการค้าขายผ้าไหมกับจิมฯ ต่อมาคุณลุงเล็กได้เป็นนายช่างใหญ่ควบคุมการก่อสร้างบ้านไทยจิมทอมป์สันในปี พ.ศ. 2502 โดยที่คุณลุงเล็กไม่ยอมรับค่าแรงส่วนตัว และเสียชีวิตไปหลายปีแล้ว ต่อมาคุณยายหนับได้เสียชีวิตลงเมื่อวันอังคารที่ 14 สิงหาคม 2544 โดยมีอายุสูงสุดในบ้านครัวได้ 96 ปี

เรื่องราวของจิม ทอมป์สัน นี้ นายวิลเลียม วาร์เรน (WILLIAM WARREN) ได้บันทึกประวัติของจิมฯ เกี่ยวกับประเทศไทย ไหมไทย และบ้านไทยจิมทอมป์สัน ไว้ในหนังสือ JIM THOMPSON : The Legendary American of Thailand บางตอนไว้

จิม ทอมป์สัน เกิดวันที่ 21 มีนาคม ค.ศ. 1906 (พ.ศ. 2449) รัฐเดลาแวร์ สหรัฐอเมริกา มีชื่อจริงว่า “เจมส์ แฮร์ริสัน วิลสัน ทอมป์สัน” (James Harrison Wilson Thompson) จิมฯ ทำงานในหน่วยสืบราชการลับแห่งสหรัฐอเมริกา (OSS = Office of Strategic Services) ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 จิมฯ เข้าร่วมกับกลุ่มเสรีไทย โดยมีนายปรีดี พนมยงค์ เป็นแกนนำจนสิ้นสุด

สงคราม จิมฯ เข้ามาปฏิบัติการในประเทศไทยทางตอนเหนือใกล้ชายแดนไทยลาวในปี พ.ศ. 2488 โดยกระโดดร่มลงร่วมกับกลุ่มเสรีไทย

จิมฯ ซื้อผ้าไหมบ้านครัวครั้งแรกเป็นผ้าชิ้น ผ้าขาวม้า ผ้ายกดินเงินดินทอง ที่ใช้ในพิธีแต่งงาน ต่อมาได้ค้าขายผ้าไหมกับชาวบ้านครัวเมื่ออายุได้ 40 ปี ร่วมกับชาวบ้านครัวจัดตั้งบริษัทไหมไทยจำกัด ด้วยทุนจดทะเบียนครั้งแรกเป็นเงิน 25,000 ดอลลาร์สหรัฐ แบ่งเป็น 500 หุ้นๆ ละ 50 ดอลลาร์สหรัฐ เมื่ออายุได้ 42 ปี ทุกๆ เช้าเขาจะมาตรวจการลงสีย้อมผ้า และคัดเลือกสีย้อมที่มีคุณภาพสูงด้วยตนเอง"

จากคำบอกเล่าของคุณยายหนับ และบันทึกของนายวิลเลียมฯ นับจากปี พ.ศ. 2544 ย้อนหลังไปประมาณ 55 ปี มีเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นจริง ชาวบ้านครัวเป็นผู้ผลิตผ้าไหม และ จิม ทอมป์สัน เป็นผู้ซื้อนำไปขายต่อ เปิดตลาดการค้าผ้าไหมที่สหรัฐอเมริกาและยุโรป จนผ้าไหมไทยเป็นสินค้าคุณภาพมีส่วนแบ่งการตลาดสูง ในช่วงนั้นบ้านครัวยังเป็นสังคมปิดแต่มีชาวอเมริกันและชาวยุโรปเดินเข้าออกหมู่บ้าน โดยทางเดินเป็นไม้กระดาน 3-4 แผ่น มาดูชาวบ้านย้อมสีผ้า ตากผ้า ทอผ้า ด้วยก๊อกระตุกที่ต้องใช้มือและเท้าประสานกันเป็นเสียงดนตรีตลอดทั้งหมู่บ้าน โดยที่นายวิลเลียมฯ บันทึกไว้อีกว่า

"บ้านครัวเป็นหมู่บ้านซึ่งครั้งหนึ่งอยู่นอกเขตเมือง รวมตัวกันอย่างเหนียวแน่น มีชาวมุสลิมมากกว่าชาวพุทธ 95% เป็นหมู่บ้านทอผ้าไหมใหญ่ที่สุดในกรุงเทพฯ"

จิม ทอมป์สัน นำผ้าไหมบ้านครัวอันเป็นสินค้าคุณภาพไปเปิดตลาดต่างประเทศ จนเป็นที่นิยมไปทั่วโลก และเรียกกันจนติดปากว่า "ไหมไทยจิมทอมป์สัน" โดยที่ชาวต่างประเทศหาไม่รู้ไม่ว่า "ไหมไทยจิมทอมป์สัน" แท้จริงก็คือ "ไหมไทยบ้านครัว" จึงต้องจารึกผลงานอันเป็นเกียรติคุณสูงส่งของบรรพชนไว้ในประวัติศาสตร์บ้านครัว เพื่อให้อนุชนชนนหลังได้ประจักษ์สืบสานต่อไป ทราบไว้ว่า

เพราะมีไหมไทยบ้านครัว

จึงมีไหมไทยจิมทอมป์สัน

เพราะมีไหมไทยจิมทอมป์สัน

จึงต้องจารึกไว้ในประวัติศาสตร์บ้านครัว

ผ้าไหมไทยบ้านครัวรุ่งเรืองโชติช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2489 ได้ประมาณ 21 ปี ก็ต้องซบเซาลง เมื่อ จิม ทอมป์สัน ไปท่องเที่ยวปาลึกในประเทศมาเลเซีย ในวันพฤหัสบดีที่ 23 มีนาคม 2510 เมื่อเขาอายุได้ 61 ปี และตั้งแต่นั้นวันอาทิตย์อีสเตอร์ จิมฯ หายสลับไปในป่าดงดิบอย่างไร้ร่องรอย จากเดือนเป็นปีทำให้ธุรกิจและการเงินชะงักลง เมื่อเปลี่ยนผู้บริหารบริษัททำให้นโยบายการค้าขายผ้าไหมเปลี่ยนแปลงไป ชาวบ้านจึงหันไปค้าขายผ้าไหมกับรายอื่นๆ เพื่อจะได้เงินสดมาเป็นทุนหมุนเวียน แต่พบกับปัญหาการจ่ายเช็ค ทำให้การเงินขาดสภาพคล่อง ที่สำคัญคือ ราคาไหมดิบ สีย้อม และค่าแรงงานสูงขึ้น ผู้ประกอบอุตสาหกรรมผ้าไหมบ้านครัวจึงล้มเลิกกิจการลงเป็นส่วนมากด้วยไม่สามารถอดทนต่อการขาดทุนสะสมที่ต่อเนื่องได้

บทที่ 4

บ้านครัว : ยุคสังคมเปิด

บ้านครัวเป็นสังคมเปิด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2501 - ปัจจุบัน

บ้านครัวเป็นยุคสังคมปิดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2330 ชาวบ้านใช้วิถีชีวิตเรียบง่ายพึ่งพาอาศัยซึ่งกัน มีสายใยครอบครัวอันที่พี่น้องทั้งหมู่บ้านมีศาสนาอิสลามเป็นแกน ผู้ใดมีงานบุญ แต่งงาน เจ็บป่วย ถึงแก่ความตาย ทุกคนจะร่วมด้วยช่วยกันจัดการงานจนแล้วเสร็จ บ้านเมืองได้เปลี่ยนแปลงไปตาม สังคมเศรษฐกิจและการเมือง แต่สังคมบ้านครัวมิได้เปลี่ยนแปลงไป คงเป็นเศรษฐกิจในครัวเรือน เป็นสังคมปิดไม่สะท้อนสะท้อนกับการที่ถูกห้อมล้อมด้วยถนนหนทาง อาคารร้านค้า สถานที่ราชการ ภายในหมู่บ้านยังไปมาหาสู่กันโดยใช้เรือและทางเดินไม้กระดาน 3-4 แผ่น ยาวตลอดทั้งหมู่บ้าน การเดินพลัดตกสะพานถูกตะปุต้าเท้า กระเบื้องหรือแก้วบาดเท้า เป็นเรื่องที่ชาวบ้านทุกคนพบเห็น และโดนด้วยตนเองมาแล้ว

วันที่ 20 ตุลาคม 2501 จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ หัวหน้าคณะปฏิวัติ ได้เข้ายึดอำนาจการปกครองแผ่นดิน และประกาศใช้ ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2502 มาบริหารราชการแผ่นดิน ใช้อำนาจธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร กู้ยืมเงินจากธนาคารโลก มาพัฒนาบ้านเมือง โดยจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ให้จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อใช้เงินที่กู้ยืมมาให้เป็นไปตามแผน จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ สังคมให้ชื่อเป็นจอมเผด็จการครองเมือง สิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล สื่อมวลชนถูกกลืนรวม การจับกลุ่มวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์บ้านเมือง 3 คนขึ้นไป ถือเป็นความผิดตามธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร มาตรา 17 โดยให้อำนาจหัวหน้าคณะปฏิวัติกระทำการใดๆ ตามแต่จะดีควมอย่างไรก็ได้ทั้งสิ้น จอมพลสฤษดิ์ฯ ให้อำนาจตามมาตรา 17 สั่งประหารชีวิตบุคคลที่วางเพลิงและสั่งจำคุกบุคคลที่มีพฤติกรรมเป็นนักเลงอันธพาล เป็นเวลา 20 ปี และตลอดชีวิตไปหลายร้อยคน มาตรา 17 มีความละเอียดต่อไปนี้

มาตรา 17 ในระหว่างที่ใช้ธรรมนูญนี้ ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีเห็นสมควรเพื่อประโยชน์ ในการระงับหรือปราบปรามการกระทำอันเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของราชอาณาจักร หรือ ราชบัลลังก์ หรือการกระทำอันเป็นการบ่อนทำลาย ก่อความ หรือคุกคามความสงบที่เกิดขึ้นภายใน หรือมาจากภายนอกราชอาณาจักร ให้นายกรัฐมนตรีโดยมติของคณะรัฐมนตรี มีอำนาจสั่งการ หรือกระทำการใดๆ ได้ และให้ถือว่าคำสั่ง หรือการกระทำเช่นว่านั้นเป็นคำสั่ง หรือการกระทำที่ ชอบด้วยกฎหมาย

เมื่อนายกรัฐมนตรีได้สั่งการ หรือกระทำการใดไปตามความในวรรคก่อนแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีแจ้งให้สภาทราบ.

บ้านครัวเป็นสังคมปิดมายาวนาน 170 ปี ก็ต้องสะทกสะท้าน เมื่อจอมพลสฤษดิ์ฯ หยิบยกโครงการตัดถนนพระรามที่ 6 (ตัดใหม่) กว้าง 20.0 เมตร เชื่อมกับถนนพระรามที่ 1 ที่แยกตลาดเจริญผล โครงการมีมาสมัยรัชกาลที่ 7 ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2473 เป็นแบบพิมพ์เขียว สเกล 1/400 แบบเก็บรักษาไว้ที่หอจดหมายเหตุแห่งชาติ รหัสแผนที่ ผ.ร.7 รล.9 ขึ้นมาดำเนินการใหม่ แนวถนนเริ่มจากถนนพระรามที่ 1 ผ่านตลาดเจริญผล(เก่า) บ้านครัวได้ ข้ามคลองแสนแสบได้ ผ่านบ้านครัวเหนือ พาดผ่านมัสยิดยามีอุลค็อยรียะห์ สุสาน แนวถนนไปบรรจบถนนเพชรบุรีที่ย่านจตุพงษ์ แต่โครงการถูกปิดเป็นความลับมานาน เนื่องจากแนวถนนไปตัดผ่านมัสยิดยามีอุลค็อยรียะห์และสุสาน ซึ่งจะต้องรื้อถอนมัสยิดและสุสานบางส่วนจนสิ้นสภาพเป็นการละเมิดเบื้องสูงในศาสนา ทางราชการสมัยนั้นจึงยุติโครงการไว้ มีแนวถนนปรากฏชัดเจนในแผนที่ระหว่างที่ดิน 1ต 1อ : 4 ฝากเป็นริ้วรอยไว้ให้อนุชนหนหลังได้เห็นจนปัจจุบัน

เมื่อโครงการตัดถนนผ่านหมู่บ้านปรากฏเป็นจริง ก็ไม่มีผู้ใดขึ้นมาคัดค้าน ทุกคนในหมู่บ้านต่างมองหน้ากันด้วยความเศร้า จอมพลสฤษดิ์ฯ แม้ได้ชื่อเป็นจอมเผด็จการ แต่มีศีลธรรมประจำใจ เมื่อสั่งการให้ลงสำรวจพื้นที่พบว่าแนวถนนพาดผ่านศาสนสถานในศาสนาอิสลาม จึงให้ย้ายแนวถนนพ้นจากมัสยิดและสุสาน ไปผ่านหมู่บ้านแทนและให้ชื่อว่า ถนนพระรามที่ 6 (ตัดใหม่) ต่อจากถนนพระรามที่ 6 (เดิม) ที่สามแยกเจริญผล

ถนนพระรามที่ 6 (เดิม) มีชื่อว่า ถนนประทัดทอง ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น ถนนพระรามที่ 6 โดยรัชกาลที่ 6 ทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ และ ตามประกาศกระทรวงนครบาล เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2462 โดยมหาอำมาตย์นายกเจ้าพระยายมราชเสนาบดีกระทรวงนครบาล และในประกาศเดียวกันมี ถนนประทุมวัน ตั้งแต่สะพานยศเส ถึง ถนนราชดำริห์ ให้เปลี่ยนชื่อเป็น ถนนพระรามที่ 1 ส่วน ถนนประแจจีน ตั้งแต่สะพานยมราช ถึง สะพานเฉลิมโลก ให้เปลี่ยนชื่อเป็น ถนนเพชรบุรี ต่อมาถนนพระรามที่ 6 เปลี่ยนชื่อกลับอีกครั้งเป็น ถนนบรรทัดทอง

(หนังสือถนนในกรุงเทพมหานครสมัยรัชกาลที่ 5 กองรังวัดและจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน สำนักการโยธา กรุงเทพมหานคร)

บ้านครัวเป็นสังคมเปิด เพราะมีถนนบรรทัดทองผ่านหมู่บ้าน

ถนนพระรามที่ 6 (ตัดใหม่) มีแนวถนนหักโค้งช่วงขึ้นสะพานเจริญผลปลายถนนบรรจบกับถนนเพชรบุรี ไม่บรรจบที่แยกจตุพงษ์ ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น ถนนเจริญผล (ตัดใหม่) ก่อนที่จะเปลี่ยนชื่อเป็น ถนนบรรทัดทอง ให้เป็นถนนสายเดียวกันที่แยกเจริญผลจนทุกวันนี้ ทางราชการจึงได้ตัดถนนอีกสายที่แยกจตุพงษ์ข้ามคลองแสนแสบไปบรรจบกับถนนพระรามที่ 1 บริเวณใต้ทางด่วนชั้นที่ 2 ชื่อว่า ถนนพระรามที่ 6 ให้เป็นถนนสายเดียวกันที่แยกจตุพงษ์ตามที่เห็นปัจจุบัน

บ้านไทยบ้านครัว/บ้านไทยจิมทอมป์สัน

นายวิลเลียม วาร์เรน บันทึกประวัติ จิม ทอมป์สัน ไว้อีกตอนหนึ่ง

"จิม ทอมป์สัน มีความอดทนต่ออากาศร้อนอบอ้าวในกรุงเทพฯ เขาปฏิเสธที่จะใช้เครื่องปรับอากาศในห้องนอนและที่สำนักงาน และได้ใช้เวลาวันอาทิตย์แต่ละจากธุรกิจผ้าไหมไปพักผ่อนที่อยุธยาชมบ้านเรือนไทย และเดินซื้อของเก่าโบราณตามตรอกซอกซอย เขาชอบใช้ชีวิตที่เรียบง่ายอย่างเป็นสันโดษเสมอ จิม ทอมป์สัน เริ่มสร้างหมู่บ้านเรือนไทยในปี พ.ศ. 2502"

จากบันทึกนายวิลเลียมเห็นว่า บ้านไทยบ้านครัว/บ้านไทยจิมทอมป์สัน มีที่มาไปเชื่อมโยงกันที่ ธุรกิจผ้าไหม กล่าวแล้ว จิม ทอมป์สัน เข้ามาในบ้านครัวค้าขายผ้าไหม โดยคุณยายหนีบเปิดประตูบ้านครัวต้อนรับในปี พ.ศ. 2489 จนจัดตั้งบริษัท ในช่วงเวลา 13 ปี จิมฯ เดินเข้าออกบ้านครัวทะเลบูรโป่ง ชิมทราบวิถีชีวิตชาวบ้านอย่างลึกซึ้งในเรื่องการแต่งงาน เกิด ตาย และสร้างบ้านเรือน จนมีแนวความคิดความเชื่อแบบไทย ในปี พ.ศ. 2502 จึงได้จัดสร้างหมู่บ้านเรือนไทยบนฝั่งคลองแสนแสบได้ ตรงข้ามบ้านครัวในเนื้อที่ประมาณ 2.5 ไร่ ปัจจุบันขยายพื้นที่เป็น 5 ไร่ แล้ว

บ้านไทยบ้านครัว มีประวัติเป็นมาตามที่บรรพชนเล่าขาน ผู้ใดมีบรรดาศักดิ์เชื้อสายมีบำเหน็จรับใช้จะสร้างบ้านเป็นเรือนไทย แต่เดิมบ้านครัวมีบ้านเรือนไทยกระจายอยู่ทั่วไป เป็นที่พักอาศัยของขุนนางบรรดาศักดิ์ ขุน หลวง พระ พระยา วันเวลาผ่านพ้นไปนับร้อยปี เรือนไทยจำนวนมากได้ชำรุดผุพังไปตามสภาพจึงรื้อถอนลง บ้างเป็นบ้านมรดกไม่สามารถแบ่งจัดสรรได้ในระหว่างลูกหลานจึงขายเป็นเงินนำมาแบ่งกันตามสัดส่วน บ้างมีลูกหลานโยกย้ายไปอยู่ตามท้องถิ่นอื่นๆ จึงรื้อถอนเรือนนำไปจัดสร้างขึ้นใหม่ต่อไป

หนังสือ บ้านไทยเอกลักษณ์ของชาติ (นฤมล ชมภูนิช 2530) กล่าวไว้

สมัยต้นรัตนโกสินทร์ชาวไทยจัดสร้าง เรือนไทย เป็นที่อยู่อาศัยกันเป็นส่วนใหญ่ เรียกว่า เรือนฝาปะกน หรือเรือนเครื่องสับ ผู้มีฐานะปานกลางนิยมอยู่เรือนแบบนี้ โดยสร้างเรือนไทยเป็นหมู่ประกอบด้วยเรือนหลายหลัง ทุกหลังหันหน้าเรือนเข้าหากัน มีนอกชานแล่นเชื่อมระหว่างเรือนเป็นกลุ่มเดียวกัน โดยมีเรือนพ่อแม่เป็นประธาน ส่วนผู้ที่มีฐานะยากจนจะสร้างเรือนด้วยไม้ไผ่เรียกว่า เรือนเครื่องผูก หลังคามุงด้วยจาก มีอายุการใช้งานหลายสิบปี

บ้านไทยบ้านครัวมีประวัติเป็นมานานับร้อยปี เป็นโบราณสถานที่ยืนยันความเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมของบ้านครัวได้เป็นบ้านไทยของตระกูล "พงศยัมดี" สร้างด้วยไม้สักทองทั้งหลัง ตามลักษณะบ้านเรือนไทย สืบมรดกมาหลายชั่วอายุคน นายประคอง พงศยัมดี เป็นอนุชนรุ่นสุดท้ายเคยอยู่ในบ้านไทยหลังนี้มาก่อนกล่าวว่า คนรุ่นปู่ตายมาได้เล่าต่อๆ กันมา บ้านหลังนี้สร้างมานานนับร้อยปีตั้งแต่มีบ้านครัวแล้ว สุดท้ายขายให้ จิม ทอมป์สัน เมื่อปี พ.ศ. 2501 ด้วยสนนราคาเพียง 45,000.-บาท บ้านมีสภาพเก่ามาก โดยที่มีพี่น้องแยกครอบครัวไปอยู่ข้างนอกแล้ว

จิม ทอมป์สัน ชื้อบ้านไทยของตระกูลพงศยัมด เหมือนได้เพชรน้ำหนึ่งไปครอบครอง ทำให้มีแรงบันดาลใจจัดสร้างบ้านไทย จึงได้ออกตระเวนซื้อบ้านไทยที่อำเภอฝักไถ่ จ.พระนครศรีอยุธยา บรรทุกลงเรือล่องตามแม่น้ำเจ้าพระยาลัดเลาะเข้าคลองมาขึ้นที่บ้านครัว การค้าขายผ้าไหมร่วมทุนกับชาวบ้านครัวช่วงเวลา 13 ปี มีชาวบ้านหลายรายร่ำรวยเป็นเศรษฐี โดยมีรายนางสุรีย์ มนุทัศน์ (ฮัจยะฮุคอเรียะหุ/เสียชีวิตแล้ว) อยู่ด้วย เมื่อนางสุรีย์ทราบ จิมฯ จะจัดสร้างบ้านเรือนไทย นางจึงมอบบ้านเรือนไทยหลังหนึ่งให้เปล่ากับจิมฯ เป็นมิตรภาพที่ร่วมลงทุนค้าขายผ้าไหมด้วยกันจนนางเป็นเศรษฐีนี้ผู้หนึ่งในบ้านครัวด้วย

การสร้างบ้านไทยดำเนินการปี พ.ศ. 2502 โดยคุณลุงเล็ก มานะเกษม เป็นนายช่างใหญ่ ควบคุมการก่อสร้างทั้งหมดและไม่ขอรับค่าแรงส่วนตัว เพราะร่วมลงทุนค้าขายผ้าไหมกับจิมฯ ด้วยการก่อสร้างแล้วเสร็จมีบ้านไทย 6 หลัง จัดตั้งเป็นพิพิธภัณฑ์ “บ้านไทยจิมทอมป์สัน” เป็นสถานที่ท่องเที่ยว วันหนึ่งๆ มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้าชมนับร้อยคน บ้านไทยของตระกูลพงศยัมดจัดสร้างใหม่มีความสำคัญเป็นเรือน หอกลาง สร้างตามรูปลักษณ์เดิม หันหน้าบ้านขนานตามคลอง ส่วนบ้านไทยของนางสุรีย์ และที่ซื้อมาจากอำเภอฝักไถ่ เป็นเรือน หอขวาง จนทุกวันนี้

เมื่อได้ชมเรือนหอกลางและหอขวาง ปรากฏมีการเปลี่ยนแปลงสภาพภายในไปบ้าง เช่น มีการจัดทำฝ้าเพดานหลังคา ทำรางระบายน้ำฝน ชั้นล่างเป็นห้องแสดงวัตถุโบราณ สภาพตัวเรือน มีเสาเรือนเป็นไม้เต็งมีรอยหวานฉ่ำด้วยมือจนกลม เสาส่วนบนเอนสอบเข้าหากัน ผนังห้องลูกฟักเป็น ฝาปะกน หน้าต่างไม้สักทองมีแกนเจาะเดือยแทนบานพับ แต่เปลี่ยนแปลงบานหน้าต่างเปิดออกนอกตัวเรือนซึ่งหน้าต่างแบบเดิมเปิดเข้าตัวเรือน ขอบหน้าต่างแกะสลักเรียกว่า หย่อง พื้นเรือนไม้สักหนาแผ่นใหญ่ ตัวเรือนทาด้วยน้ำยารักษาเนื้อไม้ บ้านไทยของตระกูลพงศยัมด เป็นบ้านไทยสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ตามที่ศาสตราจารย์พลเรือตรีสมภพ ภิรมย์ ศิลปินแห่งชาติราชบัณฑิต นำภาพบ้านไทยของตระกูลพงศยัมด ลงในหนังสือบ้านไทย หน้า 80-81 โดยที่ราชบัณฑิตผู้นี้คงจะไม่ทราบด้วยว่า หอกลาง และ หอขวาง เป็นบ้านไทยของบรรพชนบ้านครัว แต่เดิมก่อสร้างตั้งอยู่ที่ฝั่งคลองตรงข้ามนี้เอง

บ้านไทยจิมทอมป์สันเป็นสถานที่ต้อนรับนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้าชม โดยถ่ายรูปเคียงคู่กับหอกลางและหอขวาง แต่ละคนเดินชมหมู่บ้านเรือนไทยร่มเย็นภายใต้ร่มไม้نانาพรรณ หากไม่รู้ว่าเรือนหอกลางและหอขวาง เดิมถูกสร้างขึ้นที่ฝั่งคลองตรงข้ามนี้ อนุชนรุ่นสุดท้ายที่อยู่บ้านหลังนี้ยังมีชีวิตอยู่เฝ้ามองบ้านหลังนี้ทุกวันด้วยความเสียดาย ไม่คิดว่าบ้านไทยหลังนี้จะกลับมีความสำคัญเป็นพิพิธภัณฑ์ต้อนรับนักท่องเที่ยวและบุคคลสำคัญทั่วโลกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2502 - ปัจจุบัน

บ้านไทยจิมทอมป์สัน จัดตั้งเป็นมูลนิธิ เจมส์ เอช ดับเบิลยู ทอมป์สัน ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตั้งแต่วันที่ 16 กันยายน 2531 ตามหนังสือสำนักราชเลขาธิการ ที่ รล. 0007/10566 ลงวันที่ 21 กันยายน 2531 เป็นต้นมา

บ้านไทยของตระกูลพงศยัมมัตเป็นบ้านบรรพชน เป็นโบราณสถานที่ไ้ยืนยันได้ว่า บ้านครัวมีประวัติศาสตร์เป็นมาตั้งแต่ต้นกรุงรัตนโกสินทร์ บ้านไทยหลายสิบหลังถูกสร้างขึ้นเป็นที่พำนักของขุนนางผู้มีหน้าที่ควบคุมการชุดคลองช่วงนี้ เป็นความจริงที่ยืนยันทางประวัติศาสตร์ได้ว่า บรรพชนบ้านครัวเป็นผู้ชุดคลองแสนแสบได้ และ บ้านครัวเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม บรรพชนเข้ามาครอบครองดินแดนบริเวณนี้ทั้งหมดก่อนชนกลุ่มใด จึงต้องจารึกผลงานเป็นเกียรติคุณสูงส่งของบรรพชนไว้ในประวัติศาสตร์บ้านครัว เพื่ออนุชนนหลังได้ประจักษ์สืบสานต่อไปได้ทราบไว้ว่า

เพราะมีกรุงรัตนโกสินทร์

เพราะมีบรรพชนบ้านครัว

เพราะมีบรรพชนบ้านครัว

เพราะมีคลองแสนแสบได้

เพราะมีบ้านไทยบ้านครัว

เพราะมีบ้านไทยจิมทอมปัสัน

เพราะมีไหมไทยบ้านครัว

เพราะมีไหมไทยจิมทอมปัสัน

จึงมีบรรพชนบ้านครัว

จึงต้องจารึกไว้ในประวัติศาสตร์บ้านครัว

จึงมีคลองแสนแสบได้

จึงต้องจารึกไว้ในประวัติศาสตร์บ้านครัว

จึงมีบ้านไทยจิมทอมปัสัน

จึงต้องจารึกไว้ในประวัติศาสตร์บ้านครัว

จึงมีไหมไทยจิมทอมปัสัน

จึงต้องจารึกไว้ในประวัติศาสตร์บ้านครัว

หนังสือบ้านไทย (ศาสตราจารย์สมภพ ภิรมย์ และคณะ 2538) กล่าวไว้ว่า

"เรือนไทยมุสลิมในปัตตานีในฐานะที่เป็นเมืองสำคัญที่เป็นศูนย์กลางการค้าขายทางทะเลมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา โดยทั่วไปหลังคาเรือนไทยมุสลิม จะมี 3 แบบ" ต่อไปนี้

1. หลังคาทรงปั้นหยา (หลังคา ลีมะ) รูปทรงหลังคาได้รับอิทธิพลจากสถาปัตยกรรมชาวตะวันตก คำว่า ลีมะ แปลว่า ห้า หมายถึงสันหลังคามีห้าสัน
2. หลังคาทรงจั่วมนิลา (หลังคา บลันอ) รูปทรงหลังคาได้รับอิทธิพลจากสถาปัตยกรรมชาวฮอลันดา โดยมีโครงหลังคาแบบปั้นหยา แต่มีจั่วหลังคาติดอยู่ หรือเรียกว่าหลังคาแบบปัตตานี

3. หลังคาทรงจั่ว (หลังคา แมและ) รูปทรงหลังคาได้รับอิทธิพลจากเรือนไทยภาคกลาง

เรือนไทยมุสลิมปัตตานี ครั้งกรุงศรีอยุธยามี 3 แบบ ความจริงปรากฏว่าเรือนไทยมุสลิมในบ้านครัวก็มี 3 แบบ อธิบายได้ ชาวมลายูปัตตานีที่ถูกกวาดครอบครัวเข้ามาถูกเกณฑ์ให้สร้างบ้านแปงเมือง ได้ฝังรกรากในบ้านครัวจริง และนำแบบบ้านที่เคยอยู่อาศัยมาสร้างขึ้นในบ้านครัวครั้งที่ก่อตั้งหมู่บ้าน กองอาสาจากผู้มีบรรดาศักดิ์ ได้ร่วมแรงร่วมใจกับชาวเขมรและชาวมลายูปัตตานีสร้างสุเหร่าเป็นสถาปัตยกรรมทางศาสนาสมัยนั้น มีการเลียนแบบเอาไปสร้างบ้านเรือนขึ้นด้วย ในบ้านครัวจึงมีบ้านหลังคาทรงปั้นหยา ทรงจั่วมนิลา และทรงจั่ว ใช้เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้อีกว่า บ้านครัวเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมต้นกรุงรัตนโกสินทร์ อย่างชัดเจน

อธิบายมุขหลังไหลเข้าบ้านครัว

บ้านครัวเป็นสังคมเปิดเพราะมีถนนบรรทัดทองตัดผ่าน บ้านเรือนเกือบร้อยหลังคาเรือนถูกเวนคืน สังคมพี่น้องแยกย้ายกระจัดกระจาย ครอบครัวที่มีฐานะความเป็นอยู่ดีมีสมาชิกครอบครัวเพิ่มขึ้นได้โยกย้ายครอบครัวไปก่อตั้งใหม่ตามท้องถิ่นอื่น และจะมีโอกาสรวมญาติมิตรก็ในวันตรุษสำคัญทางศาสนา โดยมีพี่น้องบางส่วนยังคงฝังรกรากอยู่ในบ้านครัวจนทุกวันนี้

ยุคจอมพลสฤษดิ์ ฯ และรัฐบาลต่อมามีการสร้างสิ่งสาธารณูปโภคมาก จึงต้องการแรงงานมาประกอบการเพิ่มขึ้น ชาวท้องถิ่นชนบทหลังไหลเข้ามาเช่าบ้านอาศัยอยู่ในบ้านครัวมาก ผู้ผลิตผ้าไหมที่ล้มเลิกกิจการจึงดัดแปลงบ้านขนาดใหญ่เดิมเป็นโรงงานทอผ้าแบ่งเป็นห้องเช่า บ้านครัวจึงเป็นย่านที่อยู่อาศัยกลางกรุงเทพมหานครของชาวท้องถิ่นชนบท การเดินทางไปทำงานเข้าออกสะดวกได้หลายทิศทาง ชาวท้องถิ่นชนบทได้นำความเชื่อถือตามชนบประเพณีท้องถิ่นตนมาด้วย เช่น การดื่มสุรายาเมา การพนัน การคบขู้สุสาว ยาเสพติด ซึ่งเป็นเรื่องพื้นบ้านของเธอ แต่เป็นสิ่งต้องห้ามของชาwb้านครัวส่วนใหญ่ที่นับถือศาสนาอิสลามเป็นวิถีชีวิต จึงเกิดการทะเลาะเบาะแว้งเพราะปรับวิถีชีวิตเข้ากันไม่ได้ แต่ก็มีบางคนปรับวิถีชีวิตอยู่กินกัน จนเกิดอนุชนบางส่วนที่ไม่นับถือศาสนาใดเลยก็มีในบ้านครัวจนทุกวันนี้

เพลิงไหม้ครั้งใหญ่เป็นทุกขภัย

บ้านครัวยุคสังคมเปิดอธิบายมุขหลังไหลเข้ามามาก ธรรมชาติมนุษย์ชอบปฏิบัติตามอำนาจกิเลสใฝ่ต่ำมากกว่าใฝ่ใจแสวงหาธรรมะแห่งชีวิต ความชั่วช้าจึงแพร่กระจายไปทั่วบ้านครัว อิสลามมีคำสอนว่าเมื่อความชั่วช้าแพร่กระจายแล้ว พระผู้เป็นเจ้า(อัลลอฮ์) จะลบล้างความชั่วช้าในสังคมด้วยกับทุกขภัย เพื่อจกให้ประชาชนรู้สำนึกกลับตัวมาใฝ่ใจในธรรมะแห่งชีวิต มีข้อโต้แย้งว่าเหตุใดคนที่ใฝ่ใจในธรรมะแห่งชีวิตต้องถูกทุกขภัยด้วยเล่า กรณีนี้อิสลามสอนว่า คนดีมีคุณธรรมมีหน้าที่ตักเตือนคนชั่วช้าสามัญไม่ให้ก่อความเสียหายบนหน้าแผ่นดิน ถ้าคนดีละทิ้งหน้าที่จึงต้องถูกลงโทษโดนทุกขภัยไปด้วย แต่ถ้าคนดีได้ตักเตือนแล้ว และทุกขภัยก็ยิ่งเกิดขึ้นจนได้ กรณีนี้อิสลามมีคำสอนว่าคนดีมีคุณธรรมได้รับการอภัยโทษลบล้างความชั่วตามที่เขากระทำไว้ครั้งอดีต ส่วนคนชั่วช้าสามัญจะถูกลงโทษเมื่อเขาถึงแก่ความตาย พระผู้เป็นเจ้าจะเป็นผู้ตัดสินชี้ขาด และเขายังต้องถูกลงโทษตามกฎหมายบ้านเมืองอีกด้วย

บ้านครัวเกิดเพลิงไหม้ครั้งใหญ่ รวม 7 ครั้ง ต่อไปนี้

ครั้งที่ 1 ยุคจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เพลิงไหม้ครั้งใหญ่บริเวณลานมะเกลือ ที่บ้านครัวได้เวลาประมาณ 15.00 น. โดยไม่ทราบสาเหตุ เผาผลาญบ้านเรือนจำนวนมากจนเป็นทะเลเพลิง มีบริเวณกว้างมาก ก่อนที่จะมีการเวนคืนตัดถนนบรรทัดทองผ่านบ้านครัว

ครั้งที่ 2 วันเสาร์ที่ 22 พฤศจิกายน 2529 เพลิงไหม้เพราะมีคนเสียดิจไฟเผาเสื้อผ้าในบ้านใกล้กับมัสยิดยามีอุลค็อยรียะห์ เวลาประมาณ 13.45 น. เผาผลาญบ้านเรือน 5 - 6 หลังคาเรือน ผู้เสียหายจากเพลิงไหม้บันทึกไว้ว่า “ครั้งหนึ่งในชีวิตไม่มีอะไรเหลือเลย” ที่สุดคนเสียสดีถูกชาวบ้านประชาทัณฑ์ไปเสียชีวิตที่โรงพยาบาล

ครั้งที่ 3 วันเสาร์ที่ 24 พฤษภาคม 2535 เพลิงไหม้เพราะมีคนเสียบปลั๊กเตารีดไฟฟ้าทิ้งไว้ที่บ้านครัวได้ (ชุมชนวัดบรมนิวาส) ใกล้กับบ้านนายมาลี อีสร์น เวลาประมาณ 01.00 น. เผาผลาญบ้านเรือนสิบกว่าหลังคาเรือน

ครั้งที่ 4 วันพุธที่ 8 พฤศจิกายน 2538 เพลิงไหม้เพราะคนเช่าบ้านใช้ไฟฟ้าเกินกำลังที่บ้านครัวเหนือ เวลาประมาณ 18.30 น. เผาผลาญบ้านเรือนสิบกว่าหลังคาเรือน

ครั้งที่ 5 วันเสาร์ที่ 3 สิงหาคม 2539 เพลิงไหม้เพราะคนเช่าบ้านถ่ายถังแก๊สรถสามล้อมาใช้กับถังแก๊สในบ้าน แก๊สรั่วไหลลุกลามลวกผู้กระทำไปเสียชีวิตที่โรงพยาบาล ที่บ้านครัวเหนือใกล้กับบริเวณเพลิงไหม้ครั้งที่ 4 เวลาประมาณ 18.30 น. เผาผลาญบ้านเรือนสิบกว่าหลังคาเรือน นับเวลาห่างจากครั้งที่ 4 เป็นเวลา 8 เดือน 26 วัน

ครั้งที่ 6 วันศุกร์ที่ 16 มกราคม 2541 เพลิงไหม้เพราะมีคนเสียบปลั๊กกระทะไฟฟ้าทิ้งไว้ที่บ้านครัวเหนือใกล้สะพานเจริญผล เวลาประมาณ 18.00 น. เผาผลาญบ้านเรือน 5 - 6 หลังคาเรือน (ตรงกับวันที่ 17 รอมฎอน ฮ.ศ. 1418 เวลาละศีลอด)

ครั้งที่ 7 วันศุกร์ที่ 30 พฤศจิกายน 2544 เพลิงไหม้เพราะคนเช่าบ้านใช้ไฟฟ้าเกินกำลังที่บ้านครัวเหนือ ช่วงซอย 7 - ซอย 9 เวลาประมาณ 03.30 น. เผาผลาญบ้านเรือน 25 - 30 หลังคาเรือน (ตรงกับวันที่ 15 รอมฎอน ฮ.ศ. 1422 ในช่วงเวลารับประทานอาหารสุหฺร)

เหตุการณ์เพลิงไหม้ 7 ครั้ง เป็นอุทาหรณ์ให้ชาวมุสลิมได้สำนึกว่าการปกป้องชุมชนให้พ้นจากทุกภัยเป็นภารกิจร่วมกันของทุกศาสนิกชนที่ดำเนินชีวิตอยู่ในชุมชน มิใช่เป็นเพียงศาสนิกชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น

การครอบครองที่ดินในบ้านครัว

ตามรายงานโครงการช่วยเหลือประชาชนผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย ในแนวเขตเวนคืนของโครงการทางพิเศษ จัดทำโดยการทางพิเศษแห่งประเทศไทย การเคหะแห่งชาติ และสำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้สำรวจการครอบครองที่ดินไว้ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม-เดือนกรกฎาคม 2531 โดยใช้วิธีสัมภาษณ์ และวิธีสุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีข้อมูลจากการนับหลังคาเรือนตามแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ และจำแนกสภาพการครอบครองที่ดินของชาวมุสลิมเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทมีโฉนดที่ดินประมาณร้อยละ 20 และประเภทการเช่าที่ราชพัสดุจากกรมธนารักษ์ประมาณร้อยละ 80 ของที่ดินทั้งหมดในบ้านครัว

การครอบครองที่ดินในบ้านครัวเป็นหลักฐานหนึ่งว่า ชาวนบ้านครัวดำเนินชีวิตในที่ดินนี้มาช้านานเก่าแก่แล้ว ต่อมาเมื่อมีการออกโฉนดที่ดินในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้มีผู้แจ้งการครอบครองที่ดินตามเนื้อที่ดินที่อาศัยอยู่จริง ทางราชการจึงมอบโฉนดที่ดินให้สืบมาจนทุกวันนี้ เนื้อที่ดินตามโฉนดแต่ละคนมีอยู่ไม่เกิน 100 ตารางวา สมัยนั้นไม่มีใครสังเกตเห็นประโยชน์ในที่ดินจะมีคุณค่าอะไร ยังมีที่ดินรกร้างว่างเปล่าอีกมาก ทางราชการจึงโอนที่ดินทั้งหมดไว้ในกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ซึ่งต่อมาเป็นกระทรวงการคลัง โดยมีกรมธนารักษ์เป็นผู้ดูแลรักษามลประโยชน์จนทุกวันนี้

สาเหตุใดทางราชการในสมัยรัชกาลที่ 5 จึงไม่โอนที่ดินรกร้างว่างเปล่าเข้าไว้เป็นทรัพย์สินส่วนพระคลังข้างที่ กรณีนี้มีข้อสันนิษฐาน ราชการสมัยนั้นคงทราบมาแล้ว ที่ดินในบริเวณบ้านครัว พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก โปรดเกล้าฯ พระราชทานให้กองอาสาจามชาวเขมรและชาวมลายูปัตตานีให้เป็นที่อยู่อาศัยอันถาวรสืบไป ด้วยสาเหตุนี้กรมที่ดินบ้านครัวนอกเหนือจากการออกโฉนด จึงถูกโอนเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินไว้ในกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

บ้านครัวจึงมีทั้งโฉนดที่ดินเอกชนและโฉนดที่ดินกรมธนารักษ์เป็นแปลงเล็กๆ อยู่ติดติดกัน สลับเป็นตาหมากรุก กระจายออกเป็นกลุ่ม มีทางเดินเข้า/ออก กว้างประมาณ 1-2 เมตร ซึ่งรถยนต์เข้า/ออกไม่ได้ ถ้ากรมธนารักษ์จะสร้างเป็นแฟลตที่อยู่อาศัยขนาดใหญ่ก็ไปติดที่ดินเอกชน ซึ่งคงไม่ยอมขายให้แน่นอน และถ้าเอกชนจะสร้างเป็นแฟลตที่อยู่อาศัยก็ไปติดที่ดินกรมธนารักษ์ ในสภาพที่ดินแต่ละแปลงต่างขวางคานกันไว้ บ้านครัวจึงมีสภาพเป็นหนึ่งเดียวคือ เป็นชุมชนเมืองและเป็นที่อยู่อาศัยให้กับชาวนบ้านครัวประการเดียวเท่านั้น

ทางเดินไม้/ทางเดินคอนกรีต

การเคหะแห่งชาติกู้เงินธนาคารโลกมาปรับปรุงทางเดินไม้ ให้เป็นทางเดินคอนกรีต พร้อมท่อระบายน้ำเมื่อปี พ.ศ. 2521 และจัดตั้ง “บ้านครัว” ให้เป็น “ชุมชนบ้านครัว” โดยแบ่งเป็น ชุมชนบ้านครัวเหนือ และ ชุมชนบ้านครัวใต้ ต่อมาชุมชนบ้านครัวเหนือได้แบ่งออกไปเป็น ชุมชนบ้านครัวตะวันตก และชุมชนบ้านครัวใต้ แบ่งออกไปอีกเป็น ชุมชนวัดบรมนิวาส คำว่า “ชุมชน” การเคหะแห่งชาติเป็นผู้ขนานนามให้ มิใช่ชื่อที่ชาวนบ้านครัวพร้อมใจจัดตั้งขึ้นแต่อย่างใด

เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 10 มีนาคม 2526 สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา เสด็จเยี่ยมชมชุมชนบ้านครัว โดยมีอดีตนายสุไลมาน สัพพะเลข อิหม่ามมัสยิดยามีอุลค็อยรียะห์ และอดีตนายตำรวจ ลัทธพิพัฒน์ ผู้ว่าการเคหะแห่งชาติ เป็นผู้ถวายการต้อนรับพร้อมกับชาวมุสลิมด้วยความปลื้มปิติยินดีเนื่องแน่นตลอดเส้นทางที่เสด็จผ่านสถานที่ต่างๆ ในชุมชน

บทที่ 5

บ้านครัวยืนยงอย่างยั่งยืน

บ้านครัวก่อตั้งขึ้นปี พ.ศ. 2330 - ปัจจุบัน (พ.ศ. 2545) เป็นเวลา 215 ปี ชาวบ้านส่วนใหญ่ นับถือศาสนาอิสลาม ที่มีคำสอนเป็นประมวลกฎหมายเรียก *คัมภีร์อัลกุรอาน* วิถีชีวิตถูกกำหนดให้ ยอมจำนนต่อบทบัญญัติคัมภีร์อัลกุรอาน เรียกว่า *มุสลิม* ส่วนวิถีชีวิตที่ไม่ยอมจำนนต่อบทบัญญัติ คัมภีร์อัลกุรอาน เรียกว่า *กาฟิร* การเรียนรู้ศาสนาเป็นกฎข้อบังคับต้องเชื่อศรัทธาปฏิบัติตาม แต่ถ้า ไม่เชื่อศรัทธาก็ไม่ต้องปฏิบัติตาม โดยมีบัญญัติไว้ชัดเจนว่า

"ไม่มีการบังคับให้เชื่อศรัทธาในศาสนาอิสลาม" (อัลกุรอาน 2:256)

บรรพชนเชื่อศรัทธาปฏิบัติตามหลักศาสนา จึงสร้างมัสยิดและสุสานไว้ปฏิบัติศาสนกิจ ตามที่ท่าน ศาสดามุฮัมมัด สั่งกำชับไว้ว่า

"จงก่อสร้างมัสยิดไว้ในชุมชน ต้องทำมัสยิดให้สะอาด และมีกลิ่นหอม"

(รายงานโดย อะหมัด, อนุตาวุด, ตีรุมิซีย)

บ้านครัวจะยืนยงอย่างยั่งยืน จักต้องมีองค์ประกอบสำคัญ ดังต่อไปนี้

ศาสนาถูกต้อง	การศึกษาสูงส่ง
เศรษฐกิจมั่นคง	ชุมชนการเมือง

สาเหตุที่ต้องนำเรื่องศาสนา การศึกษา เศรษฐกิจ และการเมือง เป็นองค์ประกอบสำคัญ ที่ จะทำให้ชุมชนบ้านครัวยืนยงอย่างยั่งยืน เพราะบ้านครัวเป็นชุมชนใหญ่มีประชากรมากจำเป็นต้อง จัดระเบียบชุมชน รักรักความสามัคคี และแข็งแกร่ง มิให้ถูกเจาะทำลายจากองค์กรภายนอก การนำ เสนอองค์ประกอบที่กล่าว ทัวไปได้เรียนรู้กันมาแล้วจากสถาบันการศึกษา แต่การนำเสนอที่นี้ เป็น แนววิธีคิดในทัศนอิสลาม เปรียบเทียบเป็นสองแนวทาง ด้วยเราอยู่ในสังคมที่หลากหลาย ได้รู้เห็น เข้าใจวิธีคิดในมาตรฐานหนึ่งแล้ว สมควรที่ต้องรู้เห็นเข้าใจวิธีคิดในอีกมาตรฐานหนึ่งด้วย จึงเป็นผู้ ที่รู้แจ้งอย่างแท้จริง องค์ประกอบแต่ละเรื่องมีรายละเอียดต่อไปนี้

ศาสนาถูกต้อง

"ศาสนา" ความหมายตามพจนานุกรม "ลัทธิความเชื่อของมนุษย์ หรือหลักธรรมเกี่ยวกับ เรื่องบุญบาป หรือลัทธิพิธีกรรมที่กระทำตามความเห็นตามคำสั่งสอนในความเชื่อนั้นๆ"

ชาวบ้านครัวส่วนมากเป็นมุสลิม สมควรจะตรวจสอบความเชื่อศรัทธาศาสนา โดยเปรียบ เทียบกับความเชื่อศรัทธาที่นำมาเสนอว่าเหมือนกัน หรือคลาดเคลื่อนจากที่กล่าวอย่างไรบ้าง

ทัศนอิสลาม ศาสนา คือ “ฮัดดีน” เป็นภาษาอาหรับผันคำมาจาก “ดัยนะ” มีความหมาย “หนี้ค้ำชำระ” “ถูกพันธนาการ” “รับผิดชอบตามที่ได้กระทำ”

“ฮัดดีนัลลอฮ์” คือ ศาสนาแห่งอัลลอฮ์ หรือ “อัลอิสลาม” ผันคำมาจาก “สะลิมะ” มีความหมายว่า “ออกจากสิ่งอันตราย” “ออกจากความหลงผิดมลาย” “มีไมตรีต่อกัน”

“มีความสงบสันติ” “ยอมจำนนปฏิบัติตาม”

ศาสนาแห่งอัลลอฮ์ เป็นวิถีชีวิตที่ มนุษย์เป็นลูกหนี้อัลลอฮ์, มนุษย์ถูกพันธนาการเป็นทาสอัลลอฮ์, มนุษย์ต้องรับผิดชอบต่อผลงานตามที่กระทำไว้ต่ออัลลอฮ์ อธิบายได้ว่าอัลลอฮ์พันธนาการมนุษย์ด้วยกฎธรรมชาติที่มนุษย์ไม่สามารถเอาชนะได้ แต่ดัดแปลงกฎธรรมชาติมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ เช่น แสงแดดร้อน ไฟร้อน มนุษย์ไม่สามารถทำให้แสงแดดเย็น ไฟเย็น แต่มนุษย์สามารถดัดแปลงความร้อนจากแสงแดดและไฟมาใช้ประโยชน์ได้ มนุษย์กระทำความดีสะสมไว้จะได้ความดีเป็นผลตอบแทน แต่ถ้ากระทำความชั่วสะสมไว้ก็จะได้ความชั่วเป็นผลตอบแทน และถ้ากระทำความดีกลับได้รับผลตอบแทนด้วยความชั่ว เพราะการกระทำความดีผิดกฎเกณฑ์ที่อัลลอฮ์กำหนดไว้ ทัศนอิสลามอธิบายว่าเป็นการกระทำที่ไม่มีแบบอย่างมาจากศาสดามุฮัมมัด มาสั่งสอน เช่นการถือศีลอดในเดือนรอมฎอน มี 29 หรือ 30 วัน ถ้าเราถือศีลอดเพียง 28 หรือ 31 วัน จะเป็นความผิดทันที เพราะไปดัดต่อเพิ่มเติมบัญญัติที่อัลลอฮ์กำหนดไว้ อิสลามมีคำสอนว่าอัลลอฮ์เป็นพระผู้เป็นเจ้าของสร้างมวลจักรวาลและมนุษยชาติ โดยส่งศาสดามาสั่งสอนแนะนำมนุษย์ในแต่ละยุคสมัยเป็นช่วงๆ เริ่มจากศาสดาอาดัม ตามลำดับมาถึงศาสดามุฮัมมัด ซึ่งเป็นศาสดาสุดท้ายที่มาจากอัลลอฮ์ มาเผยแผ่วิถีชีวิตที่ถูกต้อง มาแจ้งข่าวดีบอกเล่าเหตุการณ์แต่อดีต ปัจจุบัน อนาคต ถ้ามนุษยชาติเชื่อศรัทธาปฏิบัติตามจึงเป็นลูกหนี้ที่ชำระหนี้ตามที่เจ้าหนี้(อัลลอฮ์) กำหนด เป็นทาสที่ปฏิบัติตามเจ้าทาส(อัลลอฮ์) กำหนด จะได้รับความโปรดปรานเป็นผลตอบแทน แต่ถ้ามนุษยชาติละเมิดขอบเขตที่อัลลอฮ์กำหนด ไม่เชื่อศรัทธาปฏิบัติตามศาสดามุฮัมมัดมาเผยแผ่วิถีชีวิตที่ถูกต้อง กลับมากำหนดวิถีชีวิตขึ้นใหม่ตามความปรารถนาแห่งหัวใจ ผลให้การปฏิบัติตามวิถีชีวิตที่กำหนดขึ้นมาเป็นโมฆะเสียเปล่า ถือเป็นการกระทำความผิด จะได้รับโทษเป็นผลตอบแทนตามที่มนุษย์ได้ชวนชวยไว้ มีบัญญัติไว้ในคัมภีร์อัลกุรอาน มีสาระสำคัญดังนี้

“จงอย่าละเมิดบทบัญญัติทั้งหลายของอัลลอฮ์ ดังนั้น ถ้าผู้ใดละเมิดบทบัญญัติทั้งหลายของอัลลอฮ์ เขาเหล่านั้นเป็นผู้กระทำความผิด” (อัลกุรอาน 2:229)

ความเชื่อศรัทธาคืออัลลอฮ์ที่ถูกต้อง

“จงอ่านด้วยนามแห่งพระผู้อภิบาลของสุเจ้า ซึ่งเป็นผู้สร้าง ผู้สร้างมนุษย์จากก้อนเลือด” (อัลกุรอาน 96:1-2)

“มุฮัมมัดจงกล่าว อันแสงหาความคุ้มครองจากพระผู้อภิบาลแห่งมนุษยชาติ จอมราชันแห่งมนุษยชาติ พระผู้เป็นเจ้าของมนุษยชาติ” (อัลกุรอาน 114:1-3)

“อัลลอฮฺทรงสร้างสรรพสิ่งมีชีวิตขึ้นจากน้ำ ในหมู่พวกมันบางชนิดเคลื่อนที่ด้วยท้อง บางชนิดเดินด้วยสองเท้า บางชนิดเดินด้วยสี่เท้า” (อัลกุรอาน 24:45)

“อัลลอฮฺทรงสร้างสุญ์ จากนั้นให้เครื่องยังชีพเพื่อดำรงชีวิต ให้สุญ์ตาย และฟื้นคืนชีพอีกครั้ง” (อัลกุรอาน 30:40)

ความเชื่อศรัทธาต่อศาสนาอิสลามที่ถูกต้อง

“วันนี้ ฉัน(อัลลอฮฺ) ให้ศาสนาสำหรับสุญ์สมบูรณ์แล้ว และได้ให้ความโปรดปรานของฉันครบถ้วนแก่สุญ์ และฉันพึงพอใจกำหนดให้อิสลามเป็นศาสนาสำหรับสุญ์” (อัลกุรอาน 5:3)

“แท้จริงศาสนาแห่งอัลลอฮฺ คือศาสนาอิสลาม” (อัลกุรอาน 3:18)

มุสลิมต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งอัลลอฮฺ และตามที่ได้ศาสดามุฮัมมัดมาสั่งสอนไว้ ห้ามปฏิบัติตามความเชื่อที่บรรพชนกำหนดขึ้นเป็นวิถีชีวิต มีหลักฐานจากคัมภีร์อัลกุรอาน รายละเอียดต่อไปนี้

“เมื่อพวกเขาถูกตักเตือนว่า จงปฏิบัติตามที่อัลลอฮฺประทานลงมา พวกเขาจะกล่าวว่า เราขอปฏิบัติตามความเชื่อที่บรรพชนของเราได้เคยปฏิบัติกันมา อะไรกัน ทั้งๆที่ บรรพชนของเขาไม่ใช่ปัญญาไตร่ตรองใดๆ และไม่ได้อยู่ในทางนำกระนั้นหรือ?” (อัลกุรอาน 2:170)

“ผู้ใดปฏิบัติตามศาสดามุฮัมมัด ผู้นั้นปฏิบัติตามอัลลอฮฺ ผู้ใดหันห่าง(ปฏิบัติตามบรรพชน) เราก็ไม่ได้ส่งเจ้า(มุฮัมมัด) มาปกป้องคุ้มครองให้กับพวกเขา” (อัลกุรอาน 4:80)

ศาสดามุฮัมมัด มีคำสั่งไว้ต่อไปนี้

“ไม่มีผู้ใดในพวกท่านเป็นผู้ศรัทธา จนกว่าเขาจะรักฉันมากกว่าพ่อแม่และลูกๆ ของเขา และมากกว่ามนุษยชาติทั้งปวง” (หะดีษบุคอรี :15)

“ผู้ใดกระทำการใดให้อัลลอฮฺกริ้วโกรธ และการกระทำนั้นๆ ได้ทำความพึงพอใจให้มนุษย์ อัลลอฮฺจะกริ้วโกรธผู้นั้น และถ้าผู้ใดกระทำการใดให้อัลลอฮฺโปรดปราน แต่การกระทำนั้นๆ ทำให้มนุษย์กริ้วโกรธแล้ว อัลลอฮฺก็ยังคงโปรดปรานผู้นั้น” (หะดีษอฏฺฎอบรอนีย)

“ฉันได้ฝากฝังสิ่งสองประการนี้ไว้สำหรับท่านทั้งหลาย ถ้าพวกท่านยึดถือให้มั่น จะไม่หลงทางหลังจากฉันแล้ว นั่นคือ “คัมภีร์อัลกุรอาน” และ “การปฏิบัติตามจริยวัตรของฉัน”

(หะดีษอิมามมาลิก)

อุทาหรณ์ที่ 1 : บุคคลหนึ่งศึกษาศาสนาอิสลามในประเทศอาหรับเป็นเวลา 20 ปี มีการศึกษาชั้นปริญญาเอก มีความรู้ศาสนาอิสลามและภาษาอาหรับดีมาก เป็นอาจารย์มีชื่อเสียงเป็นที่นิยมของประชาชน เพราะสอนศาสนาผสมผสานกันระหว่างบทบัญญัติที่อัลลอฮฺกำหนด กับพิธีกรรมความเชื่อบรรพชนกำหนดขึ้นให้เป็นศาสนาเดียวกัน ประชาชนจำแนกไม่ออก อันใดเป็นบทบัญญัติที่อัลลอฮฺกำหนด อันใดเป็นพิธีกรรมความเชื่อบรรพชนกำหนดขึ้น เหตุที่สอนเช่นนี้เพราะมีความรักครอบครัวพ่อแม่พี่น้อง ถ้าพูดความจริงทำให้เกิดความขัดแย้งในครอบครัว สังคมแตกแยก และตน

ต้องถูกตัดออกจากกองมรดก จึงไม่ใช่ความรู้ที่เรียนมาจำแนกความจริงและความเท็จให้แยกออกจากกันอย่างชัดเจน

ตามอุทาหรณ์ บุคคลผู้นี้เป็นผู้ละเมิดบทบัญญัติที่อัลลอฮ์กำหนด จึงเป็นผู้กระทำความผิดตามที่คัมภีร์อัลกุรอานบัญญัติไว้ และตามที่ศาสนามุฮัมมัดมีคำสั่งไว้ กล่าวมาแล้ว

อุทาหรณ์ที่ 2 : บุคคลหนึ่งศึกษาศาสนาอิสลามในประเทศไทยเป็นเวลา 5 ปี เป็นครูที่ไม่มีชื่อเสียง เพราะมีความรู้เพียงชั้นประถม/มัธยม มีความรักครอบครัวพ่อแม่พี่น้อง พูดยุติความจริงตามที่อัลลอฮ์กำหนด และที่ศาสนามุฮัมมัดมีคำสั่งไว้ โดยจำแนกความจริงความเท็จให้แยกออกจากกันอย่างชัดเจน ไม่ปฏิบัติตามความเชื่อบรรพชนกำหนดขึ้น จึงไม่เป็นที่ยอมรับของประชาชน ทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นในครอบครัวและถูกตัดออกจากกองมรดก

ตามอุทาหรณ์ บุคคลผู้นี้เป็นผู้ยึดมั่นในบทบัญญัติที่อัลลอฮ์กำหนด เป็นผู้ที่ยึดถือปฏิบัติไปตามคัมภีร์อัลกุรอาน และตามที่ศาสนามุฮัมมัดมีคำสั่งไว้ มีคำถามว่าผู้ปฏิบัติตามที่อัลลอฮ์กำหนด แต่กลับมาก่อครอบครัวสังคมนั่งเกียจเฉื่อยฉันท่ีประกอบอาชีพการงานติดขัด มีปัญหามาก กรณีนี้มีคำตอบอย่างไรบ้าง มีคำตอบในคัมภีร์อัลกุรอาน สาระสำคัญดังนี้

“สำหรับบรรดาผู้ศรัทธาต่ออัลลอฮ์และยึดมั่นในพระองค์ ดังนั้นพระองค์จะต้อนรับพวกเขาสู่ความเมตตา ความโปรดปรานของพระองค์ และพระองค์จะนำพวกเขาสู่หนทางเที่ยงตรง”

(อัลกุรอาน 4:176)

“มุฮัมมัด จงกล่าวไป ถ้าพ่อแม่ของสุเจ้า ลูกๆ ของสุเจ้า พี่น้องของสุเจ้า ภรรยาของสุเจ้าญาติของสุเจ้า ทรัพย์สินที่สุเจ้าหามาได้ การค้าที่สุเจ้ากลัวว่าจะชบเซา เคนสถานที่สุเจ้าพอใจ เป็นที่ยกย่องของสุเจ้ามากกว่าที่สุเจ้ารักอัลลอฮ์ รักศาสนามุฮัมมัดและรักการต่อสู้ในหนทางของพระองค์ สุเจ้าจงรอคอยคำสั่งลงโทษ อัลลอฮ์จะไม่นำทางบรรดาผู้ละเมิดคำสั่งของพระองค์”

(อัลกุรอาน 9:24)

คำตอบในคัมภีร์อัลกุรอานบางกรณีเป็นนามธรรม จะสัมผัสได้ผู้้นั้นต้องมีความเชื่อศรัทธาให้ปัญญาไตร่ตรองเท่านั้น จะอธิบายให้เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนไม่ได้ เพราะเป็นสิ่งที่พ้นญาณวิสัย แต่ถ้าผู้ใดได้รับความเมตตาโปรดปรานจากอัลลอฮ์ ผู้้นั้นจะสัมผัสได้ด้วยตนเองเท่านั้น

ความเชื่อศรัทธาต่อคัมภีร์อัลกุรอานที่ถูกต้อง

“คัมภีร์อัลกุรอานนี้ ไม่มีข้อกลางแคลงใจอีกแล้ว ในนั้นเป็นทางนำ สำหรับผู้สำรวมตนจากความชั่ว และผู้ศรัทธาในสิ่งพ้นญาณวิสัย”

(อัลกุรอาน 2:2-3)

“คัมภีร์อัลกุรอาน ถูกประทานลงมาจากพระผู้อภิบาลแห่งสากลโลก” (อัลกุรอาน 26:192)

ความเชื่อศรัทธาต่อศาสดามุหัมมัดที่ถูกต้อง

“มุหัมมัดจงกล่าว มนุษยชาติทั้งหลาย แท้จริงฉันเป็นศาสดามาจากอัลลอฮ์ มายังพวกท่านทั้งหลาย พระองค์เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยแห่งชั้นฟ้าและแผ่นดิน ไม่มีพระผู้เป็นเจ้าอื่นใด นอกจากพระองค์ พระองค์ให้มีชีวิตได้และให้ตายได้ ดังนั้น ! จงศรัทธาต่ออัลลอฮ์ และศาสดาของพระองค์ ศาสดามุหัมมัดผู้นี้ท่านเขียนไม่เป็น ผู้ศรัทธาต่ออัลลอฮ์ และบทบัญญัติของพระองค์ จงปฏิบัติตามเขา เพื่อท่านจะได้รับทางนำในชีวิต” (อัลกุรอาน 7:158)

“มุหัมมัด มิได้เป็นบิดาของชายใดในหมู่พวกท่าน แต่เขาเป็นศาสดาแห่งอัลลอฮ์ และเป็นศาสดาตราประทับสุดท้าย แห่งศาสดาทั้งหลายที่มาจากอัลลอฮ์.....” (อัลกุรอาน 33:40)

ศาสดาโมเสส (MOSES) ยืนยันไว้ในพระคัมภีร์เดิม (OLD TESTAMENT) ว่า จะมีผู้เผยพระวจนะมาอีกภายหลังจากท่านแล้ว ดังต่อไปนี้

“พระเยโฮวาห์ พระเจ้าของท่านจะโปรดให้ ผู้เผยพระวจนะอย่างข้าพเจ้านี้ เกิดขึ้นในหมู่พวกท่าน จากพี่น้องของท่าน ท่านทั้งหลายจงเชื่อฟังเขา” (ฉธบ.18:15)

พระเยซูคริสต์ (JESUS CHRIST) ยืนยันไว้ในพระคัมภีร์ใหม่ (NEW TESTAMENT) ว่า จะมีองค์พระผู้ช่วยมาอีกภายหลังจากท่านแล้ว ดังต่อไปนี้

“ถ้าท่านทั้งหลายรักเรา ท่านก็จะประพฤติตามบัญญัติของเรา เราจะทูลขอพระบิดา และพระองค์จะประทาน ผู้ช่วยอีกผู้หนึ่งให้แก่ท่าน เพื่อจะได้อยู่กับท่านตลอดไป” (ยน.14:15-16)

“อย่างไรก็ตาม เราจะบอกความจริงแก่ท่านทั้งหลาย คือการที่เราจากไปนั้น ก็เพื่อประโยชน์ของท่าน เพราะถ้าเราไม่ไป องค์พระผู้ช่วย ก็จะไม่เสด็จมาหาท่าน แต่ถ้าเราไปแล้ว เราก็จะใช้พระองค์มาหาท่าน เมื่อพระองค์นั้นเสด็จมาแล้ว พระองค์จะทรงกระทำให้โลกรู้แจ้ง ในเรื่องความผิด ความชอบธรรม และการพิพากษา” (ยน.16:7-8)

พระเยซูคริสต์เป็นศาสดาเชื่อมโยงระหว่างศาสดาโมเสสและศาสดามุหัมมัด

“จงรำลึก เมื่อพระเยซูคริสต์บุตรของมาเรีย กล่าวว่า วงศ์วานอิสราเอลเอ๋ย ฉันเป็นศาสดาแห่งอัลลอฮ์ถูกส่งมายังพวกท่าน เพื่อยืนยันตามพระคัมภีร์เดิมที่มีมาก่อนฉัน และฉันจะแจ้งข่าวดีว่าจะมีศาสดาต่อจากฉัน เขาผู้นั้นชื่อ อะหมัด (มุหัมมัด) เมื่อ มุหัมมัด ได้มายังวงศ์วานอิสราเอลด้วยหลักฐานที่ชัดเจนแล้ว วงศ์วานอิสราเอล กล่าวว่า นี่เป็นหลักฐานมายากล้นจริงๆ”

(อัลกุรอาน 61:6)

การศึกษาสูงส่ง

การศึกษา เป็นการใช้สติปัญญาไตร่ตรองในองค์ความรู้จนมีความรู้เข้าใจในสาขาวิชาการนั้น และตามคำนิยามที่บรรดานักวิชาการศึกษาให้ความหมายไว้

ชาวมุสลิมบ้านครัวส่วนมากนับถือศาสนาอิสลาม มีการศึกษามาจากสถาบันการศึกษาทั่วไปและนำมาประกอบอาชีพการงาน สมควรที่จะตรวจสอบการศึกษาว่าสามารถนำมาอธิบายขยายความบทบัญญัติคัมภีร์อัลกุรอานได้หรือไม่ ถ้าได้นับว่าการศึกษาร่ำเรียนมาอยู่ในจุดคุ้มทุนหรือกำไรแล้ว ขอเปรียบเทียบการศึกษาที่เรียนมากับที่นำมาเสนอเห็นว่าเหมือนกัน หรือคลาดเคลื่อนกันอย่างไรบ้าง

การศึกษาในทัศนะอิสลาม เริ่มต้นด้วยต้องเชื่อศรัทธายอมจำนนว่า อัลลอฮ์ เป็นพระผู้เป็นเจ้า และเป็นผู้สร้างมนุษย์จากก้อนเลือดที่กลั่นเป็นอสุจิเข้าสู่กระบวนการจนเกิดเป็นมนุษย์ สำนึกในความเมตตาปรานีมาจากพระองค์ และมีเพียงสอนมนุษย์ให้สื่อความหมายกันด้วยภาษาพูด แต่ยังสอนมนุษย์ให้ใช้ปากกาขีดเขียนแทนภาษาพูด และประทานสติปัญญาให้มนุษย์เรียนรู้เข้าใจในสิ่งที่ไม่รู้ได้เห็น จนเป็นวิชาการต่างๆ ที่ศึกษาค้นคว้าในสถาบันการศึกษาทั่วไป

ศาสนาอิสลามมีคัมภีร์ชื่อ อัลกุรอาน ผันคำมาจาก อิกกีเราะฮฺ มีความหมายว่า จงอ่าน คำนี้มีอยู่ในบทบัญญัติชื่อว่า กอนเลอด มีสาระสำคัญดังนี้

“จงอ่าน ! ด้วยนามแห่งพระผู้อภิบาลผู้เจ้ ซึ่งเป็นผู้สร้าง

ผู้สร้างมนุษย์ จากก้อนเลือด

จงอ่าน ! พระผู้อภิบาลผู้เจ้เป็นผู้มีความกรุณา เมื่อแผ่อย่างยิ่ง

พระองค์เป็นผู้สอนการใช้ปากกา

พระองค์เป็นผู้สอนมนุษย์ในสิ่งที่เขาไม่รู้

(อัลกุรอาน 96:1-5)

การศึกษาเป็นการใช้สติปัญญาไตร่ตรอง เพื่อจะไม่ละเมิดบทบัญญัติที่อัลลอฮ์กำหนดขึ้น และไม่ก่อความเสียหายบนหน้าแผ่นดิน ธรรมชาติมนุษย์ชอบล่องละเมิด ซึ่งมีมาในอดีต ปัจจุบัน และจะมีในอนาคต มีบัญญัติไว้ในคัมภีร์อัลกุรอาน สาระสำคัญดังนี้

“..... แท้จริงมนุษย์ชอบล่องละเมิดเสมอ เพราะคิดว่ามีความเพียงพอแล้ว แน่แน่นอน
ผู้เจ้ต้องกลับคืนสู่พระผู้อภิบาล”

(อัลกุรอาน 96:6-8)

“เมื่อพวกเขาถูกตักเตือนว่า อย่าก่อความเสียหายขึ้นบนหน้าแผ่นดิน พวกเขาจะกล่าวว่า
ทำไมเล่า พวกเราต้องการพัฒนาให้เจริญยิ่งขึ้นต่างหาก จงรู้ไว้เถิด พวกเขาเหล่านั้นเป็นผู้ก่อความ
เสียหายขึ้นบนหน้าแผ่นดิน แต่พวกเขาหาได้รู้สำนึกไม่”

(อัลกุรอาน 2:11-12)

“และทุกขภัยอันใดที่ประสบแก่ผู้เจ้ทั้งหลาย ก็เนื่องจากที่ผู้เจ้ได้ชวนขายสิ่งนั้นไว้ด้วย
น้ำมือของผู้เจ้เอง

(อัลกุรอาน 42:30)

ผู้มีการศึกษาสูงส่งในทัศนะอิสลาม คือผู้ที่ยอมจำนนปฏิบัติตามคัมภีร์อัลกุรอาน และตามที่ ศาสดามุฮัมมัดมาสั่งสอนไว้ มีอุทาหรณ์เปรียบเทียบต่อไปนี้

อุทาหรณ์ที่ 1 : บุคคลหนึ่งมีการศึกษาชั้นปริญญาเอกทำงานได้เดือนละสามแสนบาท แต่ เขาไม่ยอมจำนนปฏิบัติตามคัมภีร์อัลกุรอานและตามศาสดามุฮัมมัดมาสั่งสอนไว้ จึงไม่เป็นผู้มีการ ศึกษาสูงส่งในทัศนะอิสลาม เพียงได้ชื่อว่าเป็นผู้ทำงานได้เงินเดือนสูงเป็นปัจจัยดำรงชีพ การศึกษา ชั้นปริญญาเอกเป็นแต่เพียงทางผ่านชีวิตเท่านั้นมิใช่เป้าหมายชีวิต

อุทาหรณ์ที่ 2 : บุคคลหนึ่งจบการศึกษาชั้นประถม/มัธยม ทำงานได้เดือนละหนึ่งหมื่นบาท แต่เขายอมจำนนปฏิบัติตามคัมภีร์อัลกุรอานและตามศาสดามุฮัมมัดมาสั่งสอนไว้ จึงเป็นผู้มีการ ศึกษาสูงส่งในทัศนะอิสลาม และได้ชื่อว่าเป็นผู้ทำงานได้เงินเดือนสูงเป็นปัจจัยดำรงชีพอีกด้วย

ทัศนะอิสลามไม่มีข้อห้ามที่จะศึกษาในชั้นปริญญาเอก แต่ถ้าศึกษาแล้วไม่ยอมจำนนปฏิบัติ ตามคัมภีร์อัลกุรอานและตามศาสดามุฮัมมัดมาสั่งสอนไว้ ไม่รู้สำนึกในความโปรดปรานที่มาจาก พระผู้เป็นเจ้า(อัลลอฮ์) การศึกษาในชั้นประถม/มัธยม ก็ย่อมมีความสำคัญมากกว่าชั้นปริญญาเอก อย่างแน่นอน

เศรษฐกิจมั่นคง

เศรษฐกิจ ความหมายตามพจนานุกรม “งานอันเกี่ยวกับการผลิต การจัดจำหน่ายจ่าย แจก และการบริโภคใช้สอยสิ่งต่างๆ ในชุมชน”

ชาวมุสลิมบ้านครัวส่วนมากนับถือศาสนาอิสลาม ได้ศึกษาการเศรษฐกิจมาจากสถาบัน การศึกษาทั่วไปและนำมาประกอบอาชีพการงาน สมควรที่จะต้องตรวจสอบการเศรษฐกิจที่เรียนรู้ สามารถนำมาอธิบายบทบัญญัติคัมภีร์อัลกุรอานได้หรือไม่ ถ้าได้นับว่าการเศรษฐกิจที่ศึกษามา อยู่ในจุดคุ้มทุนหรือกำไรแล้ว ขอเปรียบเทียบการเศรษฐกิจที่ศึกษากับที่นำมาเสนอ เหมือนกัน หรือคลาดเคลื่อนกันอย่างไรบ้าง

บ้านครัวเป็นชุมชนเมือง มีปัญหาเศรษฐกิจในแต่ละครอบครัวส่วนใหญ่เหมือนกัน คือเป็น ผู้ขายแรงงาน ไม่มีเงินออมเป็นทุนสำรองที่จะดำเนินธุรกิจอุตสาหกรรม การแก้ไขปัญหาคเศรษฐกิจ ชุมชนเมืองโดยทั่วไปแล้ว จะต้องแก้ไขปัญหาคเศรษฐกิจโครงสร้างส่วนบนระดับชาติที่ตลาดสินค้ามี การผูกขาดตัดตอนให้ลุล่วงคลี่คลายไปก่อน จึงแก้ปัญหาคเศรษฐกิจชุมชนเมืองได้ ทุกวันนี้ปัญหาอยู่ ที่การผูกขาดตัดตอนของนายทุนพ่อค้าคนกลางในระดับต่างๆ จนถึงการค้าในระดับโลกแล้ว

การค้าขายผูกขาดตัดตอนเป็นการกระทำที่เอาเปรียบสังคมโดยรวม เป็นที่มาแห่งการ ครอบครองโภคทรัพย์ไว้ในกลุ่มตนให้มากที่สุดที่จะทำได้ ระบบผูกขาดเกื้อกูลให้นายทุนใช้ผู้ขาย แรงงานผลิตสินค้าจากโภคทรัพย์ เพื่อทำกำไรสูงสุดและมีต้นทุนการผลิตต่ำสุด ผู้ขายแรงงานถูก เบียดเบียนแรงงานไปมากกว่าผลตอบแทนที่ได้รับ ทำให้สังคมตกต่ำ ผู้ขายแรงงานและผู้บริโภคไม่

สามารถบริโภคสินค้าที่ราคาเป็นธรรมและได้รับอรรถประโยชน์สูงสุด

เศรษฐกิจในทัศนอิสลามคือ “อัลลอฮ์เป็นเจ้าของโภคทรัพย์ทั้งหมด” มนุษย์ไม่สามารถผลิตโภคทรัพย์ เช่น พื้นดิน น้ำ อากาศ แร่ธาตุ พืชผลต้นไม้ สิ่งสารพัดเหล่านี้ได้ อัลลอฮ์สร้างขึ้นด้วยมีประกาศิตเนรมิตมีต้องพึงพาสิ่งใด มนุษย์เป็นผู้ขอยืมใช้และครอบครองโภคทรัพย์ ครอบครองที่มีชีวิตอยู่เท่านั้น เมื่อนำโภคทรัพย์ของอัลลอฮ์ไปใช้ต้องขออนุญาตต่ออัลลอฮ์ ผู้เป็นเจ้าของโภคทรัพย์ และต้องแจกจ่ายทรัพย์อันเกิดจากการใช้โภคทรัพย์ไปตามที่เจ้าของโภคทรัพย์ บัญญัติไว้ในคัมภีร์อัลกุรอาน ดังมีสาระสำคัญดังนี้

“พระองค์เป็นผู้สร้างขึ้นฟ้าทั้งหลายและแผ่นดิน และเมื่อพระองค์มีประกาศิตในกิจการใด พระองค์จะมีประกาศิตไปว่า จงเป็น มันก็จะเป็นไปตามประกาศิต” (อัลกุรอาน 2:117)

“อัลลอฮ์เป็นเจ้าของ(โภคทรัพย์) ที่มีอยู่ในชั้นฟ้าและในหน้าแผ่นดิน...” (อัลกุรอาน 2:284)

วิธีการแก้ไขปัญห เศรษฐกิจตกต่ำได้ทุกวันนี้ เท่าที่เห็นจะมีอยู่เพียงวิธีการเดียวเท่านั้น คือ “การบริจาคทรัพย์สินด้วยบริสุทธิ์ใจ” แตกต่างจาก “การบริจาคทรัพย์สินโดยทั่วไป” เพราะการบริจาคทรัพย์สินโดยทั่วไป เป็นการโอนทรัพย์สินจากผู้ที่มีรายได้สูงกว่า ไปสู่ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า โดยกำหนดเงื่อนไขบางประการไว้ด้วย เช่น “ขอมอบทรัพย์สินนี้ให้คุณ... แต่คุณจะต้อง...” เป็นต้น เพราะผู้ที่มีรายได้สูงกว่ามีความสำนึกว่าเขาเป็นเจ้าของโภคทรัพย์นั้นๆ

ทัศนอิสลาม การบริจาคทรัพย์สินต้องกระทำด้วยความบริสุทธิ์ใจ เพราะเป็นการโอนทรัพย์จากผู้ที่มีรายได้สูงกว่าไปสู่ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า โดยมีคำสั่งใช้แห่งเจ้าของโภคทรัพย์ตามที่บัญญัติไว้ในคัมภีร์อัลกุรอาน มีสาระสำคัญดังนี้

“บรรดาผู้ศรัทธาเอ๋ย ! จงบริจาคจากสิ่งที่ดีทั้งหลายที่สุเจ้าขนขวายได้ จากพืชผลที่เราได้ทำให้เพิ่มพูนขึ้นจากพื้นดินสำหรับสุเจ้า และจงอย่าบริจาคสิ่งใด ที่สุเจ้าก็รู้อยู่ว่าเป็นสิ่งของเหลว ในเมื่อสุเจ้าเองก็ไม่รับสิ่งของนั้น ...” (อัลกุรอาน 2:267)

“เขาทั้งหลายถามเจ้า(มุหัมมัด) ในสิ่งที่เขาต้องบริจาค จงกล่าวเถิด สุเจ้าจงบริจาคจากสิ่งที่ดีๆ ทั้งหมด สำหรับพ่อแม่ ญาติพี่น้อง เด็กกำพร้า ผู้ขัดสน ผู้เดินทาง และความดีใดที่สุเจ้าขวานขวายกระทำไว้ ดังนั้น อัลลอฮ์รอบรู้ทั้งสิ้น” (อัลกุรอาน 2:215)

“บรรดาผู้บริจาคสินทรัพย์ในเวลากลางคืนและกลางวันโดยลับและเปิดเผย ดังนั้นสำหรับพวกเขา คือรางวัลอยู่ที่พระผู้อภิบาล พวกเขาจะไม่มี ความหวาดกลัวและจะไม่มี ความระทมใดๆ” (อัลกุรอาน 2:274)

เศรษฐกิจในทัศนอิสลามต้องกระทำตามบทบัญญัติที่กล่าวไว้ ด้วยความเชื่อศรัทธาว่าการดำเนินชีวิตในโลกมิใช่มาเกิน นอน สืบพันธุ์ และตายไปเท่านั้น อิสลามมีคำสอน เมื่อตายแล้วจะถูกฟื้นคืนชีพขึ้นมาอีกครั้ง ตามบทบัญญัติในคัมภีร์อัลกุรอาน มีสาระสำคัญดังนี้

“บรรดาผู้ปฏิเสธยืนยัน พวกเขาจะไม่ถูกฟื้นคืนชีพขึ้นมาอีก มุหัมมัด จงกล่าวเถิด ! หาใช่เช่นนั้นไม่ ขอสาบานต่อพระผู้อภิบาลของฉัน พวกท่านจะถูกฟื้นคืนชีพขึ้นมาอีก และพวกท่านจะถูกแจ้งผลงานให้ทราบ ตามที่พวกท่านได้ชวนชวายเป็นกระทำไว้ และนั่นเป็นการง่ายสำหรับอัลลอฮ์”

(อัลกุรอาน 64:7)

ในทัศนอิสลามนั้น อัลลอฮ์สร้างมนุษย์ขึ้นมา มีจุดมุ่งหมาย ให้มนุษย์ตายและฟื้นคืนชีพ ก็มีจุดมุ่งหมาย เพื่ออะไรนั้น มีคำตอบที่บัญญัติไว้ในคัมภีร์อัลกุรอาน มีสาระสำคัญดังนี้

ข้อ 1. มนุษย์ถูกเกิดขึ้นมา เพื่อมาปฏิบัติเคาะรพักดีแต่อัลลอฮ์ เป็นพระผู้เป็นเจ้า

องค์เดียวเท่านั้น

(อัลกุรอาน 51:56)

ข้อ 2. มนุษย์ถูกเกิดขึ้นมา เพื่อทำงานเลี้ยงชีพ มีภารกิจต่อสังคม มิใช่มานั่งกินนอนกิน

(อัลกุรอาน 9:105)

ข้อ 3. มนุษย์ถูกเกิดขึ้นมา เพื่อมารับการทดสอบจากอัลลอฮ์ ตลอดชีวิตของเขา

(อัลกุรอาน 47:31)

ข้อ 4. มนุษย์ถูกเกิดขึ้นมา เพื่อมาลิ้มรสชาติแห่งความตายว่ารสชาติเป็นอย่างไรบ้าง

(อัลกุรอาน 29:57)

ข้อ 5. มนุษย์ตายแล้วจะถูกฟื้นคืนชีพกลับมาอีกครั้งหนึ่ง เพื่อถูกสอบสวนผลงานตามที่ได้ชวนชวายเป็นกระทำไว้ และจะได้รับผลตอบแทนตามผลงานที่ได้กระทำไว้

(อัลกุรอาน 30:40)

เศรษฐกิจมั่นคงในทัศนอิสลามจะต้องบริจาครทรัพย์ เพื่อเป็นสินทรัพย์มั่นคงและกำไรสุทธิสูงสุด เป็นการสะสมเสบียงเพื่อเดินทาง เเสบียงนี้จะถูกเก็บรักษาไว้ที่บ้านหลังสุดท้าย (ชีวิตปรโลก) ตามที่บัญญัติไว้ในคัมภีร์อัลกุรอาน มีสาระสำคัญดังนี้

“สุเจ้าจงจัดเสบียงเพื่อการเดินทาง แท้จริงเสบียงดีที่สุดคือ การปกป้องตนให้พ้นจากความชั่ว และจงปฏิบัติภารกิจของสุเจ้าที่มีแด่ฉัน โอ้ ! บรรดาผู้มีสติปัญญาใคร่ครวญทั้งหลาย”

(อัลกุรอาน 2:197)

“จงบริจาสิ่งที่ป็นปัจจัยยังชีพที่เราได้ประทานแก่สุเจ้า ก่อนความตายจะเกิดขึ้นแก่ผู้ใดในหมู่สุเจ้า อัลลอฮ์จะไม่ผ่อนผันให้แก่ชีวิตใดๆ เมื่อวาระแห่งความตายได้มาถึงเขาแล้ว และพระองค์มีพระบัญชาที่เข้มแข็งที่สุเจ้ากระทำทั้งหมด”

(อัลกุรอาน 63:10-11)

ชุมชนการเมือง

ก่อนที่จะเข้าสู่ความเป็นชุมชนการเมือง ชาวมุสลิมต้องมีความรู้เกี่ยวกับการบริหารบ้านเมืองพอสมควร มีความเข้าใจในความหมายของคำว่า “การเมือง” คืออะไร เพื่อนำความรู้ทางการเมืองมาปรับใช้กับชุมชน การบริหารบ้านเมืองกับการบริหารชุมชนมีความแตกต่างกัน มากน้อยขึ้นอยู่กับพื้นฐานความเข้าใจการเมืองของชาวมุสลิม นั่นเอง

การเมือง (Politics) ตามความหมาย The Concise Oxford Dictionary Of Current English คือ

1. การดำเนินชีวิตของประชาชนในสังคมที่เกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่ของรัฐบาล
2. การมีแนวความคิดว่าบ้านเมืองควรมีกฎเกณฑ์ทิศทางไปสู่เป้าหมายอย่างไร
3. การจัดตั้งองค์กรและการมีกิจกรรมที่มีขั้นตอนจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจรัฐ

การเมืองตามความหมายข้างต้น ได้ครอบคลุมวิถีชีวิตประชาชนตั้งแต่เกิดจนตาย ทุกชีวิตเกี่ยวกับการเมือง ชีวิตใดปฏิเสธการเมืองชีวิตนั้นจะขาดความสมบูรณ์ แม้ประชาชนที่มีวิถีชีวิตอยู่ในป่าเขาก็ต้องเกี่ยวกับการเมือง เพราะเขาไปไม่พ้นน้ำลำธาร รัฐบาลได้ใช้อำนาจหน้าที่เข้าไปควบคุมดูแลรักษาสภาวะแวดล้อมความสมดุลทางธรรมชาติ วิถีชีวิตของประชาชนในป่าเขาเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงการเมืองไม่พ้น มนุษย์มีธรรมชาติธาตุแท้ คือ ความโลภละโมบต้องการยึดครอง โภคทรัพย์ปัจจัยการผลิตแต่ผู้เดียวหรือเพื่อกลุ่มตน ทว่าโภคทรัพย์ปัจจัยการผลิตเป็นเส้นชีวิตของคนทั้งโลก

การเมืองเป็นเรื่องการใช้อำนาจรัฐมาจัดสรรผลประโยชน์ให้ประชาชนทุกหมู่เหล่า ชาติพันธุ์ได้รับผลประโยชน์ตามความเป็นจริงถูกต้องมากที่สุด นั่นเอง

บ้านครัวเป็นชุมชนการเมือง

บ้านครัวเป็นชุมชนเมืองมีการรวมกลุ่มบ้านครัวเหนือ บ้านครัวตะวันตก และบ้านครัวใต้ บริหารชุมชนเริ่มแรกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 - ปัจจุบัน และมีการรวมกลุ่มมัสยิดยี่สิบเอ็ดปี มัสยิดดาอูดฟาละฮ์ และมัสยิดซูลูกลุมุดตากัน โดยสภาพเป็นชุมชนใหญ่ แต่การจะเป็นชุมชนการเมืองที่แข็งแกร่ง กรรมการมัสยิดและกรรมการชุมชนต้องร่วมกิจกรรมกันมากกว่าที่เป็นอยู่ปัจจุบัน เช่น จะมีการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรในระดับชาติและระดับท้องถิ่น กรรมการมัสยิดและกรรมการชุมชนต้องประชุมปรึกษากันจะเลือกผู้สมัครคนใด/พรรคใด ทำให้ชุมชนได้รับผลประโยชน์มากที่สุด เมื่อมติที่ประชุมเป็นเอกฉันท์ให้นำมติไปประกาศให้ชาวชุมชนทราบทั่วกัน ถึงวันเลือกตั้งชาวชุมชนต้องไปลงคะแนนให้ผู้สมัครตามมติ แม้ว่าผลการเลือกตั้งผู้สมัครตามมติไม่ได้รับเลือก ผู้สมัครรายอื่นได้รับเลือกจะไม่ให้ความสนใจชุมชนด้วยมิได้ลงคะแนนให้ก็ไม่เป็นปัญหา ด้วยบ้านครัวเป็นชุมชนใหญ่ ยืนหยัดด้วยตนเองมาแต่เดิมแล้ว ผู้ได้รับเลือกที่ฉลาดลึกล้ำจะเข้ามาสัมพันธ์ไมตรี ด้วยยังมีความหวังจะได้คะแนนเสียงเลือกตั้งในครั้งต่อไป ฉะนั้นกรรมการมัสยิดและกรรมการชุมชนเห็นด้วยหรือไม่ว่า ชุมชนบ้านครัวมีแต่ได้กับได้ หรือไม่ก็เสมอตัวเท่าๆกัน จึงไม่สมควรที่จะให้บุคคลใดจัดตั้งกลุ่มต่างๆ ใช้ชุมชนเป็นแหล่งหาเงิน จัดซื้อคะแนนเสียงให้ผู้สมัครที่คิดมีขอบข่ายทางการเมืองตามที่ปรากฏ มีผลกระทบต่องานการเมืองกรรมการมัสยิดและกรรมการชุมชนที่ไม่สามารถบริหารชุมชนเป็นหนึ่งเดียวได้ ครั้นใดกรรมการมัสยิดและกรรมการชุมชนรวมกันเป็นผลึกปึกแผ่นแน่นหนา ความเป็นเอกบุรุษสง่างามจะเกิดขึ้นกับกรรมการทั้งนี้ สาเหตุใดที่กรรมการมัสยิดและกรรมการชุมชนจึงไม่เลือกหนทางที่สง่างามเช่นนี้

ในการคัดเลือกบุคคลให้เป็นผู้แทนชุมชนสมควรมีเอกลักษณ์ดังต่อไปนี้

- ข้อ 1. ต้องเป็นบุคคลที่มีศรัทธายึดมั่นประจำใจ จะเป็นศาสนิกชนใดๆ ก็ได้
 - ข้อ 2. ต้องเป็นบุคคลที่มีความสำนึกรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
 - ข้อ 3. ต้องเป็นบุคคลที่ไม่เสพติดสารพิษ บุหรี่ สุรายาเมา และการพนันทุกชนิด
 - ข้อ 4. ต้องเป็นบุคคลที่ประกอบสัมมาชีพมีหน้าที่การงานมั่นคง
 - ข้อ 5. ต้องเป็นบุคคลที่ครอบครัวมีความพร้อมให้มาทำหน้าที่ปกป้องสิทธิประโยชน์ชุมชน
- บุคลากรมีคุณลักษณะที่กล่าว เชื่อว่าเป็นผู้ยืนหยัดในสิทธิประโยชน์ชุมชนได้อย่างแท้จริง จึงขอนำเสนอไว้ในที่นี้ด้วย

ผู้นำ/ผู้ตามในระบอบวัตถุนิยม มีหลักปฏิบัติทั่วไปดังนี้

- ยึดถือการมีกินมีใช้ มีที่อยู่อาศัย มีความปลอดภัย มีความมั่งคั่งมั่นคงเป็นเป้าหมายชีวิต
 - ยึดถือความคิดเห็นทางการเมืองของผู้มีอำนาจมาชี้นำวิถีชีวิตครอบครัว สังคม บ้านเมือง
 - ยึดถือชนบประเพณีบรรพชนมาเป็นกฎเกณฑ์กติกาของสังคมเพิ่มเติมเข้ามาอีก
 - ยึดถือหลักธรรมคำสอนแห่งศาสนา มาผสมผสานกับชนบประเพณีบรรพชนที่กำหนดขึ้น
- ครอบงำความคิดประชาชนจนไม่สามารถจำแนกแยกแยะว่า หลักธรรมคำสอนแห่งศาสนาที่แท้จริงเป็นอย่างไร และชนบประเพณีบรรพชนที่กำหนดขึ้นเป็นอย่างไร
- ยึดถือบุคคลที่ได้เปรียบในสังคมมาเป็นแบบอย่างความถูกต้องจนเป็นกติกาสังคม ที่ว่ามือใครยาวกว่าสาวได้สาวเอา ผู้ชนะเป็นผู้ถูกต้อง ผู้แพ้เป็นผู้ผิด ผู้แข็งแรงสังคมสรรเสริญ ผู้อ่อนแอสังคมเบียดเบียน ความเสมอภาคเสรีภาพเป็นเพียงคำพูดที่ไม่มีการปฏิบัติเป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง
- บ้านครัวเป็นชุมชนเมืองชาวมุสลิมส่วนมากนับถือศาสนาอิสลาม ได้ศึกษาการบริหารบ้านเมืองมาจากสถาบันการศึกษาทั่วไปและนำมาประกอบอาชีพการงาน จึงสมควรที่จะต้องตรวจสอบวิชาการที่ร่ำเรียนมา สามารถนำมาอธิบายความบัพผิบุญนิติคัมภีร์อัลกุรอานได้หรือไม่ ถ้าได้นับว่าที่ร่ำเรียนมาอยู่ในจุดคุ้มทุนหรือกำไรแล้ว จึงขอเปรียบเทียบวิธีการปกครองบ้านเมืองและชุมชนในทัศนะอิสลามที่นำมาเสนอนี้ว่าเหมือนกัน หรือแตกต่างกันอย่างไร

การเมืองในระบอบอิสลาม

การเมืองในระบอบอิสลามแท้จริง คือ **“อัลลอฮฺอธิปไตย”** โดยยึดถือหลักความเชื่อ/ปฏิบัติที่ว่า **“เผด็จการโดยอัลลอฮฺ”** หมายความว่า **“พระองค์เป็นผู้สร้างชั้นฟ้าทั้งหลายและแผ่นดิน และเมื่อพระองค์มีประกาศในกิจการใด จะมีประกาศไปว่า จงเป็น มันก็จะเป็นไปตามประกาศ”** (อัลกุรอาน 2:117) หมายความว่าอีกว่า **“อัลลอฮฺเป็นเจ้าของ(โคศรัพย์) ที่มีอยู่ในชั้นฟ้าและในหน้าแผ่นดิน...”** (อัลกุรอาน 2:284) ต่างกันอย่างสิ้นเชิงจากหลักการ **“ประชาธิปไตย”** ที่ยึดถือหลัก

ความเชื่อ/ปฏิบัติที่ว่า **“เผด็จการโดยชนชั้นนายทุน”** ซึ่งใช้กันในโลกเศรษฐกิจทุนนิยมทั่วไป และ **“เผด็จการโดยชนชั้นกรรมาชีพ”** ซึ่งใช้ในโลกเศรษฐกิจสังคมนิยมที่นับวันจะลดน้อยถอยลงแล้ว

ผู้นำ/ผู้ตามในระบอบอิสลาม

ผู้นำ ในทัศนอิสลามจะต้องประกอบเป็นคณะบุคคล มีหน้าที่ชี้นำประชาชนให้ใช้ชีวิตชีวิตตามที่ยบัญญัติไว้ในคัมภีร์อัลกุรอาน และตามคำสั่งสอนของศาสดามุฮัมมัด มีสาระสำคัญดังนี้

“สุเจ้าจงจัดตั้งคณะบุคคลขึ้น เชิญชวนกันไปสู่การกระทำความดี และยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม และจงห้ามปรามกันในเรื่องความชั่วช้า” (อัลกุรอาน 3:104)

ถ้าประชาชนอยู่ในสภาพตกต่ำขาดความรู้เทคโนโลยี หมกมุ่นในอบายมุข น้ำเมา การพนัน ยาเสพติด ผู้นำต้องเร่งรีบดำเนินการแก้ไขโดยด่วน มิฉะนั้นประชาชาติ/ชุมชนอาจต้องล่มสลายลง อัลลอฮ์จะทรงช่วยเหลือคำจูนประชาชาติชุมชนใดนั้น พระองค์มีกติกากำหนดไว้ว่าประชาชาติชุมชนนั้นๆ ต้องเปลี่ยนแปลงสภาพตนเองก่อน เพราะความเสียหายความอธรรมที่เกิดขึ้นบนหน้าแผ่นดินเป็นน้ำมือของประชาชาติ/ชุมชนนั่นเอง ดังมีบทบัญญัติคัมภีร์อัลกุรอาน ที่ว่า

“...แท้จริงอัลลอฮ์มิทรงเปลี่ยนแปลงสภาพของประชาชาติใด/(ชุมชนใด) จนกว่าพวกเขาจะเปลี่ยนแปลงสภาพของพวกเขาเอง” (อัลกุรอาน 13:11)

ถ้าประชาชาติ/ชุมชนได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงสภาพของตนเองแล้ว พระองค์จะประทานความโปรดปรานประชาชาติ/ชุมชนนั้น เช่น เศรษฐกิจฟื้นตัว มีผลต่อการบริหารงานของผู้นำในระดับชาติ ระดับชุมชน แต่ถ้ามีการก่อความเสียหายความอธรรมบนหน้าแผ่นดินอีกเมื่อใด พระองค์ก็จะให้ประชาชาติ/ชุมชนนั้นๆ ตกต่ำกลับสู่สภาพเดิมอีกครั้ง ตามที่ยบัญญัติไว้ดังนี้

“...อัลลอฮ์มิทรงเปลี่ยนแปลงความโปรดปรานที่พระองค์ทรงโปรดปรานแก่ประชาชาติใด (ชุมชนใด) จนกว่าพวกเขาเปลี่ยนแปลงสภาพของพวกเขาเอง” (อัลกุรอาน 8:53)

ผู้ตาม มีหน้าที่ปฏิบัติตามผู้นำ ที่ชี้นำให้ปฏิบัติตามที่ยบัญญัติไว้ในคัมภีร์อัลกุรอาน และตามคำสั่งสอนของศาสดามุฮัมมัด มีสาระสำคัญดังนี้

“ผู้ศรัทธาทั้งหลาย จงภักดีปฏิบัติตามอัลลอฮ์ และจงภักดีปฏิบัติตามศาสดามุฮัมมัด และผู้มีอำนาจปกครองในหมู่สุเจ้า ถ้าสุเจ้ามีข้อโต้แย้งกันในกรณีใดๆ ในหมู่สุเจ้า จงนำข้อโต้แย้งกลับไปยังคำสั่งแห่งอัลลอฮ์และศาสดามุฮัมมัด ถ้าสุเจ้าศรัทธาในอัลลอฮ์และวันปรโลก นั่นเป็นสิ่งที่ดีกว่า และเป็นการดีความข้อโต้แย้งได้้อย่างถูกต้อง” (อัลกุรอาน 4:59)

การปฏิบัติตามคำสั่งใช้/คำสั่งห้ามของอัลลอฮ์และศาสดามุฮัมมัด จะมีข้อโต้แย้งใดๆ มิได้ แต่การปฏิบัติตามคำสั่งใช้/คำสั่งห้ามของผู้ปกครองบ้านเมือง อาจจะมีข้อโต้แย้งเกิดขึ้นได้ เมื่อเป็นกรณีขึ้นมาแล้ว ให้ปฏิบัติตามขั้นตอนต่อไปนี้

ข้อ 1. นำข้อโต้แย้งไปพิสูจน์ความถูกต้องจาก คัมภีร์อัลกุรอาน

- ข้อโต้แย้งนั้น ในบทบัญญัติมีไว้อย่างไรบ้าง เมื่อได้คำตอบชัดเจนต้องยุติเท่านั้น
- ถ้าข้อโต้แย้ง มีบทบัญญัติให้ตีความได้ หรือไม่มีบทบัญญัติเฉพาะกรณี มีขั้นตอนต่อไป

ข้อ 2. นำข้อโต้แย้งไปพิสูจน์ความถูกต้องจาก ศาสดามุฮัมมัด

- ข้อโต้แย้งนั้น ท่านศาสดาปฏิบัติไว้/มีคำสั่งไว้อย่างไร เมื่อได้คำตอบชัดเจนต้องยุติเท่านั้น
- ถ้าข้อโต้แย้ง ท่านศาสดามีได้ปฏิบัติไว้/ไม่มีคำสั่งไว้ มีขั้นตอนต่อไป

ข้อ 3. นำข้อโต้แย้งไปพิสูจน์ความถูกต้องจาก สาวก (ผู้ติดตามศาสดา)

เพราะ “สาวกศาสดามีได้หลงผิด และมีได้หลงจากหลักการ” (อัลกุรอาน 53:2)

- ข้อโต้แย้งนั้น สาวกปฏิบัติไว้/มีคำสั่งไว้อย่างไร เมื่อได้คำตอบชัดเจนต้องยุติเท่านั้น
- ถ้าข้อโต้แย้ง สาวกมิได้ปฏิบัติไว้/ไม่มีคำสั่งไว้ มีขั้นตอนต่อไป

ข้อ 4. ให้ปฏิบัติตามบทบัญญัติคัมภีร์อัลกุรอาน โดยใช้ หลักประชาธิปไตย ต่อไปนี้

“.. ในเรื่องกิจการทั่วไปของพวกเขา คือการปรึกษากันในระหว่างพวกเขา..”

(อัลกุรอาน 42:38)

สรุปจาก 4 ขั้นตอน ได้ต่อไปนี้

- ถ้าความเชื่อและการกระทำใด ๆ ในสมัยศาสดาเป็นหลักศาสนาแล้ว ปัจจุบันความเชื่อและการกระทำนั้นๆ ต้องเป็นหลักศาสนาด้วย

- ถ้าความเชื่อและการกระทำใด ๆ ในสมัยศาสดาไม่เป็นหลักศาสนา หรือไม่มีความเชื่อและการกระทำนั้นๆ ปัจจุบันความเชื่อและการกระทำนั้นๆ ก็มีใช้หลักศาสนาด้วย

เพราะว่า “อิสลามสมบูรณ์แล้วในสมัยศาสดามุฮัมมัด” (อัลกุรอาน 5:3)

บทที่ 6

ทางด่วนซีดีโรด : ถนนรวมและกระจายการจราจร

[C/D Road : Collector/Distributor Road]

การทางพิเศษแห่งประเทศไทย จัดตั้งขึ้นได้อย่างไร

จอมพลถนอม กิตติขจร หัวหน้าคณะปฏิวัติได้ออกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 290 เรื่อง จัดตั้งการทางพิเศษแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 30 พฤศจิกายน 2515 เป็นต้นไป (89 ร.จ. 76 ตอนที่ 182 ฉบับพิเศษ ลงวันที่ 29 พฤศจิกายน 2515) ประกาศของคณะปฏิวัติ มี 60 ข้อ มีสาระสำคัญในข้อ 2 ดังต่อไปนี้

ข้อ 2. ให้จัดตั้งหน่วยงานการทางพิเศษขึ้น เรียกว่า “การทางพิเศษแห่งประเทศไทย” เรียกโดยย่อว่า “กทพ.” และให้เป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- (1) สร้างหรือจัดให้มีด้วยวิธีการใดๆ ตลอดจนบำรุงและรักษาทางพิเศษ
- (2) จัดดำเนินการหรือควบคุมธุรกิจอันเกี่ยวกับการขนส่งโดยรถรางเดียวและรถใต้ดิน
- (3) ดำเนินงานต่างๆ ที่เกี่ยวกับทางพิเศษ

เกิดทางด่วนชั้นที่ 2

การทางพิเศษฯ สร้างทางด่วนชั้นที่ 1 เปิดให้บริการครบทั้งระบบเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2530 การจราจรคล่องตัวมีผู้ใช้บริการมาก เก็บเงินค่าผ่านทางเป็นรายได้สูง การทางพิเศษฯ จึงวางแผนสร้างทางด่วนชั้นที่ 2 ให้เป็นระบบเชื่อมโยงกันมีระยะทางเพิ่มขึ้น ได้ขอความช่วยเหลือจากองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น คือ ใจก้า : JICA (Japan International Cooperation Agency) เข้ามาสำรวจสายทางใหม่เป็นทางด่วนชั้นที่ 2 ในปี 2525-2526 ผลการสำรวจได้แนวทางด่วนใหม่สองสาย คือ สายเหนือใต้ (ลาดยาว-บางโคล่) และ สายตะวันออก (พญาไท-คลองตัน) โดยไม่มีสายทางถนนรวมและกระจายการจราจร

มีเวิลด์เทรดเซ็นเตอร์ จึงมีทางด่วนซีดีโรด

ล้อมวลชนประโคนชัย เวิลด์เทรดเซ็นเตอร์เป็นโครงการเรียลเอสเตทภาคเอกชน มีขนาดการลงทุนกว่าหนึ่งหมื่นล้านบาท มีองค์ประกอบของโครงการ 3 ส่วน คือ อาคารสำนักงานนานาชาติสูง 63 ชั้น อาคารโรงแรมสูง 32 ชั้น มี 650 ห้อง และมีศูนย์การค้าขนาดใหญ่อีก 8 ชั้น ในที่ดิน 52 ไร่ ซึ่งเดิมเป็นที่ตั้งกองการเงินกรมตำรวจ และ เซ็นสัญญาลงนามก่อสร้างในวันที่ 22 สิงหาคม 2526 ระหว่างสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และ บริษัท วังเพชรบูรณ์ จำกัด โดยกลุ่มธนาคารศรีนคร ของตระกูลเตชะไพบูลย์ [จากหนังสือธุรกิจที่ดิน ปีที่ 5 ฉบับที่ 46 หน้า 20]

ประโคนขาวต่อไปว่า เป็นความปรารถนาและความตั้งใจของผู้บริหารโครงการเวสต์เทรด-เซ็นเตอร์กรุงเทพฯ มานานแล้ว ที่จะให้มีทางเชื่อมขึ้นลงจากโครงการกับทางด่วนฯ และได้เคยมีการเจรจากับทางการทางฯ ได้กำหนดจุดเชื่อมไว้ในแผนที่โครงการแล้ว แต่มีความไม่แน่นอนเกิดขึ้นเรื่อยมา ในทางการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการเวสต์เทรดฯ ที่ออกไปสู่ภายนอก รวมทั้งต่างประเทศ ได้เสนอทัศนียภาพที่มีทางด่วนเชื่อมลงสู่บริเวณโครงการด้วย หากเวสต์เทรดฯ ไม่มีทางเชื่อมทางด่วนจะก่อให้เกิดปัญหาจราจรติดขัดรุนแรงมาก ดังที่มีรายงานการศึกษาจากหน่วยงานของรัฐฯ ที่เกี่ยวข้องว่า เมื่อเวสต์เทรดฯ เกิดขึ้นปริมาณจราจรในช่วงราชประสงค์ ราชปรารภ พญาไท ซึ่งติดขัดอยู่แล้วในปัจจุบันจะยิ่งติดขัดหนักยิ่งขึ้นเป็นลูกโซ่และถึงขั้นวิกฤตแน่ และระยะที่ผ่านมาก็มีกระแสวิพากษ์วิจารณ์ให้เวสต์เทรดฯ รับผิดชอบต่อผลกระทบการจราจรที่เกิดขึ้นนี้ เมื่อในที่สุดทางด่วนผ่านความวิตกของผู้บริหารเวสต์เทรดฯ ก็หมดไป ที่เหลือจึงเป็นการรอตกลงในรายละเอียดเกี่ยวกับความรับผิดชอบค่าใช้จ่ายของทางเชื่อมระหว่างทางฯ กับเวสต์เทรดฯ

[จาก นลพ.ผู้จัดการ ปีที่ 6 (3) ฉบับที่ 245(112) วันที่ 23-29 มกราคม 2532]

เกิดโครงการทางด่วนซีอีโรดในปี พ.ศ. 2529

ต่อมา ผู้บริหารเวสต์เทรดเซ็นเตอร์จึงทำความตกลงกับการทางพิเศษฯ ให้จัดทำทางขึ้น-ลงทางด่วนเชื่อมกับถนนภายในเวสต์เทรดเซ็นเตอร์ และขอรับผิดชอบค่าใช้จ่ายของทางเชื่อม การทางพิเศษฯ จึงจ้างกลุ่มบริษัท "เนคโก้" : NECCO (National Engineering Consultant Co., Ltd.) ให้สำรวจสายทางใหม่ในเดือนมกราคม-พฤศจิกายน 2529 ในวงเงิน 34 ล้านบาท และให้ทบทวนสายทางเดิมตามที่ใจทำได้จัดทำไว้ มีการขยายเปลี่ยนแปลงสายทางใหม่ โดยสายเหนือ-ใต้ ขยายไปถึงถนนแจ้งวัฒนะ เป็น แจ้งวัฒนะ-บางโคล่ สายตะวันออกขยายไปถึงถนนศรีนครินทร์ เป็น พญาไท-ศรีนครินทร์ **เพิ่มเติมสายทางถนนรวมและกระจายการจราจร จากบริเวณอุรุพงษ์ จนถึงถนนวิทย์ มีระยะทาง 2.8 กม.** เพื่อแก้ปัญหาการจราจรติดขัดตามที่กล่าวข้างต้น

คณะรัฐมนตรีมีมติวันที่ 30 มิถุนายน 2530 ให้การทางพิเศษฯ ดำเนินโครงการระบบทางด่วนขั้นที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย สายทางแจ้งวัฒนะ-บางโคล่ สายทางพญาไท-ศรีนครินทร์ และมีถนนรวมและกระจายการจราจร โดยมีเอกชนร่วมลงทุนโครงการในรูปแบบการให้สัมปทานดำเนินการก่อสร้างและบริหารโครงการเป็นเวลา 30 ปี ตามเงื่อนไขหลักเกณฑ์ที่การทางพิเศษฯ กำหนด

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมพิจารณาเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2531 และมีมติอนุมัติให้การทางพิเศษฯ ทำสัญญากับบริษัท Bangkok Expressway Consortium LTD. (BECL) เมื่อกรมอัยการได้พิจารณาเห็นชอบในร่างสัญญาแล้ว

(จากหนังสือ ถนนรวมและกระจายการจราจร โครงการระบบทางด่วนขั้นที่ 2 การดำเนินงานในข้อ 6 : พฤษภาคม 2534)

กรมอัยการทักท้วงสัญญา

กรมอัยการมีหนังสือที่ มท 1202/12650 ลงวันที่ 19 ธันวาคม 2531 ลงนามโดยนายโกเมน ภัทรภิรมย์ อธิบดีกรมอัยการ กรณีการทางพิเศษฯ ส่งร่างสัญญาโครงการระบบทางด่วนขั้นที่ 2 ให้กรมอัยการพิจารณาตรวจสอบนั้น กรมอัยการได้ดำเนินการและทักท้วงสาระสำคัญของสัญญาไว้ 3 ข้อ ดังนี้

1. ตามร่างสัญญานี้ การทางพิเศษแห่งประเทศไทยมีภาระหน้าที่หลายประการ ที่จะต้องรับผิดชอบ เช่น ข้อ 3.4(ก), (ค) ทั้งๆ ที่ ภาระหน้าที่บางประการไม่ได้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย ดังนั้น การทางพิเศษแห่งประเทศไทยจึงควรพิจารณาจัดปัญหาที่อาจมี รวมทั้งควรพิจารณาเตรียมขจัดปัญหาที่ส่วนราชการมักประสบเนื่องๆ ในเรื่องการส่งมอบพื้นที่เพื่อการก่อสร้างด้วย

2. การทางพิเศษแห่งประเทศไทยควรจะพิจารณาภาระหน้าที่ของ บีโอซีแอล ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อ 3.4(ง), 3.2(1) และ (2) คือ การทางพิเศษแห่งประเทศไทยควรจะเจรจาให้ บีโอซีแอล ต้องวางหลักประกันซึ่งให้สิทธิแก่การทางพิเศษแห่งประเทศไทย ได้รับการชดใช้เต็มตามหลักประกัน หาก บีโอซีแอล ไม่อาจปฏิบัติตามภาระหน้าที่ของตน และหากเจรจาเป็นผลสำเร็จ ก็ควรแก้ไขข้อ 3.4(ง) ให้ บีโอซีแอล ต้องรับผิดชอบที่ได้เจรจาไว้

3. เนื่องจากกรมอัยการได้ตรวจแก้ไขร่างสัญญาในสาระสำคัญหลายประการ แต่มิได้ตรวจแก้ไขเอกสารท้ายสัญญาให้ ดังนั้น การทางพิเศษแห่งประเทศไทย จำต้องแก้ไขเอกสารท้ายสัญญาต่างๆ ให้สอดคล้องกับร่างสัญญาก่อนลงนามด้วย

ผู้ว่าการทางพิเศษฯ เรงรับลงนามในสัญญา

สัญญาก่อสร้างโครงการระบบทางด่วนขั้นที่ 2 ลงนามเมื่อวันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2531 ระหว่าง

(1) การทางพิเศษแห่งประเทศไทย โดยมีนายจรัญ บุรพรัตน์ ผู้ว่าการ สำนักงานตั้งอยู่ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตบางเขน กทม. 10900 และมีนายคิระ เจริญพงษ์ เป็นพยาน

(2) บริษัท ทางด่วนกรุงเทพ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทจำกัดที่จดทะเบียน และจัดตั้งขึ้นภายใต้กฎหมายไทย โดยมีนายอิทธิ อธิคำวา กรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทน สำนักงานจดทะเบียนตั้งอยู่ที่อาคารดุสิตธานี ห้อง 805 เอ เลขที่ 946 ถนนพระราม 4 แขวงสีลม เขตบางรัก กทม. 10500

ระยะเวลาสัญญาสัมปทาน 30 ปี นับจากวันเริ่มการก่อสร้าง วันที่ 1 มีนาคม 2533 และเมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2532 มีพิธีวางศิลาฤกษ์โครงการระบบทางด่วนขั้นที่ 2 ณ บริเวณบึงมักกะสัน ถนนอโศก-ดินแดง โดยมี ฯพณฯ พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรี เป็นประธานในพิธี

ค่าก่อสร้างทางด่วนขั้นที่ 2 และทางด่วนซีดีโรด

จากรายงานโครงการช่วยเหลือประชาชนผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย ในแนวเขตเวนคืนของโครงการทางพิเศษ หน้า (1-8) ระบุว่า โครงการระบบทางด่วนขั้นที่ 2 มีประมาณการค่าลงทุนโครงการจำนวนเงิน 28,604 ล้านบาท จำแนกเป็นค่าจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน 10,673 ล้านบาท ค่าก่อสร้างตามโครงการ 17,931 ล้านบาท โดยรัฐบาลจะช่วยจ่ายค่าจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินทดรองให้ไปก่อน แต่ผู้รับสัมปทานต้องชดใช้ค่าจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินพร้อมดอกเบี้ยตามเงื่อนไขการชำระเงินให้ในภายหลัง

จากเอกสารถาม-ตอบ เกี่ยวกับถนนรวมและกระจายการจราจร หรือทางด่วนซีดีโรด ตามที่โครงการทางพิเศษฯ ได้จัดทำเมื่อมีการไต่สวนสาธารณะว่า ทางด่วนซีดีโรดมีระยะทาง 2.0 กม. มีค่าก่อสร้างประมาณ 2,813 ล้านบาท และค่าจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินประมาณ 2,500 ล้านบาท รวมค่าก่อสร้างและค่าจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นเงิน 5,313 ล้านบาท หรือ ทางด่วนซีดีโรดมีค่าก่อสร้างราคา กิโลเมตรละ 2,656.5 ล้านบาท

บทที่ 7

ทางด่วนซีโร 15 ปี 11 รัฐบาล

1. รัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ (5 สิงหาคม 2529 - 4 สิงหาคม 2531)

โครงการทางด่วนซีโรเกิดขึ้น มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืน ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 104 ตอนที่ 275 วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2530 เวลาใช้บังคับ 4 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2531-31 ธันวาคม 2534 เพื่อสร้างทางพิเศษสายแจ้งวัฒนะ-บางโคล่, สายพญาไท-ศรีนครินทร์ และมีถนนรวมและกระจายการจราจร ระยะทาง 2.8 กม. บริเวณอุรุพงษ์-ถนนวิทย์ รวมอยู่ในโครงการ ประชาชนที่ตั้งบ้านเรือนในแนวสายทางตั้งแต่ชุมชนบ้านครัว บริเวณสะพานหัวช้าง ชุมชนเพชรบุรีซอย 20 ชุมชนหลังวัดปทุมวนาราม และชาวประตุน้ำถึงถนนวิทย์ หลายหมื่นคนต้องถูกเวนคืนบ้านเรือนกว่าสองพันหลังคาเรือน ความโกลาหลเกิดขึ้นอย่างแน่นอน คนที่รื้อบ้านก็รื้อไป ที่เศร้าโศกก็ทำให้ระส่ำระสาย ชุมชนแตกแยกสลาย ที่สุดจะได้แท่งคอนกรีตมหัศจรรย์ ยาว 2.8 กม. มาแทนที่เป็นถนน ซึ่งไม่สามารถแก้ไขปัญหาการจราจร ดังมีรายละเอียดจะนำเสนอต่อไป

นายทองอินทร์ สุนตวิสัย มีบ้านเรือนอยู่เชิงสะพานเฉลิมหล้า 56 (สะพานหัวช้าง) ติดตามโครงการนี้มาตลอด ได้ลองเรือตามคลองแสนแสบเข้ามาในบ้านครัว แจ้งว่ารัฐบาลมีโครงการจะตัดถนนผ่านบ้านครัวทั้งหมด โดยนำแผนที่แนวถนนให้ชาวบ้านได้เห็นทั่วไป บอกเล่าความเป็นมาของโครงการ ชาวบ้านเริ่มโงะจันกันทั่ว บางคนวางเฉยไม่เชื่อว่าเป็นเรื่องจริง กลับว่าเป็นเรื่องกระต่ายตื่นตูม ไม่กี่วันต่อมาการทางพิเศษฯ แถลงข่าวทางสื่อมวลชนว่า จะสร้างทางด่วนขั้นที่ 2 และมีถนนรวมและกระจายการจราจรอยู่ด้วย ชาวบ้านยอมรับเป็นเรื่องจริงหันหน้ามองกันถามว่าแล้วเราจะทำอย่างไรดีระส่ำระสายไปหมด นายทองอินทร์เข้ามาปรึกษากับชาวบ้านครัว จัดทำหนังสือยื่นข้อเรียกร้องความชอบธรรมต่อรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ โดยมีพลเอกประจวบ สุนทรากร เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และมีนายไผ่ พัทธิน เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้ควบคุมดูแลการทางพิเศษแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2531 ในหนังสือดังกล่าวมีความละเอียดต่อไปนี้

(สำเนาหนังสือฉบับแรก)

ประชาชนเลียบคลองแสนแสบ จากอุรุพงษ์-วิทย์

พญาไท กรุงเทพมหานคร

วันที่ 29 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2531

เรื่อง ขอให้พิจารณายกเลิกการสร้างทางระบายจราจรเลียบคลองแสนแสบ โดยเริ่มจากบริเวณอุรุพงษ์ไปตามคลองแสนแสบถึงถนนวิทย์ ระยะทางประมาณ 2.8 กิโลเมตร

เรียน ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แผนผังแนวการสร้างทางระบายการจราจร ที่อ้างถึงจำนวน 2 ฉบับ

อ้างถึงหนังสือร้องเรียนของประชาชนที่เดือดร้อนจากการสร้างทางดังกล่าว ฉบับลงวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2531 เลขรับหนังสือที่ ร. 1057/31 ซึ่งได้ยื่นไว้ที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี บัดนี้ประชาชนที่อาศัยอยู่ตลอดแนวการสร้างทางระบายการจราจรยาว 2.8 กิโลเมตร มีจำนวนมาก กว่า 5,000 ครอบครัว มีประชากรที่เดือดร้อนประมาณ 30,000 คนขึ้นไป ได้พร้อมใจกันส่งตัวแทน นำหนังสือมาชี้แจงเหตุผลเพิ่มเติม โดยขอให้ยกเลิกการสร้างทาง ดังเหตุผลต่อไปนี้

1. เดิมทีเส้นทางระบายการจราจร 2.8 กิโลเมตร มีได้อยู่ในโครงการของทางด่วน แต่มีบุคคล กลุ่มหนึ่งมีจำนวนไม่กี่คน ซึ่งมีกำลังทรัพย์และอำนาจ ได้ดำเนินการวิ่งเต้นทำให้เกิดการสร้างทาง ระบายการจราจรเส้นนี้ขึ้นมา เพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มตนเอง แต่ผลของการดำเนินการในครั้งนี้ ก่อให้เกิดความเดือดร้อนอย่างมหันต์แก่ประชาชนกว่า 30,000 คนขึ้นไป จะต้องไร้ที่อยู่อาศัยค่าเวนคืนที่ได้มาไม่สามารถจะนำไปซื้อที่อยู่ใหม่ได้ ค่าเสียหายที่แท้จริงประมาณหลายพันล้าน

เหตุที่ขอให้ยกเลิกการสร้างทางระบายการจราจรดังกล่าว เพราะว่ามีทางด่วนสายพญาไท - ศรีนครินทร์ ซึ่งเริ่มจากโรงกรองน้ำสามเสนผ่านใกล้ถนนเพชรบุรี เป็นจุดระบายการจราจรโดยตรงอยู่แล้ว ซึ่งเป็นการทำทางซ้ำซ้อน ถ้าหากว่ารัฐบาลมีความจำเป็นที่จะสร้างทางระบายการจราจรเส้นนี้จริงๆ ขอแนะนำให้พิจารณาสร้างในแนวทางคร่อมถนนเพชรบุรี จากสะพานลอยยมราช ผ่านสี่แยก อรุणงษ์ เป็นถนนสองชั้นไปเชื่อมกับทางด่วนถนนเพชรบุรี ซึ่งไม่ต้องเสียค่าเวนคืนจำนวนมาก ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนอย่างมหันต์แก่ประชาชน เหมือนการพิจารณาสร้างทางเลียบแนวคลองแสน- แสบ การสร้างทางระบายการจราจรเชื่อมทางด่วนถนนเพชรบุรี จะช่วยแก้ปัญหาจราจรติดขัดตรงทาง ลงทางด่วนถนนเพชรบุรีได้ดีกว่า

2. เมื่อสร้างทางระบายการจราจรนี้แล้ว จะก่อให้เกิดมลภาวะเป็นพิษมากขึ้น และมีเสียงดัง รบกวนตลอดเวลา ใกล้ที่ประทับของสมเด็จพระราชชนนี และสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือยากต่อการถวาย อารักขาความปลอดภัย ถ้าสร้างทางดังกล่าว ยิ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ไม่หวังดีกระทำการได้ง่าย ขึ้น โดยอาศัยเส้นทางนี้ผ่านและหลบหนีได้อย่างรวดเร็ว การสร้างปทุมวันเพลสและอาคารบ้านโป่ง ซึ่งเป็นตึกสูงมากอยู่ตรงข้ามวังสระปทุม รัฐบาลควรเหลียวแล ไม่ควรอนุญาตให้มีการสร้างอาคาร สูงแบบนี้ในรัศมีใกล้วังอีกต่อไป ซึ่งเกี่ยวกับการถวายอารักขาความปลอดภัย

ดังเช่นเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2528 แม้ว่าจะยังไม่มีถนนมีแต่คลองแสนแสบชั้น ยังมีคนร้ายปีน รั้ววังสระปทุมเข้าไป แต่เนื่องจากราษฎรผู้จงรักภักดีซึ่งอาศัยอยู่ตรงข้ามกับวัง ได้คอยเป็นหูเป็นตา ระวังเหตุการณ์ ได้แจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมาทำการจับกุมคนร้ายได้

3. เหตุที่ขอให้ยกเลิกการสร้างทาง 2.8 กิโลเมตร (อรุณงษ์-วิทยุ) นี้ เพราะว่าเส้นทางที่ผ่าน ดังกล่าว เป็นที่ดินพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ให้เป็นที่ทำ

กินของอาสากินจากที่อาสาศักดิ์เข้าร่วมรบกับพม่า และถวายชีวิตเป็นราชพลี และได้ตีทัพพม่าแตกพ่ายในที่สุด พระองค์ได้ทรงสถาปนาให้มีผู้ใดมาเอาที่ดินนี้ ทำประโยชน์อย่างอื่นเด็ดขาดนอกเหนือจาก เป็นที่อยู่อาศัย เป็นมัสยิด ตลอดจนเป็นสุสานของอิสลามเท่านั้น

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น ขอให้รัฐบาลโปรดพิจารณาทบทวนว่ามีความจำเป็นมากน้อยแค่ไหนที่จะทำให้เกิดระคายเคืองเบี่ยงพระยุคลบาท ในการขอสร้างทางผ่านใกล้วังก่อให้เกิดมลภาวะ เป็นพิษทำให้ไม่เหมาะสมเป็นที่ประทับอีกต่อไป แม้รัฐบาลหรือราษฎรก็รู้อยู่ในใจว่าจะขออะไรจากสมเด็จพระท่านก็ให้ทุกอย่างอยู่แล้ว

พวกเราได้เคยประจักษ์ในความอัจฉริยะของท่านนายกรัฐมนตรี ในการแก้ปัญหาบ้านเมืองได้สำเร็จลุล่วง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และการเมืองการทหาร การต่อสู้ของท่านจะต้องจารึกไว้ในประวัติศาสตร์ของชาติตลอดไป การขอพึ่งบารมีของท่านนายกในครั้งนี้ พวกเราได้พิจารณาไตร่ตรองแล้วว่า ท่านเป็นผู้ซื่อสัตย์ มีคุณธรรมสูง เป็นที่พึ่งของเราได้ ท่านเป็นบุคคลซึ่งจะสามารถขจัดปัดเป่าความทุกข์ร้อนในใจของพวกเราได้อย่างแน่นอน แม้การแก้ไขปัญหาระดับนี้จะไม่จารึกลงในประวัติศาสตร์แห่งชาติ แต่จะจารึกในประวัติศาสตร์ใจของพวกเราตลอดกาลนาน และตลอดไป

ขอประทานกราบเรียนมาด้วยความเคารพอย่างสูง

ตัวแทนประชาชนตลอดแนวคลองแสนแสบจากถนนอุรุพงษ์ถึงถนนวิบูลย์

บ้านครัวต่อต้านทางวัฒนธรรม

วันจันทร์ที่ 29 กุมภาพันธ์ 2531 ชาวบ้านครัวและชาวสะพานหัวช้าง ประมาณ 200 คน ที่มีความเข้าใจในโครงการ “ซีดีโรด” นำโดยนายทองอินทร์ สุนตวิสัย ได้เดินทางโดยรถบัส 3 คัน มุ่งสู่ทำเนียบรัฐบาลเพื่อยื่นข้อเรียกร้องต่อรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ โดยได้ส่งตัวแทนเข้าเจรจากับรัฐบาล แต่พบกับข้าราชการระดับผู้อำนวยการกอง เกิดการโต้เถียงกัน ที่สุดจึงมีการนัดหมายให้ไปเจรจากับเจ้าของโครงการ คือ การทางพิเศษแห่งประเทศไทย ในวันที่ 9 มีนาคม 2531

วันที่ 5 มีนาคม 2531 คณะกรรมการมัสยิดทั้ง 3 แห่ง มีหนังสือร้องเรียนต่อจุฬาราชมนตรี (นายประเสริฐ มะหะหมัด) เพื่อแจ้งให้ท่านทราบว่ามัสยิดซูลูกุลมุตตากิน จะต้องถูกรื้อถอน เพราะตั้งอยู่ในแนวทางด่วนขั้นที่ 2 โดยคณะกรรมการมัสยิดทั้ง 3 แห่ง ได้ประชุมกันแล้วมีมติให้การทางพิเศษฯ ยกเลิกโครงการสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร จึงขอให้ท่านกรุณาดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งให้การทางพิเศษฯ ยกเลิกโครงการสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร ในโครงการระบบทางด่วนขั้นที่ 2 นี้ด้วย

วันที่ 9 มีนาคม 2531 ชาวบ้านครัวนำโดยนายสมจิตต์ พระมุนี, นายหวัง มุหมัดอารี และชาวสะพานหัวช้างนำโดยนายทองอินทร์ สุนตวิสัย ประมาณ 400 คน ได้เดินทางไปการทางพิเศษฯ และส่งตัวแทน 20 คน เข้าเจรจากับผู้ว่าการทางพิเศษฯ (นายเจริญ บุรพรัตน์) ที่ห้องประชุมใหญ่

ฝ่ายการทางพิเศษ ฯ มีเจ้าหน้าที่อยู่เต็มอัตราศึกพร้อมด้วยนายตำรวจชั้นผู้ใหญ่เข้ารับฟังการเจรจา และถ่ายรูปตัวแทนมุสลิมไว้เป็นหลักฐาน การเจรจามีบรรยากาศตึงเครียดได้เถียงกันอย่างรุนแรง ไม่มีฝ่ายใดยอมกันเพราะต่างก็มีเหตุผล ใช้เวลาไปประมาณ 3 ชั่วโมง ลงท้ายผู้แทนมุสลิมคนหนึ่ง กล่าว “เรื่องนี้ต้องยุติด้วยวิถีทางการเมือง” การทางพิเศษ ฯ จึงนัดเจรจาใหม่ วันที่ 28 มีนาคม และจะตอบหนังสือยืนยันไว้ที่ทำเนียบรัฐบาลเมื่อวันที่ 29 กุมภาพันธ์ ทุกคนกลับมาด้วยความผิดหวัง ตามที่ได้คาดหมายไว้แล้ว

วันที่ 21 มีนาคม 2531 กรรมการมัสยิด 3 แห่งมีหนังสือร้องเรียนต่อจุฬาราชมนตรี เป็น ฉบับที่ 2 เลขที่รับ 64/2531 วันที่ 21 มี.ค. 2531 เวลา 9.00 น. กรรมการมัสยิดได้แจ้งให้ทราบอีก ว่าตามโครงการระบบทางด่วนขั้นที่ 2 ถนนรวมและกระจายการจราจร พาดผ่านมัสยิด สุสาน และ พาดผ่านบ้านเรือนชาวมุสลิมแทบจะทั้งหมด ขอให้ท่านได้ช่วยกรุณาดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยด่วนด้วย ก็ไม่ปรากฏว่าจุฬาราชมนตรีได้ดำเนินการอะไร แต่อย่างใด

วันที่ 28 มีนาคม 2531 ชาวบ้านครัวและชาวสะพานหัวช้างจำนวนหนึ่ง ไปการทางพิเศษ ฯ ตามที่นัดหมาย ได้รับหนังสือการทางพิเศษ ฯ ที่ มท 5505/591 และ มท 5505/592 ลงวันที่ 28 มีนาคม 2531 หนังสือการทางพิเศษ ฯ ที่ มท 5505/591 มีสาระสำคัญ ข้อ 2. ว่า “แนวเส้นทางของ ระบบทางด่วนขั้นที่ 2 ประกอบไปด้วยแนวเส้นทางหลัก 2 สาย คือ สายเหนือ-ใต้ เริ่มจากบริเวณ ถนนแจ้งวัฒนะสิ้นสุดที่บริเวณบางโคล่ และสายตะวันออก เริ่มจากบริเวณโรงกรองน้ำสามเสน สิ้น สิ้นสุดที่ถนนศรีนครินทร์ กับมี ถนนรวมและกระจายการจราจร (Collector/Distributor Road) ซึ่งแยก ออกจากทางด่วนสายเหนือ-ใต้ ที่บริเวณอุรุพงษ์เลียบไปตามคลองแสนแสบ และสิ้นสุดที่บริเวณ ถนนวิฑู โดยถนนรวมและกระจายการจราจรจะทำหน้าที่ในการให้บริการแก่รถยนต์ที่มีจุดหมาย ปลายทาง หรือจุดต้นทางในบริเวณพื้นที่ธุรกิจหนาแน่นใจกลางเมือง ในบริเวณสนามกีฬาแห่งชาติ สยามสแควร์ ราชดำริ ประตูน้ำ เพลินจิต เป็นต้น”

หนังสือฉบับเดียวกัน มีสาระสำคัญในข้อ 7.1 ว่า “การออกแบบถนนรวมและกระจายการ จราจร มีหลักการว่าควรออกแบบให้การจราจรมีลักษณะกระจายกันออกไป เพื่อป้องกันมิให้มีการ รวมการจราจรไว้ ณ จุดใดจุดหนึ่ง ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้เกิดสภาพการติดขัดการจราจร และเกิด ปัญหาการติดขัดที่จุดนั้น ดังนั้น การทางพิเศษ ฯ จึงได้จัดให้มีทางขึ้นลง รวม 4 ตำแหน่ง (โดยมี ระยะทางระหว่างทางขึ้นลงอยู่ในมาตรฐาน) ซึ่งได้แก่ ทางขึ้นลงที่ถนนพญาไท ช่วงระหว่างถนน พญาไท และถนนราชดำริ (ทางขึ้นเชื่อมต่อกับถนนพระรามที่ 1 ส่วนทางลงเชื่อมถนนเพชรบุรี) ถนนราชดำริ (บริเวณเวสต์เทรคเซ็นเตอร์) และถนนวิฑู”

หนังสือการทางพิเศษ ฯ ที่ มท 5505/592 มีสาระสำคัญข้อ 1. ว่า ... “นอกจากนี้ยังมีถนน รวมและกระจายการจราจร (Collector/Distributor Road) ซึ่งแยกจากทางด่วนสายเหนือ-ใต้ ที่ บริเวณอุรุพงษ์เลียบไปตามคลองแสนแสบสิ้นสุดที่บริเวณถนนวิฑู โดยแนวเส้นทางจะคร่อมสุสาน

อิสลาม 1 แห่ง ซึ่งจะไม่มีเสาตอม่ออยู่ในบริเวณสุสาน และจะต้องรื้อย้ายมัสยิดซูลูกุ่มมุดากัน"

มีสาระสำคัญข้อ 4. อีกว่า การทางพิเศษ ฯ จะได้ติดตั้งกำแพงกันเสียงในบริเวณที่ผ่านวังสระปทุมเพื่อลดผลกระทบและเพิ่มความปลอดภัยแก่บริเวณดังกล่าว และในส่วนของความไม่เหมาะสมในการก่อสร้างคร่อมสะพานเฉลิมหล้า 56 นั้น การทางพิเศษฯ ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการควบคุมการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และการใช้ที่ดินเขตโบราณสถาน ให้สามารถก่อสร้างคร่อมสะพานได้ โดยมีให้ทางคร่อมทับหัวช้าง

จากหนังสือการทางพิเศษ ฯ จึงทราบความจริงชัดเจน ต่อไปนี้

1. ถนนรวมและกระจายการจราจร เริ่มต้นจากบริเวณอุรุพงษ์ ไปสิ้นสุดที่ถนนวิทย์ โดยมีระยะทาง 2.8 กม.
2. ถนนสายนี้มีทางขึ้น-ลงในบริเวณศูนย์การค้าเวิลด์เทรดเซ็นเตอร์
3. แนวถนนจะสร้างคร่อมสุสาน รื้อถอนมัสยิดซูลูกุ่มมุดากัน รื้อถอนชุมชนบ้านครัวให้พ้นออกจากแนวทางถนนสายนี้
4. ถนนสายนี้จะไม่สร้างคร่อมทับรูปปั้นหัวช้าง ที่สะพานหัวช้าง

ชุมชนบ้านครัวได้รับความอธรรม

1. การสร้างถนนสายนี้ คณะกรรมการควบคุมการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และการใช้ที่ดินเขตโบราณสถาน ไม่ให้สร้างถนนสายนี้คร่อมทับรูปปั้นหัวช้าง ทั้งที่ รูปปั้นหัวช้างเป็นโบราณวัตถุ จะนำมาเปรียบเทียบกับมัสยิดและสุสาน ซึ่งเป็นศาสนสถานได้อย่างไร

2. ตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาถนนจะพาดผ่านชุมชนบ้านครัวตลอด มีทางขึ้น-ลง ที่ถนนราชดำริ และมีหลักฐานชัดเจนตามที่การทางพิเศษฯ ได้จัดทำสัญญาก่อสร้างเลขที่ 20 ซีดี. ช่วงถนนพญาไท-ถนนวิทย์ ในเดือนพฤศจิกายน 2530 ตามสัญญามีแบบก่อสร้างเลขที่ D-008 ทางด่วนซีดีโรดมีทางขึ้น-ลง เชื่อมกับถนนของโครงการเวิลด์เทรดเซ็นเตอร์ เขียนไว้ในแบบก่อสร้าง "ACCESS ROAD TO WORLD TRADE CENTER" [CONTRACT NO.20CD PHAYATHAI - WITTHAYU CONTRACT DRAWINGS : NOV. 1987 SHEET NO.41] โครงการมีมาตั้งแต่ปี 2530 ต่อมาในปี พ.ศ. 2531 จึงออกพระราชกฤษฎีกาเวนคืนที่ดิน ไล่อพยพชุมชนบ้านครัว มัสยิด และสุสาน ชาวบ้านครัวเข้าใจแต่เดิมลึกๆแล้วว่า การทางพิเศษฯ และเวิลด์เทรดเซ็นเตอร์ต้องมีข้อตกลงกันบางอย่าง และที่สุดเป็นความจริง จึงพิจารณาได้ประเด็นเดียวว่า การสร้างทางด่วนซีดีโรดก็เพื่อบริการนายทุนหมื่นล้านให้ใช้ประโยชน์คุ้มค่าธุรกิจ มีผลตอบแทนสูงสุด ส่วนชุมชนบ้านครัวมีแต่ล้มละลายลง เป็นความชั่วช้าอธรรมที่สุด !

คณะทำงานเฉพาะกิจ (ชุดบุกเบิก)

การทางพิเศษฯ แกลงข่าวทางสื่อมวลชนใหม่กระหน่ำในวันพฤหัสบดีที่ 31 มีนาคม 2531 ว่า “นายไสว พัฒน์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย และนายเจริญ บุรพรัตน์ ผู้ว่าการทางพิเศษฯ ถูกชาวบ้านครัวลงขันจ้างมือปืนฆ่า ด้วยเงินจำนวนสามแสนบาท” สาเหตุนี้กระมังที่ทำให้ นายทองอินทร์ ซึ่งเป็นผู้นำทางความคิดมาแต่แรกเกิดอาการเครียดขึ้นมาทันที กลางดึกคืนนั้นเวลา ประมาณ 01.00 น. นายทองอินทร์เข้ามาในบ้านครัวพบกับชาวบ้านที่ยังวิพากษ์วิจารณ์ในเรื่องนี้ โดยนายทองอินทร์ได้ขอร้องชาวบ้านครัวให้รวมตัวกันไปทำพิธีบวงสรวงรูปปั้นหันหัวช้าง ที่สะพาน หัวช้าง เพราะศักดิ์สิทธิ์เป็นสิริมงคลอันจะทำให้การต่อสู้เรียกร้องได้ชัยชนะ อีกประเด็นให้เรียกร้อง เอาเงินค่าทดแทนที่ดินและบ้านให้ได้ราคาสูงๆ เป็นเจ็ดเท่าเหมือนที่สิงคโปร์ ฮองกง ไต้หวัน จึงเกิดการโต้เถียงกันว่าการไปทำพิธีบวงสรวงผิดหลักการศาสนาอิสลาม และในการต่อสู้กับอธรรมครั้งนี้ ชาวบ้านครัวไม่คิดจะเรียกร้องให้ได้เงินค่าทดแทนราคาสูงๆ แต่อย่างใด แท้จริงไม่ต้องการโยกย้าย ชุมชน รื้อถอนมัสยิดและสุสาน ต้องการอยู่ที่นี้ ตายที่นี้ ด้วยบรรพชนกว่าจะได้แผ่นดินบ้านครัวเป็นที่อยู่อาศัยก็ต้องออกศึกสงครามเก่าทัพกับพม่าและขุดคลองแสนแสบ จนเสียเลือดเนื้อชีวิตเป็นการ ทดแทนมาแล้ว

ชาวบ้านเข้าใจการครั้งนี้อย่างถ่องแท้ มีสำนึกว่าถูกข่มเหงรังแกทางศาสนาและวัฒนธรรม คงยอมให้มีการสร้างทางด่วนซีดีโรดปรากฏเป็นจริงไม่ได้ จึงได้รวมตัวจัดประชุมปลุกสำนึกรักหวง แห่นชุมชน มัสยิด สุสาน ให้ทุกคนมีความเข้าใจเรื่องนี้จนความคิดอ่านลงมคม จัดตั้งคณะทำงาน เฉพาะกิจชุดบุกเบิกขึ้น ณ มัสยิดยามีอุลค็อยรียะห์ เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2531 โดยความเห็นชอบของอิหม่ามมัสยิด 3 ท่าน ได้ลงนามร่วมกัน คณะทำงานเฉพาะกิจคัดเลือกมาจากกรรมการ มัสยิด กรรมการชุมชน และพี่น้องชุมชนที่ร่วมด้วยช่วยกัน ประมาณ 70 คน (ขออนุญาตไม่บันทึก รายชื่อ) ก้าวเท้าเข้ามารับภารกิจอันหนักหน่วง โดยมีได้รับค่าตอบแทนเป็นเงินตราแต่อย่างใด เป็น แก่นนำต่อสู้กับอธรรมที่ชุมชนได้รับ ยืนหยัดในความถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม และกฎหมาย บ้านเมือง นายทองอินทร์ทราบข่าวบ้านครัวยืนหยัดต่อต้านทางด่วนซีดีโรดอย่างเหนียวแน่นแล้ว ความเครียดคลายลงและกลับมายืนหยัดร่วมกับชาวบ้านครัวเหมือนเดิมต่อไป

แกนนำคณะทำงานเฉพาะกิจชุดบุกเบิก

ในการนี้เห็นสมควรบันทึกรายชื่อแกนนำคณะทำงานเฉพาะกิจชุดบุกเบิกไว้ อนุชนหนหลัง จักได้สืบสานภารกิจต่อสู้กับอธรรมที่จะเกิดขึ้นกับชุมชนในกาลข้างหน้าต่อไป

แกนนำคณะทำงานเฉพาะกิจชุดบุกเบิก มีรายชื่อต่อไปนี้

1. นายสมจิตต์ พระมุณี	2. นายสมัย แหงดประยูร	3. นายสาโรจน์ เผือกสำลี
4. นายอุมร์ ดำริห์เลิศ	5. นายสัมฤทธิ์ สีขันธกบุตร	

ผลงานชิ้นแรก ก้าวนำชาวมุขมนับพันคนเดินขบวนไปยื่นหนังสือร้องเรียนต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่รัฐสภา เมื่อวันที่ 14 เมษายน 2531 กรณีการทางพิเศษฯ จะสร้างทางด่วนผ่านทับมุขม มัสยิดและสุสาน บ้านเรือนหลายร้อยหลังคาถูกเวนคืน ที่รัฐสภามีผู้แทนราษฎรมารับหนังสือร้องเรียน ต่อไปนี้

- ประธานสภาผู้แทนราษฎร (นายชวน หลีกภัย) มอบให้นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ มารับหนังสือแทน
- รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายไชย พัฒนิน) มารับหนังสือด้วยตนเอง
- ประธานคณะกรรมการการปกครอง (นายสมัคร สุนทรเวช) มารับหนังสือด้วยตนเอง

เปิดโปงขบวนการผู้ก่ออธรรมและเล่ห์เพทุบาย

การทางพิเศษฯ แอบแฝงเล่ห์เพทุบายสร้างทางด่วนซีดีโรด จึงนำมาเปิดเผยสู่สาธารณชนให้ทราบว่าหน่วยงานรัฐแห่งนี้คิดและกระทำกับมุขมบ้านครัว ดังต่อไปนี้

- จากรายงานการประชุมคณะอนุกรรมการ เพื่อแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยของประชาชน ในเขตเวนคืนของโครงการทางพิเศษ ครั้งที่ 3/2531 วันศุกร์ที่ 8 เมษายน 2531 ณ ห้องประชุม 203 การทางพิเศษฯ ความตอนหนึ่ง ประธานในที่ประชุม (นายวิระ วิสกุล รองผู้ว่าการเคหะแห่งชาติ) กล่าวว่า "ทางสายนี้จำเป็นต้องสร้างอย่างแน่นอน และเป้าหมายสำคัญของคณะอนุกรรมการชุดนี้คือช่วยให้การทางพิเศษฯ สร้างทางสายนี้ได้ โดยต้องมีความสามารถโน้มน้าวให้ย้ายมุขมไปสร้างในที่ใหม่ ความสำเร็จของโครงการอยู่ที่การรักษาความลับ ไม่ให้กลุ่มต่อต้านนำไปใช้ประโยชน์ซึ่งอาจมีผลให้รัฐบาลเปลี่ยนแปลงท่าทีได้ ในส่วนของการทางพิเศษฯ นั้น ก็ต้องเตรียมข้อมูลให้พร้อมทุกด้าน และข้อมูลในมุขมซึ่งการเคหะฯ รับผิดชอบต้องรายงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้หน่วยเหนือทราบข้อมูลที่ถูกต้องทันเวลา ..."

- จากรายงานการประชุม ฯ ครั้งที่ 6/2531 วันศุกร์ที่ 3 มิถุนายน 2531 ประธานที่ประชุมเสนอว่า "การเขียนรายงานควรเขียนรายงานที่มีรายละเอียดสมบูรณ์ สามารถเสนอให้รัฐบาลตัดสินใจ โดยลักษณะการเขียนรายงานให้เขียนในเชิงบวก เพื่อรัฐบาลจะได้เห็นภาพว่าเรามีโครงการที่แน่นอน ซึ่งการสร้างทางด่วนดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเป็นอย่างยิ่ง โดยมีเป้าหมายดังนี้

1. รายงานเพื่อให้สามารถสร้างทางด่วนสายนี้ให้สำเร็จลุล่วง
2. เปิดโอกาสที่จะให้มีการรื้อย้ายมุขมที่เสื่อมโทรม
3. ทำให้ครอบครัวที่ถูกรื้อย้ายอพยพไปอยู่ในสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น"

การทางพิเศษ ฯ มีหนังสือที่ มท 5505/1117 ลงวันที่ 14 มิถุนายน 2531 ต่อไปนี้

สาระสำคัญข้อ 1. "กรณีทางด่วนช่วงอุรุพงษ์ - ถนนวิทย์ กล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า ถนนรวมและกระจายการจราจร ก็คือ ทางขึ้น-ลง ของทางด่วนที่มีความยาว 2.8 กม. และสามารถขึ้น-ลง ได้หลายทาง มิได้เป็นแนวสายทางหลักของทางด่วน"

สาระสำคัญข้อ 4. "สำหรับกรณีที่ต้องโยกย้ายชุมชนชาวไทยมุสลิมบ้านครัว ที่จำเป็นต้องถูกเวนคืนที่อยู่อาศัยจำนวนประมาณ 700 หลัง นั้น การทางพิเศษ ฯ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของ ประวัติศาสตร์อันยาวนานของชุมชนแห่งนี้"

สาระสำคัญข้อ 5. "...การออกแบบแนวทางด่วนไม่ให้ตัดผ่านเข้าไปในสุสานอิสลามนั้น แม้ในทางวิศวกรรมจะสามารถออกแบบให้หลบเลี่ยงได้โดยการเลื่อนแนวทางด่วนมาทางทิศตะวันตก ใกล้กับถนนพระรามที่ 6 แต่เมื่อได้พิจารณารายละเอียดแล้ว จะเห็นว่ามีความไม่เหมาะสม กล่าวคือ หากออกแบบแนวทางด่วนใหม่หลบเลี่ยงสุสานอิสลาม นอกจากจะต้องเสียเงินค่าก่อสร้างและค่าเวนคืนที่ดินเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนเงิน 120 ล้านบาท"

จากหนังสือการทางพิเศษ ฯ และรายงานการประชุม สาธารณชนได้เห็นขบวนการธาตุแท้ของผู้ก่อกรรมที่คิดและกระทำกับชาวมุสลิมบ้านครัวครั้งนี้แล้ว

(มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2531)

2. รัฐบาลพลตรีชาติชาย ชุณหะวัณ (4 สิงหาคม 2531 - 9 ธันวาคม 2533)

มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรวันอาทิตย์ที่ 24 กรกฎาคม 2531 ต่อมาในวันที่ 4 สิงหาคม 2531 ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ตั้ง พลตรี ชาติชาย ชุณหะวัณ หัวหน้าพรรคชาติไทย เป็นนายกรัฐมนตรี โดยมีพลตรีประมาณ อดิเรกสาร เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และมีนายปัญญา เกสรทอง เป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร

ชุมชนบ้านครัวเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง

เริ่มตั้งแต่วันที่ 25 สิงหาคม 2531 ได้ดำเนินการต่อไปนี้

- ยื่นหนังสือต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร
- ยื่นหนังสือต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ที่สภาผู้แทนราษฎร โดยรัฐมนตรีว่าการ รับหนังสือด้วยตนเอง
- ยื่นหนังสือต่อกรรมการการปกครอง สภาผู้แทนราษฎร

วันที่ 29 สิงหาคม 2531 ยื่นหนังสือต่อกรรมการการคมนาคม สภาผู้แทนราษฎร

วันที่ 4 กันยายน 2531 นายแพทย์บุญเทียม เขมาภิรัตน์ และ ดร.ประวิช รัตนเพียร

ส.ส. พรรคประชากรไทย ยื่นญัตติด่วนให้รัฐบาลยกเลิกโครงการสร้างทางด่วนซีดีโรด

วันที่ 5 กันยายน 2531 ชาวมุสลิมยื่นหนังสือต่อรัฐบาลที่ทำเนียบรัฐบาล

วันที่ 7 กันยายน 2531 กลุ่ม ส.ส. ภาคใต้ นำโดย นายเด่น โต๊ะมีนา, นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา, นายอารีเพ็ญ อุตรสินธุ์, นายสมบุรณ์ สิทธิมนต์ และนายเสนีย์ มะดากะกุล ยื่นหนังสือต่อนายกรัฐมนตรี ขอให้ทบทวนการสร้างทางด่วนชิตีโรด

วันที่ 15 กันยายน 2531 วุฒิสมาชิกและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นำโดย นายอานันท์ ชามเทพ-ทอง, นายสวัสดิ์ ลูกโดด, นายเด่น โต๊ะมีนา, นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ, นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา, นายอารีเพ็ญ อุตรสินธุ์, นายสมบุรณ์ สิทธิมนต์, นายเสนีย์ มะดากะกุล, นายสมน-เลื้อะ ไปชะรี, นายทวีศักดิ์ อับดุลบุตร, นายปริญญา เจตภาวิวัฒน์, นายวิฑูร หลั่งจี, นาย-สมาน ใจปรานี และ นายสุวัฒน์ วรรณศิริกุล ได้ยื่นหนังสือด่วนต่อสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ลงรับที่ ส.ส. 400/31 วันที่ 19 ก.ย. 31 ขอให้ทบทวนการสร้างทางด่วนชิตีโรด

วันที่ 15 กันยายน 2531 เวลาประมาณ 14.00 น. ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาญัตติด่วนกรณีการสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร การอภิปรายดำเนินไปอย่างเข้มข้น มีการโต้เถียงกันตลอดเวลา จวบจนเวลาประมาณ 16.00 น. ประธานสภาจึงเสนอให้ปิดการอภิปรายและให้ลงมติว่าจะส่งเรื่องนี้ให้รัฐบาลรับไปพิจารณาหรือไม่ พรรคฝ่ายค้านลงมติให้รัฐบาลรับเรื่องไปพิจารณาใหม่ โดยขณะฝ่ายรัฐบาล 78 ต่อ 76 เสียง จึงมีความโกลาหลเกิดขึ้นเพราะ นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ และนายสมนเลื้อะ ไปชะรี เป็น ส.ส.ฝ่ายรัฐบาลไปลงคะแนนเสียงให้ฝ่ายค้าน มีผู้ให้นับคะแนนใหม่โดยวิธีขึ้นขึ้น การลงมติดังนี้ฝ่ายรัฐบาลชนะไป 110 ต่อ 92 เสียง โต้เถียงกันอีกว่าเป็นความเดือดร้อนของประชาชน รัฐบาลสมควรจะรับเรื่องไปทบทวนใหม่ ที่สุด พล.ต.ประมาณ อติเรกสาร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ขอรับเรื่องไปพิจารณาใหม่การประชุมจึงยุติ

วันอังคารที่ 20 กันยายน 2531

ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีมีมติกรณีทางด่วนชั้นที่ 2 ถนนรวมและกระจายการจราจร ต่อไปนี้

กรณีทางด่วนชั้นที่ 2 (สายหลัก) หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร0202/11760 ลงวันที่ 20 กันยายน 2531 เรื่องขออนุมัติให้เอกชนลงทุนดำเนินงานโครงการระบบทางด่วนชั้นที่ 2 คณะรัฐมนตรีมีมติ ในข้อ 2 สรุปว่า “ให้ปรับแนวทางหลักมิให้ผ่านมัสยิดและสุสาน”

กรณีถนนรวมและกระจายการจราจร สำนักข่าวไทย อ.ส.ม.ท. ได้รายงานข่าวประจำวัน อังคารที่ 20 กันยายน 2531 รอบค่ำ มีสาระสำคัญต่อไปนี้

ชุมชนบ้านครัวหมดปัญหา ค.ร.ม. ยกเลิกสร้างทางด่วน อุทพงษ์-วิทย์

กรุงเทพฯ 20 ก.ย. - ชุมชนมุสลิมบ้านครัวหมดปัญหาแล้ว คณะรัฐมนตรีมีมติวันนี้ ให้การทางพิเศษแห่งประเทศไทยยกเลิกสายทาง อุทพงษ์-วิทย์ โดยให้ใช้อีกสายทางหนึ่งซึ่งจะต้องผ่านตึก 10 ชั้นถึงสามตึก และจะต้องเพิ่มค่าเวนคืนอีก 400-600 ล้านบาท แทน

นายชาญชัย ชัยรุ่งเรือง รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี แถลงเรื่องนี้ว่า ที่ประชุม

คณะรัฐมนตรีวันนี้มีมติอนุมัติให้การทางพิเศษ ฯ ดำเนินการให้เอกชนรับสัมปทานลงทุนสร้างทางด่วนชั้นที่ 2 สายบางโคล่-แจ้งวัฒนะ แต่ให้ยกเลิกเส้นทางที่มีปัญหาดังกล่าว โดยเปลี่ยนเส้นทางใหม่

นายชาญชัย กล่าวด้วยว่า สายทางที่เปลี่ยนไปนี้ใกล้เคียงกับสายทางเดิม โดยการสำรวจนั้น ได้สำรวจไว้สองเส้นทาง คือเส้นทางแรกที่สำรวจไว้นั้น (ผ่านชุมชนมุสลิม) สามารถประหยัดค่าใช้จ่ายได้ 400-600 ล้านบาท ในเรื่องค่าเวนคืน แต่ถ้าสร้างเส้นทางที่สำรวจเส้นทางที่ 2 นี้ รัฐบาลจะต้องเพิ่มค่าเวนคืนเป็นเงิน 400-600 ล้านบาท ซึ่งเงินค่าเวนคืนที่ดินต่างๆ บริษัทก่อสร้างจะต้องจ่ายเงินชดเชยให้รัฐบาลหลังจากได้ก่อสร้างทางเสร็จ และเก็บค่าผ่านทางได้แล้ว"

สาธารณชนอาจมีความสงสัย ชุมชนบ้านครัวต่อสู้เรียกร้องให้รัฐบาลยกเลิกโครงการสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร แต่รัฐบาลให้การทางพิเศษฯ ปรับแนวทางหลัก (ทางด่วนชั้นที่ 2) มิให้ผ่านมัสยิดและสุสาน ขอชี้แจงว่าแนวทางหลักขนานมากับถนนพระรามที่ 6 จนมาถึงบริเวณย่านอูรพงษ์แนวทางหลักเริ่มโค้งเว้าเข้ามาในชุมชนบ้านครัว เพื่อเชื่อมต่อกับถนนรวมและกระจายการจราจร พาดผ่านมัสยิดและข้ามคร่อมสุสานซึ่งเป็นศาสนสถานสำคัญในศาสนาอิสลาม ชุมชนบ้านครัวมีความเข้าใจว่า ถ้ารัฐบาลยกเลิกการสร้างทางด่วนซีทีโรดแล้ว แนวทางหลักที่โค้งเข้ามาต้องวัดกลับเป็นแนวทางตรงขนานกับถนนพระรามที่ 6 จึงมีประเด็นเรียกร้อง เป็น 2 ข้อ ดังนี้

- ขอให้รัฐบาลยกเลิกโครงการสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร เพราะแนวถนนยังคงผ่านมัสยิดและสุสาน บ้านเรือนชาวมุสลิมหลายร้อยหลังคาถูกเวนคืน มีความเดือดร้อนแสนสาหัส

- ขอให้รัฐบาลปรับแนวทางหลักมิให้ผ่านมัสยิดและสุสาน

มติคณะรัฐมนตรีตามที่สำนักข่าวไทย อ.ส.ม.ท. รายงานนั้นโทรทัศน์และสื่อมวลชนลงข่าวเกรียวกราวเป็นที่รับรู้กันทั่วไป ชาวมุสลิมมีความปลื้มปิติอย่างยิ่ง ได้จัดงานเลี้ยงฉลองกันทั้งชุมชนเวลาผ่านไปไม่นานก็มีข่าวออกมาจากสื่อมวลชนว่าการทางพิเศษฯ มิได้ยกเลิกโครงการสร้างทางด่วนซีทีโรด เพียงแต่ปรับแนวทางหลักมิให้ผ่านมัสยิดและสุสานเท่านั้น ชาวมุสลิมเชื่อว่าการณีนี้นี้ต้องมีความขัดแย้งกันภายในรัฐบาล จึงยื่นหนังสือที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ ร. 594/32 วันที่ 27 มกราคม 2532 ขอรบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับมติคณะรัฐมนตรี ต่อมาได้รับหนังสือจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ นร. 0107(3)/2220 ลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2532 ชี้แจงว่า

"ตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 20 กันยายน 2531 ข้อ 2 ให้ปรับแนวทางหลักมิให้ผ่านมัสยิดและสุสาน ซึ่งท่านทราบอยู่แล้วนั้น ยังมิได้มีมติคณะรัฐมนตรีเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด"

การทางพิเศษฯ สำรวจพื้นที่ชุมชน (ครั้งที่ 1)

การทางพิเศษฯ มีหนังสือที่ มท 5506/4580 ลงวันที่ 3 ตุลาคม 2532 แจ้งว่ามีความจำเป็นจะต้องเข้าทำการสำรวจพื้นที่บริเวณชุมชนบ้านครัว เพื่อปรับแนวทางหลักของโครงการทางด่วนชั้นที่ 2 มิให้ผ่านมัสยิดและสุสานของชุมชนบ้านครัว โดยขอให้คณะทำงานเฉพาะกิจ ร่วมประชุมในวัน

ที่ 4 ตุลาคม 2532 เวลา 14.00 น. ณ การทางพิเศษฯ

ต่อมาการทางพิเศษฯ มีหนังสือที่ มท 5506/4736 ลงวันที่ 13 ตุลาคม 2532 โดยขอเข้ามา ร่วมประชุมปรึกษากับทางชุมชนเพื่อความกระจ่างเกี่ยวกับโครงการทางด่วนขั้นที่ 2 ในวันอาทิตย์ที่ 15 ตุลาคม 2532 เวลา 15.00 น. ณ มัสยิดจุฬาลงมุตตากิน และตามวันเวลาที่กำหนดมีการประชุม โดยมีนายศิวะ เจริญพงษ์ รองผู้ว่าการทางพิเศษฯ และคณะเข้ามาชี้แจงทำความเข้าใจ มีข้อโต้แย้ง กับชาวมุสลิม กรณีทางด่วนสายนี้ก่อผลกระทบประโยชน์ให้ศูนย์การค้าเวสต์เทรตเซ็นเตอร์ และมีมติ คณะรัฐมนตรีให้ยกเลิกทางด่วนซีดีโรด ตามที่รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรีได้แถลงไปแล้ว ลงท้ายการประชุมชี้แจงยุติลงโดยไม่มีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดยอมรับซึ่งกัน

ผู้แทนชุมชนได้สอบถามผู้อำนวยการสำนักข่าวไทย (นายถวัลย์ศักดิ์ สุชะวรรณ) ที่สถานี โทรทัศน์ช่อง 9 ได้รับความชัดเจนข่าวของสำนักข่าวไทยมีความถูกต้อง เว้นแต่ผู้แถลงข่าวจะแถลงผิดพลาด ทางผู้แทนชุมชนได้สอบถามรองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายชาญชัย ชัยรุ่งเรือง) ซึ่งก็ยืนยันว่าการแถลงข่าววันนั้นมีความถูกต้อง เพราะก่อนแถลงข่าวต้องประชุมคณะโฆษกตรวจสอบ ความถูกต้อง มิใช่เข้าไปบันทึกการประชุมคณะรัฐมนตรีแล้วนำมาดัดออกมาแถลงได้เลยก็หาไม่

ผู้แทนชุมชนได้ยื่นหนังสือต่อนายกรัฐมนตรี ผ่านนายเดช บุญ-หลง รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2532 ขอให้พิจารณาความชอบธรรมกรณีทางด่วนสาย อรุण-เวสต์เทรตเซ็นเตอร์ และสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีมีหนังสือที่ นร. 0107(3)/17930 ลง วันที่ 21 พฤศจิกายน 2532 แจ้งว่าได้ส่งเรื่องให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้ว

ต่อมา การทางพิเศษฯ มีหนังสือที่ มท 5505/5195 ลงวันที่ 15 พฤศจิกายน 2532 แจ้งว่า การทางพิเศษฯ ยังคงไว้ซึ่งถนนรวมและกระจายการจราจร และจะถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี กล่าวคือ "ให้ปรับแนวทางหลักมิให้ผ่านมัสยิดและสุสาน เท่านั้น"

ความอธรรมปรากฏ

เอกสารรายงาน เรื่องถนนรวมและกระจายการจราจรของระบบทางด่วนขั้นที่ 2 หน้า 14 ข้อ 9 มีความละเอียดต่อไปนี้

"ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีในวันอังคารที่ 18 เมษายน 2532 กระทรวงมหาดไทยได้ ชี้แจงต่อคณะรัฐมนตรีในระเบียบวาระการประชุมเรื่องปฏิบัติการก่อสร้างทางด่วน โดยมีความเห็น ดังต่อไปนี้คือ

ถนนรวมและกระจายการจราจรของโครงการระบบทางด่วนขั้นที่ 2 ได้รับการออกแบบเพื่อ รองรับการจราจรที่แออัดคับคั่งในบริเวณถนนเพชรบุรี ถนนพญาไท ถนนพระรามที่ 1 ถนนราชดำริ ถนนชิดลม และถนนวิทยุ ให้สามารถเข้าสู่ระบบทางด่วนที่ประกอบด้วยระบบทางด่วนขั้นที่ 1 และ 2 ได้ โดยสะดวกรวดเร็วซึ่งจะเป็นการแก้ไขปัญหาการจราจรติดขัดในย่านธุรกิจกลางกรุงเทพมหานคร-

นครได้เป็นอย่างดีอีกทางหนึ่ง อย่างไรก็ตามเมื่อมีการพัฒนาเกิดขึ้นก็ย่อมต้องมีประชาชนบางส่วนได้รับผลกระทบกระเทือน กระทรวงมหาดไทยได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงมีความเห็นและดำเนินการเกี่ยวกับการก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร สรุปได้ดังต่อไปนี้

ก. ทำการปรับแก้โครงสร้างของทางด่วนมิให้พาดผ่านมัสยิดและสุสานของชาวไทยมุสลิม

ข. ส่งการให้การทางพิเศษฯ และการเคหะแห่งชาติ ร่วมดำเนินการจัดหาที่อยู่อาศัยแห่งใหม่ให้ประชาชนมุสลิมบ้านครัวที่จะต้องย้ายที่อยู่อาศัยเนื่องจากการก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจรนี้

ค. เพื่อเป็นการลดผลกระทบกระเทือนที่จะเกิดแก่ประชาชน กระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาบทบาทนาระยะทางและรูปแบบทางขึ้น-ลง เชื่อมต่อกับถนนธรรมดา ของถนนรวมและกระจายการจราจรให้เหมาะสมกับสภาพการจราจร โดยได้กำหนดให้มีการขึ้น-ลง ที่ถนนพญาไท และถนนราชดำริ สำหรับถนนเพชรบุรีและถนนวิฑู กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้ว เห็นว่าสามารถเชื่อมต่อกับระบบทางด่วนชั้นที่ 1 ได้โดยตรง และเข้าสู่โครงข่ายของระบบทางด่วนชั้นที่ 2 ได้ จึงกำหนดให้ถนนรวมและกระจายการจราจรให้สิ้นสุดที่ถนนราชดำริ ซึ่งจะมีระยะทางทั้งสิ้น 2.0 กิโลเมตร”

ความข้างต้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเลือกปฏิบัติทางกฎหมาย แบ่งประชาชนเป็นผู้ได้รับอภิสิทธิ์ยกเว้นการเวนคืน และผู้ถูกเวนคืน ทั้งๆที่ ประชาชนใช้รัฐธรรมนูญฉบับเดียวกัน

ตามพระราชกฤษฎีกา ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รักษาการ สร้างทางด่วนซีดีโรดระยะทาง 2.8 กม. จากบริเวณอุรุพงษ์ไปสิ้นสุดที่ถนนวิฑู แต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยละเมิดต่อพระราชกฤษฎีกาตัดลดระยะทางด่วนสายนี้ออกไป 800 เมตร ให้คงเหลือระยะทาง 2.0 กม. ไปสิ้นสุดที่ถนนราชดำริ ตั้งแต่วันอังคารที่ 18 เมษายน 2532 ต่อมาการทางพิเศษฯ มีหนังสือที่ มท 5505/1829 ลงวันที่ 29 พฤษภาคม 2533 มีความเห็นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ชี้แจงต่อคณะรัฐมนตรีแล้ว

ตามพระราชกฤษฎีกา ให้ผู้ว่าการการทางพิเศษแห่งประเทศไทย เป็นเจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ แต่ผู้ว่าการทางพิเศษฯ ละเมิดต่อพระราชกฤษฎีกายินยอมให้มีการสร้างอาคารสูงในแนวเวนคืนที่ดิน ตามที่กรุงเทพมหานครได้ออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคารเลขที่ 1095/2532 ลงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2532 อนุญาตให้สร้างอาคารสำนักงานสูง 42 ชั้น มีชั้นใต้ดิน 2 ชั้น มีที่จอดรถยนต์ 682 คัน เป็นอาคารของบริษัทแหลมทองสนกการจำกัด ในช่วงเวลาเดียวกันยินยอมให้สร้างศูนย์การค้าเดอะพรอมาเนด ในพื้นที่โรงแรมฮิลตันฯ (ยังติดตามใบอนุญาตก่อสร้างฯไม่ได้) อาคารสองหลังถูกสร้างขึ้นปิดทางขึ้น-ลง ถนนรวมและกระจายการจราจร ที่ถนนเพชรบุรีและที่ถนนวิฑู

มีข้อสังเกต ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2531 ที่พระราชกฤษฎีกาใช้บังคับ ถึงวันที่ 18 เมษายน 2532 ที่ประกาศตัดลดระยะทางด่วนซีดีโรดออกไป 800 เมตร เป็นระยะเวลา 1 ปี 3 เดือน 17 วัน

และจากวันที่ 18 เมษายน ถึงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2532 ตามที่กรุงเทพมหานครออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร เป็นระยะเวลา 6 เดือน 22 วัน เท่านั้น การก่อสร้างอาคารสูงใหญ่ ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาการออกแบบทางสถาปัตยกรรม คำนวณโครงสร้างอาคาร ออกแบบติดตั้งระบบต่างๆ เช่น ความปลอดภัยในอาคาร ลิฟต์ ประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ เครื่องปรับอากาศ และงานเขียนแบบที่ต้องใช้เวลามาก และขั้นตอนยื่นแบบขออนุญาตก่อสร้างอาคารจากกรุงเทพมหานคร ซึ่งต้องใช้เวลาตรวจแบบแปลนด้วย โครงการสร้างอาคารสองหลังจะต้องเกิดขึ้นก่อนวันอังคารที่ 18 เมษายน 2532 แต่เพื่อให้โครงการพันล้านต้องล่มสลาย จึงตัดระยะทางด่วนซีดีโรดให้สิ้นสุดที่ถนนราชดำริ เพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดกับนายทุนใหญ่ การกระทำนี้พิจารณาได้ว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และผู้ว่าการทางพิเศษฯ ต้องมีส่วนรู้เห็นในขบวนการ และเป็นผู้ออกรรรมให้กับชาวชุมชนชัดเจน

หากว่าทางด่วนซีดีโรดถูกตัดลดระยะทางออกไป 800 เมตร แผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 108 ตอนที่ 245 วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2534 ใช้บังคับ 4 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2535-31 ธันวาคม 2538 เป็นพระราชกฤษฎีกาฉบับที่สอง ทางด่วนซีดีโรดต้องมีระยะทาง 2.0 กม. สิ้นสุดที่ถนนราชดำริเท่านั้น แต่ทว่าแนวทางด่วนซีดีโรดคงมีระยะทางไปสิ้นสุดที่ถนนวิทยุระยะทางเดิม 2.8 กม. มีพระราชกฤษฎีกาฉบับที่สามประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 112 ตอนที่ 58 ก วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2538 ใช้บังคับ 4 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2539-31 ธันวาคม 2542 และฉบับที่สี่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 138 ก วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2542 ใช้บังคับ 4 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2543-31 ธันวาคม 2546 ปรากฏว่าทางด่วนซีดีโรดมีระยะทางจากบริเวณจตุพงษ์ไปสิ้นสุดที่ถนนวิทยุเหมือนเดิม และมีหลักฐานที่การทางพิเศษฯ จัดทำสัญญาก่อสร้างเลขที่ 20 ซีดี. ในสัญญามีแบบก่อสร้างเลขที่ C-020 ทางด่วนซีดีโรดยังคงมีทางขึ้น-ลงที่ถนนเพชรบุรีและถนนวิทยุ ชัดเจน

ทางด่วนซีดีโรดระยะทาง 2.8 กม. เพื่อเกื้อกูลศูนย์การค้าเวิลด์เทรดเซ็นเตอร์ได้ประโยชน์สูงสุดค้ำค่าการลงทุน การตัดลดระยะออกไป 800 เมตร ก็เกื้อกูลให้บริษัทแหลมทองสหการจำกัด และศูนย์การค้าเดอะพรอมานาดได้ประโยชน์สูงสุดค้ำค่าการลงทุน นายทุนมีแต่ได้กับได้ แต่ชุมชนมีแต่เสียกับเสีย เมื่อชาวชุมชนลุกขึ้นมาต่อสู้กับอธรรมที่เกิดขึ้น เพื่อรักษามลประโยชน์แห่งตนบ้าง สังคมกล่าวหาว่าขัดขวางความเจริญของประเทศชาติ เมื่อความจริงประจักษ์เช่นนี้ สังคมจะกล่าวหาถึงชุมชนบ้านครัวอย่างไรบ้าง

จับโกหกมดเท็จหลอกลวงประชาชน

เอกสารรายงาน เรื่องถนนรวมและกระจายการจราจรของระบบทางด่วนขั้นที่ 2 หน้า 14 ข้อ 9 ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้ชี้แจงต่อคณะรัฐมนตรี วันอังคารที่ 18 เมษายน 2532 เป็นเรื่องโกหกมดเท็จอย่างสิ้นเชิง ชุมชนบ้านครัวขอนำข่าวทำเนียบรัฐบาล ครั้งที่คณะรัฐมนตรีประชุมวันอังคารที่ 18 เมษายน 2532 มาเป็นหลักฐานพิสูจน์ข้อเท็จจริง ต่อไปนี้

ข่าวการประชุมคณะรัฐมนตรี (วันอังคารที่ 18 เมษายน 2532 ข่าวที่ 211/2532) วันนี้เมื่อเวลา 09.30 น. ที่ตึกบัญชาการทำเนียบรัฐบาล พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรี ได้เป็นประธานการประชุมคณะรัฐมนตรี ดร.สุวิทย์ ยอดมณี โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และนายลิขิต หงส์ดารมภ์ รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ได้ร่วมกันแถลงข่าวผลการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อเวลา 15.00 น. สรุปได้ดังนี้ (ขอนำเสนอเฉพาะหัวเรื่องเท่านั้น เพราะแต่ละเรื่องมีเนื้อหาสาระยาวมาก รวม 17 เรื่อง)

1. เรื่อง รายงานของคณะกรรมการการวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน วุฒิสภา พิจารณาศึกษาเรื่องมาตรการในการส่งเสริมและพัฒนาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี
2. เรื่อง ผลการเจรจาเกี่ยวกับความตกลงว่าด้วยบริการเดินอากาศ ระหว่างประเทศไทย กับสิงคโปร์
3. เรื่อง โครงการจัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงระบบ เอฟ. เอ็ม. ทั่วประเทศ
4. เรื่อง ผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคน สังคมและวัฒนธรรม ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6
5. เรื่อง อนุมัติเงินงบกลาง ประจำปีงบประมาณ 2532 และผูกพันงบประมาณประจำปี 2533 สำหรับการพัฒนาท่าอากาศยานอุตรดิตถ์ ตามแผนระยะสั้น
6. เรื่อง โครงการก่อสร้างและปรับปรุงทางลูกรังที่กรมทางหลวงรับโอนจากหน่วยงานอื่น
7. เรื่อง อนุมัติในหลักการเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือโลกและลูกเสือเขตเอเชียแปซิฟิก
8. เรื่อง การจัดนิทรรศการในสัปดาห์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาเซียน ครั้งที่ 2
9. เรื่อง การปรับปรุงกิจการประปาของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น
10. เรื่อง โครงการขยายบริการโทรศัพท์เร่งด่วน พ.ศ. 2532-2535
11. เรื่อง รายงานการตัดสินใจขั้นสุดท้ายของสหรัฐ ฯ ต่อกรณีการสอบสวน การให้การอุดหนุนการส่งออกและการทุ่มตลาดสินค้าดักปลาจากประเทศไทย
12. เรื่อง โครงการพัฒนาทางหลวง ระยะที่ 2
13. เรื่อง โครงการขยายพื้นที่บริการวิทยุคมนาคม ระบบเซลลูลาร์ ในพื้นที่ส่วนกลาง ขั้นตอนที่ 4

14. เรื่อง การกู้เงินภายในประเทศของรัฐบาลในปีงบประมาณ พ.ศ. 2532

15. เรื่อง แต่งตั้งข้าราชการตำรวจ

16. เรื่อง การพิจารณาข้อเสนอของบริษัท บางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด

17. เรื่อง โครงการปรับแผนเร่งด่วนของบริษัทการบินไทย จำกัด

ตามวาระการประชุมไม่มีเรื่องทางด่วนซีดีโรดเสนอในที่ประชุมครั้งนี้ด้วย และการนำความเห็นรัฐมนตรีมาตัดลดระยะทางด่วนซีดีโรด ซึ่งประกาศเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ เป็นการละเมิดต่อกฎหมายอย่างชัดเจนอยู่แล้ว

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย วันอังคารที่ 18 เมษายน 2532 คือ พล.ต.อ.ประมาณ อติเรกสาร (ดำรงตำแหน่ง 9 สิงหาคม 2531-8 มกราคม 2533) และผู้ว่าการการทางพิเศษแห่งประเทศไทย คือ นายจรัญ บุรพรัตน์ (ดำรงตำแหน่งปี พ.ศ. 2522-2536)

(พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี วันที่ 9 ธันวาคม 2533)

3. รัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ (9 ธันวาคม 2533 - 23 กุมภาพันธ์ 2534)

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ตั้ง พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี ในสมัยที่สอง เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2533 เป็น รัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ได้ 2 เดือน 14 วัน ถูกยึดอำนาจการปกครอง โดยคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รชช.) เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 การเป็นรัฐบาลจึงสิ้นสุดลงอีกครั้ง

4. รัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน (2 มีนาคม 2534 - 7 เมษายน 2535)

ประธานสภารักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รชช.) นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาว่า นายอานันท์ ปันยารชุน เป็นผู้สมควรได้รับความไว้วางพระราชหฤทัยให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้ง นายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2534

วันที่ 24 มิถุนายน 2534 เจ้าหน้าที่การทางพิเศษฯ 4 นาย เข้ามาพบนายสมัย แหงดประยูร ซึ่งเป็นกรรมการมัลลิตชูลูกุลมุตตากิน แจ้งว่า ขอให้ทางชุมชนส่งตัวแทนไปพูดคุยกันที่ห้องประชุมการทางพิเศษฯ ในเรื่องทางด่วนซีดีโรด นายสมัยว่าขอให้ชาวชุมชนได้พูดคุยกันก่อน จะให้คำตอบวันที่ 1 กรกฎาคม และในวันที่ 28 มิถุนายน ผู้แทนชุมชนจัดประชุมที่มัลลิตชูลูกุลมุตตากิน มีมติที่ประชุมให้การทางพิเศษฯ มาประชุมร่วมกันที่บ้านครัว เพราะชาวชุมชนต้องการรับรู้ข้อเท็จจริงเป็นมาอย่างไร จึงไม่สะดวกในการเดินทางไปประชุมที่การทางพิเศษแห่งประเทศไทย

การทางพิเศษฯ สํารวจพื้นที่ชุมชน (ครั้งที่ 2)

การทางพิเศษฯ มีหนังสือ ที่ มท 5506/2306 ลงวันที่ 31 กรกฎาคม 2534 เชิญผู้แทนชุมชนเข้าประชุมในวันเสาร์ที่ 3 สิงหาคม 2534 เวลา 10.00 น. ณ การทางพิเศษฯ เพื่อจะชี้แจงเกี่ยวกับการเข้าสำรวจและประเมินราคาค่าทดแทนอสังหาริมทรัพย์ ที่จะเวนคืนบริเวณชุมชนบ้านครัว ทางชุมชนไม่ตอบรับ เพราะมีมติที่ประชุมร่วมกันว่าชุมชนได้รับความอธรรม กรณีการตัดลดระยะทางด่วนซีดีโรดออกไป 800 เมตร ชาวชุมชนยังคงถูกเวนคืน แต่นายทุนได้รับอภิสิทธิ์ไม่ถูกเวนคืน จึงเป็นความอธรรมอย่างเลวร้ายที่สุดในสังคม

การทางพิเศษฯ สํารวจพื้นที่ชุมชน (ครั้งที่ 3)

การทางพิเศษฯ มีหนังสือ ที่ มท 5506/3385 ลงวันที่ 18 ตุลาคม 2534 มาอีกฉบับ แจ้งว่าการทางพิเศษฯ จำเป็นต้องใช้พื้นที่บริเวณบ้านครัวอย่างช้าไม่เกินวันที่ 1 สิงหาคม 2535 และต้องเข้าสำรวจพื้นที่ชุมชนบ้านครัวทั้งหมด ตั้งแต่ต้นเดือนพฤศจิกายน 2534 เป็นต้นไป

ในการนี้ชาวชุมชนประมาณ 2,000 คน เดินทางประท้วงรัฐบาลที่ทำเนียบและยื่นหนังสือต่อนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2534 โดยมี พล.อ.อ.อนันต์ กลินทะ รับหนังสือแทนนายเจริญจิตต์ ณ สงขลา รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีหน้าที่ดูแลการทางพิเศษฯ หนังสือมีสาระสำคัญ "ขอเรียกร้องความชอบธรรมจากนายกรัฐมนตรีให้การทางพิเศษฯ ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีสมัยรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ตามที่นายชาญชัย ชัยรุ่งเรือง รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรีแถลงเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2531" พล.อ.อ.อนันต์ จะนำหนังสือมอบให้กับนายเจริญจิตต์นำเข้าไปประชุมคณะรัฐมนตรี และช่วงนี้ให้การทางพิเศษฯ ระงับการเข้าสำรวจชุมชนไว้ก่อน จึงถือเป็นข้อตกลงร่วมกันด้วยวาจา การประท้วงรัฐบาลจึงยุติลง

การทางพิเศษฯ สํารวจพื้นที่ชุมชน (ครั้งที่ 4) : เหตุการณ์ 12 พฤศจิกายน

ชาวชุมชนอยู่ในช่วงรอคอยคณะรัฐมนตรีประชุมปรึกษา กรณีมติคณะรัฐมนตรีขัดแย้งกัน และเชื่อในคำสั่งรัฐบาลให้การทางพิเศษฯ ระงับการเข้าสำรวจชุมชนไว้สักระยะหนึ่งก่อน แต่แล้วจู่ๆ เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2534 กำลังตำรวจนำเจ้าหน้าที่การทางพิเศษฯ เข้ามาสำรวจพื้นที่ชุมชน จึงเกิดการโกลาหลขึ้น บัดดลนั้น สัญญาณเตือนภัยดังขึ้นทั่วชุมชน ทุกคนต่างเฝ้าฟังเสียงตามสายในชุมชนว่าเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้น มีบางส่วนออกไปตั้งรับปิดทางเข้า/ออกชุมชน บางส่วนทำหน้าที่ติดตั้งเครื่องดับเพลิงลากสายไปที่จุดหมาย ทุกคนทำหน้าที่ปกป้องชุมชนสุดชีวิต แต่แล้วทุกคนก็ได้ประจักษ์ชัดเจน เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้นำเจ้าหน้าที่การทางพิเศษฯ บุกรุกเข้าสำรวจชุมชนบ้านครัวได้ โดยล้อมวลชนรายงาน ว่า พล.ต.อ.มนัส ครุฑไชยันต์ จัดกำลังหน่วยคอมมานโด 191 ตำรวจท้องที่ สน.ปทุมวันและพญาไท จำนวน 200 นาย บังคับบัญชาโดย พล.ต.อ.ดำรงศักดิ์ นิลคุนา นำเจ้าหน้าที่การทางพิเศษฯ จำนวน 30 นาย เข้ามาดำเนินการสำรวจพื้นที่ชุมชนบ้านครัวได้ ครั้งนี้

ทั้งสองฝ่ายประจันหน้าได้เถียงกันอย่างรุนแรง กรณีมติคณะรัฐมนตรี ที่สุดไม่อาจควบคุมสติยั้งคิดได้เกิดความตึงเครียด จึงประจัญบานขว้างปาฉันทน์น้ำเข้าใส่กันอย่างขุละมุน เหตุการณ์แพร่สะพัดไปทั่วชุมชน ชาวบ้านเริ่มเข้ามาสมทบในที่เกิดเหตุมากขึ้น พ.ต.อ.ดำรงศักดิ์ นิลคูหา ขอให้มีการเจรจากันที่ศูนย์ชุมชนบ้านครัวได้ มีตำรวจระดับสัญญาบัตรหลายนายเข้าร่วมเจรจา ในส่วนบ้านครัวก็มีผู้แทนชุมชนเข้าเจรจาซึ่งประกอบด้วย

1. อีหม่ามประภาพร วิจิตรตระการสม	2. นายสมัย แหงดประยูร
3. นายสมจิตต์ พระมุณี	4. นายสาโรจน์ เมื่อกล่ำลี
5. นายอุมารุ ดำริห์เลิศ	6. นายสัมฤทธิ์ สีขันธบุตร
7. นายปรเมษฐ์ ภูโต	8. นางสมศิริ รอบรู้
9. นายสมหมาย อัครวุฒิชัย	10. นายอดุลย์ ถนอมวงษ์

มีการเจรจาเกี่ยวกับมติคณะรัฐมนตรีที่กล่าว มีพี่น้องชุมชนรับฟังการเจรจาเนืองแน่น ในส่วนพื้นที่ชุมชนก็ยังคงตรึงกำลังกันอยู่ ส่วนที่โต๊ะเจรจาทางชุมชนขอให้นำข้อตกลงกันที่ทำเนียบรัฐบาลมาถือปฏิบัติ และที่สุดตกลงกันได้เหตุการณ์จึงกลับคืนปรกติ

คณะทำงานเฉพาะกิจ (ชุดตกผลึก)

เริ่มแต่จัดตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจชุดบุกเบิก จวบจนเกิดเหตุการณ์ 12 พฤศจิกายน 2534 ช่วงเวลา 3 ปี 7 เดือน มีผู้คนและเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงไป บ้างโยกย้ายที่อยู่อาศัย บ้างทะเลาะเบาะแว้ง บ้างเบียดเบียนการต่อสู้ยาวนาน บ้างก็ล้มป่วยตาย และบ้างก็มีการกิจสำคัญบางประการที่ไม่อาจเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนได้ จึงต้องรวบรวมบุคลากรขึ้นใหม่ จัดองค์กรให้เล็กลงเน้นคุณภาพ เข้าใจกรณีทางวัฒนธรรมพร้อมสละความสุขส่วนตัวทุ่มเททำงานให้กับชุมชน การต่อสู้กับอธรรมต้องใช้เวลายาวนาน ที่สุดได้บุคลากรที่มีความคิดตกผลึก ตั้งเป็นคณะทำงานเฉพาะกิจ ต่อไป

ในการนี้เห็นสมควรบันทึกรายชื่อคณะทำงานเฉพาะกิจชุดตกผลึก เพื่อให้อนุชนหนหลังได้สืบสานภารกิจต่อสู้กับอธรรมที่จะเกิดขึ้นกับชุมชนในกาลข้างหน้า วันหนึ่งคณะทำงานชุดนี้จะต้องแปรผันเป็นบรรพชนร่างกายผิวดินติดตามบรรพชนรุ่นก่อนที่ได้ปกป้องบ้านครัวมาแล้ว

คณะทำงานเฉพาะกิจชุดตกผลึก ทุกคนเป็นแกนนำ มีความรู้และเข้าใจกรณีชิตีโรด จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2534 เมื่อเหตุการณ์ได้ยุติลง ประกอบด้วยบุคลากร 7 คน จึงเรียกว่า จีเจ็ด (G7) ซึ่งเขียนชื่อมาจากประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ 7 ประเทศ ในขณะนั้น

คณะทำงานเฉพาะกิจชุดตกผลึกเป็นผู้แทนชุมชน มีรายชื่อต่อไปนี้

1. นายสาโรจน์ เมื่อกล่ำลี	2. นายอุมารุ ดำริห์เลิศ	3. นายสัมฤทธิ์ สีขันธบุตร
4. นายปรเมษฐ์ ภูโต	5. นางสมศิริ รอบรู้	6. นายสมหมาย อัครวุฒิชัย
7. นายพิษณุ จารีย์พันธ์		

การประชุมคณะทำงานเฉพาะกิจเป็นความลับ เพื่อกำหนดขอบข่ายการขึ้นตอนให้เป็นระบบ รัดกุมขึ้น สถานที่ประชุมในระยะเริ่มแรกใช้บ้านนายสาโรจน์เป็นที่นัดหมาย ต่อมาเปลี่ยนสถานที่ เป็นที่อื่นเพื่อความเหมาะสม การต่อสู้กับอธรรมเป็นภารกิจที่หนักหน่วงยิ่ง คณะทำงานเห็นสมควร เพิ่มบุคลากรตามความจำเป็น ดังมีรายชื่อเพิ่มเติมต่อไปนี้

8. นางผ่องลักษณ์ สุนสวัสดิ์ ผู้แทนชาวสะพานหัวช้าง เข้าร่วมในคณะทำงาน วันเสาร์ที่ 15 ตุลาคม 2537

9. นายพิเชษฐ กิจสมบัติไชย ผู้แทนชุมชนซอยเพชรบุรี 20 เข้าร่วมในคณะทำงาน วันพุธที่ 18 ตุลาคม 2538

10. นายดิน ยอดมาลี รองประธานชุมชนบ้านครัวตะวันตก เข้าร่วมในคณะทำงาน วันศุกร์ ที่ 23 ตุลาคม 2541

11. นายสมคิด นิเมเจริญ ประธานชุมชนบ้านครัวใต้ เข้าร่วมในคณะทำงาน วันศุกร์ที่ 23 ตุลาคม 2541

12. นางสาวพิณ สุวรรณฉิม เลขานุการชุมชนหลังวัดปทุมวนาราม เข้าร่วมในคณะทำงาน วันอาทิตย์ที่ 10 กันยายน 2543

การปกป้องชุมชนเป็นภารกิจที่ชาวมุสลิมต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน สืบต่อมาถึง คณะทำงานจัดตั้ง **อาสารักษารัฐธรรมนูญ** เรียกชื่อย่อว่า **รชช.** (เลียนชื่อมาจาก คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ **รสช.**) มีประมาณ 50 คน มีวิทยุสื่อสารติดตัว มีหน้าที่ตรวจชุมชนยามค่ำคืน ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียน โดยชาวมุสลิมบริจาคเงินจัดทำอาหารเลี้ยงทำให้ครึกครื้นคึกคักยิ่ง รุ่ง ทุกวันนี้ก็ ยังมีการตรวจตราอยู่บ้าง เมื่อคณะทำงานประชุมมีมติเห็นชอบในเรื่องใดจะแจ้ง **รชช.** ให้ทราบในเรื่องที่ให้ทราบได้ และแจ้งพี่น้องชาวมุสลิมให้ทราบในคราวประชุมใหญ่ต่อไป

ความจริงประจักษ์/ความอธรรมก็ประจักษ์

เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2534 มีการประชุมที่ห้องรับรอง 2 กระทรวงมหาดไทย กรณีทาง ด่วนคดีโรค โดยนายธีระพงษ์ อรรถจารุสิทธิ์ รองผู้ว่าการทางพิเศษฯ กล่าวความตอนหนึ่งว่า

“สำหรับเรื่องที่มีการกล่าวว่าถนนสายนี้เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อศูนย์การค้าเวสต์เทรคเซ็นเตอร์นั้น ข้อเท็จจริงแล้ว บริเวณดังกล่าวเป็นย่านศูนย์กลางธุรกิจมีการดำเนินกิจการพาณิชย์กรรมหลายอย่างนอกเหนือจากศูนย์การค้าดังกล่าว และกระทรวงมหาดไทยเองก็ได้เคยแจ้งให้การทางพิเศษฯ พิจารณาจัดทำทางเชื่อมขึ้น-ลง พื้นที่ศูนย์แสดงสินค้านานาชาติ (เวสต์เทรคเซ็นเตอร์) กับโครงการระบบทางด่วนขั้นที่ 2 เพื่อเป็นการจัดให้มีทางเข้า-ออกเพิ่มเติมโดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบ ต่อสภาพการจราจรในโครงข่ายถนนทั่วไปภายนอก ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 เมษายน 2533 ด้วย”

ความจริงประจักษ์ “กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้สั่งการให้การทางพิเศษฯ จัดสร้างถนนรวม และกระจายการจราจร และให้มีทางขึ้น-ลง ในศูนย์การค้าเวสต์เทรดเซ็นเตอร์” จึงพิจารณาได้ว่า “จะต้องมีผู้สั่งการที่อยู่เหนือกระทรวงมหาดไทยอีกอย่างแน่นอน” การครั้งนี้สังคมเห็นชัดแล้วว่า ชาวชุมชนถูกรุมกินโต๊ะ โดยมีกฎหมายมารองรับเป็นขบวนการขั้นตอน

(มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 18 เมษายน 2533 ตามที่นายธีระพงษ์ อรรถจารุสิทธิ์ กล่าวในที่ประชุมเป็นวันพุธปกติไม่มีการประชุมคณะรัฐมนตรี ที่ถูกต้องเป็น วันอังคารที่ 18 เมษายน 2532)

นายธีระพงษ์ กล่าวอีกว่า การทางพิเศษฯ ก็ได้มีการศึกษาทางเลือกเปรียบเทียบเพิ่มเติม อีก 2 ทางเลือก คือ ก่อสร้างตามแนวถนนเพชรบุรี และ ถนนพระรามที่ 1 ซึ่งมีผลสรุปว่า จะมีผลกระทบต่อนพื้นที่ถนนที่มีน้อยอยู่แล้วจะเป็นปัญหาในการก่อสร้าง จะทำให้เกิดความล่าช้า เนื่องจาก ต้องออกพระราชกฤษฎีกากำหนดแนวเขตที่ดินใหม่ และจะต้องทำการสำรวจและออกแบบใหม่ ด้วย และที่สำคัญที่สุดคือ ถ้าหากมีการเปลี่ยนแปลงแนวสายทางไปจากเดิมอีก ก็จะกระทบกับ ประชาชนกลุ่มอื่นๆ อีกเช่นกัน และจะเกิดการร้องเรียนว่า รัฐบาลเลือกปฏิบัติต่อกลุ่มชนบางกลุ่ม บางพวก

ความอธรรมก็ประจักษ์

ความข้างต้น การทางพิเศษฯ สร้างทางด่วนซีดีโรดไม่ผ่านบ้านครัวก็ได้ คือ ก่อสร้างตาม แนวถนนเพชรบุรี หรือตามแนวถนนพระรามที่ 1 แต่การทางพิเศษฯ ต้องการสร้างทางด่วนผ่าน บ้านครัวให้ได้ โดยมีเหตุผล ที่สำคัญที่สุดคือ ถ้าหากมีการเปลี่ยนแปลงแนวสายทางไปจากเดิมอีก ก็จะกระทบกับประชาชนกลุ่มอื่นๆ อีกเช่นกัน และจะเกิดการร้องเรียนว่า รัฐบาลเลือกปฏิบัติต่อ กลุ่มชนบางกลุ่มบางพวก

สรุปว่า 1. การสร้างทางด่วนซีดีโรดผ่านบ้านครัว ได้

2. การตัดลดระยะทางด่วนซีดีโรด 800 เมตร ได้

3. การให้นายทุนสร้างอาคารสูงในระยะทาง 800 เมตรที่ตัดออกไป ได้

ถือว่ารัฐบาลไม่เลือกปฏิบัติ

แต่ถ้าสร้างทางด่วนซีดีโรดตามแนวถนนเพชรบุรี หรือตามแนวถนนพระรามที่ 1 ไปกระทบ ผลประโยชน์นายทุน ถือว่ารัฐบาลเลือกปฏิบัติ สังคมเห็นหรือไม่ ชาวชุมชนถูกข่มเหงรังแกได้ แต่นายทุนถูกข่มเหงรังแกไม่ได้ สังคมอธรรมหรือไม่ !

ชมรมมุสลิม 16 องค์กร สนับสนุนชุมชนบ้านครัว

ชมรมมุสลิมประกอบด้วย 1. สภามุสลิมแห่งประเทศไทย 2. กลุ่มผู้หญิงไทยมุสลิม 3. ชมรมนักศึกษามุสลิมธรรมศาสตร์ 4. ชมรมมุสลิมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 5. ชมรมมุสลิม มหานคร 6. ชมรมมุสลิมยะวา 7. ชมรมสื่อสารมวลชนมุสลิม 8. สภามุสลิม 9. สหพันธ์

นิสิตนักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย 10. ชมรมนักกฎหมายมุสลิม 11. ชมรมมุสลิมสยาม 12. ชมรมนักศึกษามุสลิมรามคำแหง 13. สถาบันสันติชน 14. ชุมชนมหานาค 15. สมาคมมุสลิมทักษิณ 16. สถาบันส่งเสริมการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับอิสลาม ได้ร่วมกันเข้ายื่นหนังสือต่อนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2534 ให้ยกเลิกการสร้างทางด่วนซีดีโรดและสนับสนุนชุมชนบ้านครัวตามที่ได้ยื่นหนังสือเมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2534

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีหนังสือ ที่ นร 0202/ว(ล) 20913 ลงวันที่ 6 ธันวาคม 2534 เรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยว่า ได้ตรวจสอบมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนี้แล้ว ได้กล่าวถึงเฉพาะให้การทางพิเศษฯ ปรับแนวทางหลักมิให้ผ่านมัสยิดและสุสานเท่านั้น ไม่ได้กล่าวถึงมิให้ผ่านชุมชนบ้านครัว

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีมีหนังสือ ที่ นร 0107(3)/17326 ลงวันที่ 17 ธันวาคม 2534 แจ้งอิหม่ามมัสยิดจุฬาลงกรณ์ว่า ตามหนังสือของท่านลงวันที่ 2 ธันวาคม 2534 คัดค้านการสร้างทางด่วนผ่านชุมชนของท่าน สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้ส่งเรื่องให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้ว

แฉพฤติกรรมทางพิเศษฯ เป็นฉะนี้

การทางพิเศษฯ มีหนังสือ ที่ มท 5501/62 วันที่ 7 มกราคม 2535 เรียนโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นางลดาวัลลิ์ วงศ์ศรีวงศ์) ความสำคัญของสรุปย่อได้ว่า ตามที่การแถลงข่าวของรองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี กรณียกเลิกสร้างทางด่วนอุรุพงษ์-วิฑูรย์ เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2531 นั้น การทางพิเศษฯ พิจารณาแล้วเห็นว่ารองโฆษกฯ อาจจะสับสนในการเรียกชื่อ โดยเฉพาะคำว่า “กรมยกเลิกสร้างทางด่วน อุรุพงษ์-วิฑูรย์” ซึ่งโดยข้อเท็จจริงน่าจะใช้คำว่า... ยกเลิกแนวทางด่วนบริเวณอุรุพงษ์... มากกว่า ทั้งนี้เพราะมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2531 ไม่ได้สั่งให้ยกเลิกเส้นทางด่วนช่วงจากอุรุพงษ์-วิฑูรย์ (ถนนรวมและกระจายการจราจร) แต่อย่างใด เพียงแต่ให้ปรับแนวทางหลักมิให้ผ่านมัสยิดและสุสานเท่านั้น ดังนั้นเพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องนี้ การทางพิเศษฯ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณายืนยันความชัดเจนเกี่ยวกับการแถลงมติคณะรัฐมนตรีในวันดังกล่าวเพื่อการทางพิเศษฯ จะได้นำไปชี้แจงทำความเข้าใจกับชาวมุสลิมตลอดจนประชาชนทั่วไปในโอกาสต่อไป ...

ต่อมามีข่าวทำเนียบรัฐบาล ข่าวที่ 6/2535 วันที่ 14 มกราคม 2535 กรณีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโครงการระบบทางด่วนขั้นที่ 2 (ทางด่วนช่วงอุรุพงษ์-วิฑูรย์) แถลงโดย โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นางลดาวัลลิ์ วงศ์ศรีวงศ์) ความสำคัญของสรุปย่อได้ว่า มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2531 ให้ยกเลิกสร้างทางด่วนอุรุพงษ์-วิฑูรย์ นั้น ข้อเท็จจริงเป็นการยกเลิกแนวทางด่วนบริเวณอุรุพงษ์ช่วงที่ผ่านมัสยิดและสุสาน โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรีจึงขอยืนยันว่า

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2531 ไม่ได้ยกเลิกเส้นทางด่วนช่วงจากอุรุพงษ์-วิทยุ แต่อย่างใด เพียงแต่ให้ปรับแนวทางหลักมิให้ผ่านมัสยิดและสุสานเท่านั้น

ผู้แทนชุมชนได้สอบถามโฆษกรัฐบาลกรณีทางด่วนซีทีโรด ความจริงปรากฏว่าท่านไม่ได้แถลงข่าว เพราะการประชุมคณะรัฐมนตรีวันนั้นไม่มีเรื่องทางด่วนในวาระการประชุม แต่มีเจ้าหน้าที่ได้ขอร้องให้แถลงข่าวนี้อย่างเป็นทางการ แต่ท่านได้ปฏิเสธไป

การทางพิเศษฯ สำรวจพื้นที่ชุมชน (ครั้งที่ 5)

การทางพิเศษฯ มีหนังสือที่ มท 5506/174 วันที่ 15 มกราคม 2535 เรียนผู้อำนวยการเขตปทุมวัน ว่า กระทรวงมหาดไทยได้ตรวจสอบมติคณะรัฐมนตรีในวันที่ 20 กันยายน 2531 และนำเรียนคณะรัฐมนตรีทราบแล้ว ปรากฏว่ามติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวให้การทางพิเศษฯ ปรับแนวทางหลักมิให้ผ่านมัสยิดและสุสานเท่านั้นและเกี่ยวกับเรื่องนี้ โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรีได้แถลงข้อเท็จจริงไปแล้ว เมื่อวันที่ 14 มกราคม 2535... การทางพิเศษฯ มีความจำเป็นที่จะต้องเข้าสำรวจอสังหาริมทรัพย์บริเวณชุมชนบ้านครัวทั้งสามแห่ง... ตั้งแต่วันที่ 21 มกราคม 2535 เป็นต้นไป

ต่อมามีหนังสือสำนักงานเขตปทุมวัน ที่ กท 9004/388 ลงวันที่ 17 มกราคม 2535 เรียนประธานชุมชนบ้านครัวได้ ว่า การทางพิเศษฯ จะเข้าทำการสำรวจในชุมชนตั้งแต่วันที่ 21 มกราคม 2535 เป็นต้นไป

การทางพิเศษฯ ประสานงานกับตำรวจ ขอกำลังคุ้มกันการเข้าสำรวจในวันที่ 21 มกราคม 2535 พล.ต.ท.วิโรจน์ เปาอินทร์ ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ขอเจรจากับชุมชนวันที่ 15 มกราคม 2535 ที่กองบัญชาการตำรวจนครบาล ผู้แทนชุมชนเข้าอธิบายความให้ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ทราบความจริงจนเป็นที่เข้าใจ การเจรจาจึงยุติลง

เพื่อเป็นการปกป้องชุมชนจากอธรรม ชาวมุขจึงร่วมด้วยช่วยกันปิดทางเข้า/ออกชุมชนทุกทาง และหยุดงานตั้งแต่วันที่ 20 มกราคม ตระเตรียมพร้อมที่จะปกป้องชุมชนด้วยชีวิตเพราะมีเหตุการณ์วันที่ 12 พฤศจิกายน เป็นอุทธานรณ สื่อมวลชนโทรทัศน์เข้ามาทำข่าวร่วมสังเกตการณ์ตลอดคืนยังรุ่งถึงเช้าวันที่ 21 มกราคม และจนตลอดทั้งวัน ก็ไม่ปรากฏมีเจ้าหน้าที่การทางพิเศษฯ เข้ามาทำการสำรวจตามที่ได้แจ้งไว้ มีชาวบ้านเห็นเจ้าหน้าที่การทางพิเศษฯ ขับรถตระเวนโฉบผ่านไปมา คงมีชาวเล็ดลอดออกไปถึงการทางพิเศษฯ การเข้าสำรวจตามวันเวลาที่กำหนดจึงยุติลง

วันจันทร์ที่ 27 มกราคม 2535 หนังสือพิมพ์สยามรัฐ จัวนักว่า "ลดาวัลย์" ครัวญทำงาน "โคเคเดียว" ถูก "ยัดใส่" แถลงข่าวเป็นประจำ โดยมีเนื้อข่าวเป็นสาระสำคัญ ว่า นางลดาวัลย์ วงศ์ศรีวงศ์ โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรีเปิดเผยต่อ "สยามรัฐ" ถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความเข้าใจผิดต่อข่าวทำเนียบรัฐบาล ข่าวที่ 5/2535 (ที่ถูกเป็นข่าวที่ 6/2535) วันที่ 14 มกราคม 2535 เรื่องข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโครงการระบบทางด่วนขั้นที่ 2 (ทางด่วนช่วงอุรุพงษ์-วิทยุ) ว่า จริงๆ แล้ว ตนไม่

ได้เป็นคนอ่านมติดังกล่าว โดยตอนแรกนายสัญญาชัย ผ่องอุดม ผู้อำนวยการกองงานโฆษณาบอก ตนว่าการทางพิเศษฯ ขอให้ช่วยแถลงเป็นมติคณะรัฐมนตรี แต่ตนบอกว่าตนจะแถลงเฉพาะผลของ มติคณะรัฐมนตรีที่ประชุมกันในวันนั้น (14 มกราคม 2535) เท่านั้น หลังจากนั้นนายสัญญาชัย ก็ พยายามที่จะให้ตนแถลงโดยอ้างเหตุผลว่าไม่เสียหายอะไร เพราะเป็นแค่การยืนยันมติเดิมเท่านั้น แต่ปรากฏว่าพอตนแถลงข่าวเสร็จ ข่าวทำเนียบข่าวที่ 5/2535 กลับมารวมอยู่กับข่าวที่ตนแถลงใน วันนั้นด้วย ทั้งที่ตนไม่ได้เป็นผู้แถลง ทำให้ตนถูกชาวบ้านบ้านครัวเข้าใจผิด

นางลดาวัลลิ์กล่าวอีกว่า ตนมาทราบภายหลังต่อเมื่อมีผู้หญิงที่ทำงานอยู่กับการทางพิเศษฯ ได้เข้ามาขอใบที่ตนช่วยแถลงให้ ตนถึงจะมาขอใบเรื่องอะไรกัน เรื่องทำนองนี้เคยเกิดขึ้นหลาย หนแล้ว ตนรู้สึกโดดเดี่ยวในการทำงานมาก ถูกบีบบังคับตลอดและตนไม่นึกเลยว่าพฤติกรรมเช่นนี้จะ เป็นการกระทำของผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นลูกผู้ชาย..... แหล่งข่าวระดับสูงในทำเนียบรัฐบาล เปิดเผยว่า เรื่องนี้การทางพิเศษฯ พยายามที่จะนำเรื่องนี้เข้าสู่ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีหลายครั้ง ที่จะให้คณะ รัฐมนตรีอนุมัติ แต่ก็ถูกเบรคออกมาเพราะรัฐบาลชุดนี้ต้องการให้เป็นเรื่องของรัฐบาลสมัยหน้าที่มา จากการเลือกตั้งเป็นผู้ตัดสินใจ... (พฤติกรรมการทางพิเศษฯ เป็นจะนี้อยู่เสมอ)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย รับฟังความคิดเห็นชุมชนบ้านครัว

วันพุธที่ 12 กุมภาพันธ์ 2535 ร.ต.เบญจกุล มะกะระธัช รองปลัดกระทรวงมหาดไทย และประธานบอร์ดการทางพิเศษฯ พร้อมคณะเข้าเยี่ยมชุมชนบ้านครัว เพื่อรับฟังความคิดเห็นจาก ชุมชนร่วมกันแก้ไขปัญหา ชาวชุมชนนำท่านตรวจแนวทางด่วนสายหลักและแนวทางด่วนซีดีโรด ที่ โค้งเข้ามาในชุมชนจนเข้าใจเหตุการณ์ ท่านให้สัมภาษณ์สื่อมวลชน และรับประทานอาหารร่วมกับ ชาวชุมชนได้เวลาสมควรจึงเดินทางกลับพร้อมนำความคิดเห็นจากชาวชุมชนไปด้วย

จุฬาราชมนตรีมีจุดยืนอย่างนี้

จุฬาราชมนตรี (นายประเสริฐ มะหะหมัด) มีหนังสือที่ 84/2535 ลงวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2535 เรียนผู้ว่าการทางพิเศษฯ ว่า ตามที่การทางพิเศษฯ มีหนังสือที่ มท 5506/481 ลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2535 เพื่อทราบว่า เมื่อแนวเขตเวนคืนมิได้ผ่านมัสยิดและสุสานแล้วจะมีผลกระทบต่อ ศาสนาหรือไม่ จุฬาราชมนตรีตอบว่า การที่การทางพิเศษแห่งประเทศไทยได้เปลี่ยนแนวเขตหลัก มิให้ผ่านมัสยิดและสุสานก็ถือได้ว่าไม่มีผลกระทบต่อศาสนา. (จุฬาราชมนตรีควรตอบว่าตามหลัก ศาสนาชุมชนเป็นองค์ประกอบสำคัญเพราะชุมชน มัสยิด และสุสาน มีความสัมพันธ์ต่อกันตามที่ ศาสดามุฮัมมัดกำชับไว้ “จงก่อสร้างมัสยิดไว้ในชุมชน ต้องทำมัสยิดให้สะอาด และมีกลิ่นหอม”)

การทางพิเศษฯ มีหนังสือสอบถามวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2535 จุฬาราชมนตรีได้ตอบหนังสือ วันที่ 21 กุมภาพันธ์ ใช้เวลาเพียง 10 วัน แต่ตามที่อิหม่ามและกรรมการมัสยิดมีหนังสือลงวันที่ 5 และ 21 มีนาคม 2531 ขอให้จุฬาราชมนตรีได้กรุณาดำเนินการให้การทางพิเศษฯ ยกเลิกการสร้าง

ทางด่วนผ่านมุขชนบ้านคร้ว มัสยิดและสุสาน แต่แล้วจุฬาราชมนตรีไม่ได้ตอบหนังสือเป็นเวลานานประมาณ 9 ปี จนกระทั่งถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2540

(ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2534)

5. รัฐบาลพลเอกสุจินดา คราประยูร (7 เมษายน 2535 - 10 มิถุนายน 2535)

มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ 22 มีนาคม 2535 ได้ ส.ส. 360 คน และแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา 270 คน ประธานสภารักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ โดยความเห็นชอบจากเสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎร จึงได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาว่า พลเอกสุจินดา คราประยูร เป็นผู้ที่เหมาะสมควรได้รับความไว้วางพระราชหฤทัยให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้ง พลเอก สุจินดา คราประยูร เป็นนายกรัฐมนตรี ในวันที่ 7 เมษายน 2535

การทางพิเศษฯ สำรวจพื้นที่มุขชน (ครั้งที่ 6)

หนังสือการทางพิเศษฯ ที่ มท 5506/1209 ลงวันที่ 10 เมษายน 2535 เรียนอธิบดีกรมการขนส่งทางบก ว่า การทางพิเศษฯ จะต้องใช้พื้นที่เพื่อทำการก่อสร้างทางด่วนขั้นที่ 2 ภายในวันที่ 31 กรกฎาคม 2535 จึงจำเป็นต้องเข้าสำรวจสังหาริมทรัพย์บริเวณมุขชนบ้านคร้ว ตั้งแต่วันที่ 20 เมษายน 2535 เป็นต้นไป

ต่อมา กระทรวงมหาดไทยมีคำสั่งที่ /2535 เรื่อง แต่งตั้งเจ้าหน้าที่สำรวจข้อมูลเพื่อพัฒนามุขชนแออัด ตั้งแต่วันที่ 20 เมษายน 2535 - วันที่ 25 พฤษภาคม 2535 โดยมีเจ้าหน้าที่ 80 คน ลงสำรวจมุขชนบ้านคร้วทั้งหมด ทางมุขชนรับทราบข่าวมาก่อนแล้ว ได้จัดประชุมชาวมุขชนทั้งหมดที่มัสยิดดารุลฟาละฮ์ เมื่อวันที่ 15 เมษายน แจ้งข่าวนี้ให้ทราบ ที่ประชุมมีมติเป็นเอกฉันท์ว่า เมื่อถึงวันกำหนด เจ้าหน้าที่สอบถามบ้านใดให้ปฏิเสธที่จะตอบคำถามเพราะไม่ผิดกฎหมาย ชาวมุขชนจึงจัดทำป้ายมีข้อความว่า “บ้านหลังนี้เจ้าบ้านไม่อยู่” และ “บ้านหลังนี้ไม่มีข้อมูลให้” ปิดไว้ที่หน้าบ้านทุกหลัง วันกำหนดมาถึงเจ้าหน้าที่สอบถามข้อมูล เช่น ผู้นำมุขชนชื่ออะไร? ชาวมุขชนไม่ตอบแต่ชี้ไปที่หน้าบ้านบอกว่า “มีคำตอบตามข้อความที่ปิดไว้หน้าบ้าน” การสำรวจเจ้าหน้าที่ดำเนินการได้เพียงวันเดียวทุกอย่างก็ต้องยุติลง ทั้งๆที่ ระยะเวลาการสำรวจกำหนดไว้กว่าหนึ่งเดือน

บ้านคร้วยืนยันต่อต้านการสร้างทางด่วนซีทีโรด

ผู้แทนมุขชนยื่นหนังสือต่อนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ 23 เมษายน 2535 ขอให้ยกเลิกเส้นทางอุรุพงษ์-วิทยุ และให้รัฐบาลตั้งคณะกรรมการสอบสวนพฤติกรรม นายเจริญ บุรพรัตน์ ผู้ว่าการทางพิเศษฯ ที่ยินยอมให้ก่อสร้างอาคารสูงในแนวเขตเวนคืนที่จะสร้างทางด่วนซีทีโรด และนายอนันต์ อนันตกุล เลขาธิการคณะรัฐมนตรี และประธานคณะกรรมการการทางพิเศษฯ สาเหตุไม่บันทึกมติ

คณะรัฐมนตรี ที่ให้ยกเลิกการสร้างทางด่วนอุรุพงษ์-วิทยุ ตามที่รองโฆษกฯ ได้แถลงข่าว

ต่อมา ผู้แทนชุมชนยื่นหนังสือวันที่ 18 พฤษภาคม 2535 ที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี รับเลขที่ ร 2291/35 ลงวันที่ 21 พฤษภาคม 2535 โดยที่มติคณะรัฐมนตรีให้ปรับแนวทางหลักมิให้ผ่านมัสยิดและสุสานแล้ว จึงขอให้ปรับแนวทางหลักช่วงถนนพระรามที่ 1 กับถนนเพชรบุรี ให้ขยับชิดกับถนนพระรามที่ 6 ต่อไปด้วย

(พลเอกสุจินดา คราประยูร ได้ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี)

6. รัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน (10 มิถุนายน 2535 - 23 กันยายน 2535)

ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาว่า นายอานันท์ ปันยารชุน เป็นผู้ที่เหมาะสมควรได้รับความไว้วางพระราชหฤทัยให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้ง นายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2535

มีหนังสือสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ นร 0107(3)/6792 ลงวันที่ 29 มิถุนายน 2535 แจ้งชุมชนบ้านครัวว่า ตามที่ให้การทางพิเศษฯ ปรับแนวทางหลักบางโคล่ - แจ้งวัฒนะ ช่วงระหว่างถนนพระรามที่ 1 กับถนนเพชรบุรี โดยให้แนวทางหลักขยับชิดขนานกับถนนพระรามที่ 6 นั้น สำนักเลขาธิการส่งเรื่องให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้ว

การทางพิเศษฯ สืบสวนพื้นที่ชุมชน (ครั้งที่ 7)

หนังสือการทางพิเศษฯ ที่ มท 5506/2496 ลงวันที่ 30 มิถุนายน 2535 แจ้งชุมชนว่า จำเป็นต้องเข้าสำรวจอสังหาริมทรัพย์ที่อยู่ในบริเวณแนวทางหลัก ตั้งแต่วันที่ 2 กรกฎาคม 2535 เป็นต้น (วันเวลาที่กำหนดไม่มีเจ้าหน้าที่การทางพิเศษฯ เข้าสำรวจ) วันที่ 24 สิงหาคม 2535 นายธีระพงษ์ อรรถจารุสิทธิ์ รองผู้ว่าการฯ นัดพบผู้แทนชุมชนที่โรงแรมเอเชีย เวลา 18.00 น. ขอเจรจาเพื่อเข้าสำรวจชุมชน โดยมีข้อเสนอจะสร้างแฟลตอย่างดีให้อยู่อาศัย และให้ค่าทดแทนบ้านที่ดินในราคาสูง ผลการเจรจาไม่มีข้อตกลงใดๆ

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยตรวจสอบข้อเท็จจริง

สำนักงานเลขานุการรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยมีหนังสือ ที่ มท 0100/5599 ลงวันที่ 9 กันยายน 2535 แจ้งว่า รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายเอนก สิทธิประศาสน์) ขอพบผู้แทนชุมชน เพื่อร่วมกันพิจารณาแก้ไขปัญหาการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ในพื้นที่ชุมชนบ้านครัว ในวันที่ 11 กันยายน 2535 เวลา 14.00 น. มีผู้แทนชุมชนเข้าพบตามวันเวลาที่กำหนดปรึกษากันในหลายเรื่อง และนัดหมายวันที่ 17 กันยายน 2535 จะลงตรวจเยี่ยมชุมชน

วันพฤหัสบดีที่ 17 กันยายน 2535 นายเอนก สิทธิประศาสน์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยและคณะเข้าเยี่ยมชุมชนบ้านครัว ชาวชุมชนต้อนรับอย่างสมเกียรติ ท่านตรวจแนวทางหลักที่โค้งเข้ามาในชุมชน และแนวกถนนรวมและกระจายการจราจร รับฟังความเห็นจากชาวชุมชนรวบรวมเป็นข้อมูลเพื่อนำเสนอต่อรัฐบาล

กระทรวงมหาดไทยมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท 0207/15009 ลงวันที่ 22 กันยายน 2535 การก่อสร้างทางด่วนขั้นที่ 2 สรุปว่า กรณีทางด่วนซีดีโรดชุมชนบ้านครัวมีความต้องการ 3 ประการ

1. ในเส้นทางสายหลัก บางโคล่-แจ้งวัฒนะ ชาวชุมชนต้องการให้ก่อสร้างเป็นแนวตรงเทียบขนานกับถนนพระรามที่ 6 โดยไม่ก่อสร้างเป็นแนวโค้งเข้ามาในชุมชน
2. ให้ยกเลิกการก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร (อุรุพงษ์-ราชดำริ) ระยะทาง 2 กิโลเมตร โดยยืนยันว่าเส้นทางนี้ถูกยกเลิกโดยมติคณะรัฐมนตรี เมื่อ 20 กันยายน 2531 แล้ว
3. ให้มีการไต่สวนสาธารณะ (Public hearing) เกี่ยวกับโครงการก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร (อุรุพงษ์-ราชดำริ) โดยมีนักวิชาการ วิศวกรของทั้ง 2 ฝ่าย เพื่อให้เหตุผลความจำเป็น ข้อดีข้อเสีย ทั้งนักวิชาการทางวิศวกรรมจราจร การลงทุน รวมทั้งผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคมและอื่นๆ

ต่อมา สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี มีหนังสือ ที่ นร 0202/20878 ลงวันที่ 24 กันยายน 2535 เรื่องการก่อสร้างทางด่วนขั้นที่ 2 เรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ว่า คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ 22 กันยายน 2535 ลงมติรับทราบ และให้เสนอคณะรัฐมนตรีชุดต่อไปพิจารณา (ถือเป็นมติคณะรัฐมนตรีที่ให้กระทรวงมหาดไทยจัดให้มีการไต่สวนสาธารณะ)

(มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2535)

7. รัฐบาลนายชวน หลีกภัย (23 กันยายน 2535 - 13 กรกฎาคม 2538)

มีการเลือกตั้งวันที่ 13 กันยายน 2535 ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาว่า นายชวน หลีกภัย เป็นผู้สมควรได้รับความไว้วางพระราชหฤทัยให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้ง นายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2535

ผู้แทนชุมชนยื่นหนังสือที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี รับที่ ร. 5374 ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2535 คัดค้านการสร้างทางด่วนซีดีโรด และเส้นทางหลักบางโคล่-แจ้งวัฒนะ ช่วงถนนพระรามที่ 1 กับถนนเพชรบุรี ขอให้ปรับเป็นแนวตรงขนานกับถนนพระรามที่ 6 ต่อไป

กลุ่ม ส.ส.มุสลิม ยื่นหนังสือที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี รับที่ สส. 107 ลงวันที่ 14 ตุลาคม 2535 สนับสนุนชุมชนบ้านครัวที่คัดค้านการสร้างทางด่วนซีดีโรด ตามที่ชุมชนยื่นหนังสือวันที่ 12 ตุลาคม ให้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีและกระทรวงมหาดไทย พิจารณาทบทวนใหม่

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี มีหนังสือ ที่ นร 0107(3)/11771 ลงวันที่ 22 ตุลาคม 2535 แจ้งชุมชนบ้านครัวตามที่มีหนังสือลงวันที่ 12 ตุลาคม 2535 ความแจ้งอยู่แล้วนั้น สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้รับทราบ และส่งเรื่องให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้ว

นายอนันต์ อนันตกุล ประธานกรรมการการทางพิเศษฯ มีคำสั่งที่ 33/2535 ลงวันที่ 24 ธันวาคม 2535 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ถูกเวนคืนบริเวณชุมชนบ้านครัว โดยมีนายผัน จันทรปาน เป็นประธานอนุกรรมการมีหน้าที่จัดหาพื้นที่รองรับผู้ถูกเวนคืน และทำความเข้าใจกับผู้ถูกเวนคืน นายผัน จันทรปาน เข้ามาตรวจแนวทางด่วนซีดีโรด เมื่อวันเสาร์ที่ 30 มกราคม 2536 ลงเรือดับเพลิงชุมชน ดูแนวทางด่วนซีดีโรด เริ่มจากบริเวณหน้าวัดพระยาไย ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นโครงการไปตามคลองแสนแสบได้ ตลอดระยะทางเห็นชีวิตความเป็นอยู่ชาวมุสลิมที่แท้จริง จนถึงจุดสิ้นสุดโครงการที่ถนนวิทย์ ประจักษ์ความจริงพบเห็นป้ายประกาศแนวเขตที่ดินที่จะเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกายังมีผลใช้บังคับ ซึ่งขณะนั้นมีการก่อสร้างอาคารเคอะพธมนาคอยู่ในพื้นที่โรงแรมฮิลตันปาร์คนายเลิศ เดิมพื้นที่นี้เป็นสนามหญ้าอยู่ในแนวเวนคืนเป็นทางขึ้นทางด่วนซีดีโรดที่ถนนวิทย์ตรงจุดนี้ และมีการก่อสร้างอาคารสูงใหญ่อยู่ในพื้นที่อาคารวานิช เดิมเป็นลานจอดรถยนต์อยู่ในแนวเวนคืนและเป็นทางลงจากทางด่วนซีดีโรดที่ถนนเพชรบุรีตรงจุดนี้ด้วย

การไปตรวจแนวโครงการมีผู้สื่อข่าวติดตามนายผัน ทุกคนเห็นการสร้างอาคารอยู่ในแนวเวนคืนที่ดิน ทำทนายอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยและการทางพิเศษฯ นายผันให้สัมภาษณ์กับผู้สื่อข่าวคนหนึ่งว่า ไม่เชื่อก็คงเชื่อ มีเรื่องเช่นนี้เกิดขึ้นจริงๆ กล่าวอีกว่า จะนำความจริงที่พบเห็นไปพูดในที่ประชุมกรรมการการทางพิเศษฯ และนำกรรมการอีกหลายคนมาเห็นกับตาอีกครั้ง และจากวันนั้นจนถึงวันนี้ก็ไม่มีอะไรเกิดขึ้น

กระทรวงมหาดไทยมีหนังสือด่วนที่สุด ที่ มท 0100.5/714 ลงวันที่ 5 มีนาคม 2536 แจ้งว่า รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายชวนวันวัช สุตลาภา) ผู้รับผิดชอบดูแลการทางพิเศษฯ มีความประสงค์จะพบผู้นำชุมชนบ้านครัว ในวันที่ 8 มีนาคม 2536 เวลา 09.00 น. ผู้แทนชุมชนเข้าพบตามวันเวลาที่กำหนด รัฐมนตรีช่วยฯ ให้ชาวมุสลิมเปิดทางสะดวกให้เจ้าหน้าที่การทางพิเศษฯ เข้าไปดำเนินการสำรวจเวนคืนตามโครงการ และการทางพิเศษฯ จะตอบแทนด้วยการสร้างแฟลตให้เช่าอยู่อาศัยในที่ดินใกล้เคียงไม่ต้องโยกย้ายไปอยู่ในที่ไกล ผู้แทนชุมชนคงยืนยันในเจตนารมณ์เดิมที่เรียกร้องความเป็นธรรมไว้แต่แรก การเจรจาตกลงโดยไม่มีข้อตกลงใดๆ

ผู้แทนชุมชนยื่นหนังสือต่อคณะกรรมการการคมนาคม สภาผู้แทนราษฎร ที่ฝ่ายบริหารงานรับที่ 1460/36 ลงวันที่ 30 มีนาคม 2536 เพื่อขอเข้าชี้แจงต่อคณะกรรมการการคมนาคม ด้วยชุมชนบ้านครัวไม่ได้รับความเป็นธรรม กรณีถนนรวมและกระจายการจราจร และกระทรวงมหาดไทยจะนำเรื่องเข้าประชุมในคณะรัฐมนตรีเร็ววันนี้ ที่สุดก็ไม่มีการตอบรับจากคณะกรรมการการคมนาคม

ผู้แทนมุสลิมยื่นหนังสือที่สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี รับที่ ร. 2101 ลงวันที่ 2 เมษายน ขอเข้าชี้แจงต่อนายกรัฐมนตรี กรณีมุสลิมบ้านครัวไม่ได้รับความเป็นธรรม และขอให้รับฟังคำชี้แจงของชาวมุสลิมบ้าง มิใช่รับฟังแต่เจ้าหน้าที่การทางพิเศษฯ ฝ่ายเดียวเท่านั้น ผลปรากฏว่าไม่มีการตอบรับแต่อย่างใด เช่นกัน

วันพฤหัสบดีที่ 22 เมษายน 2536 ผู้แทนมุสลิมเข้าพบรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ) ยื่นข้อเสนอขอให้มีการไต่สวนสาธารณะ โครงการก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร รัฐมนตรีให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนจะจัดให้มีการไต่สวนสาธารณะ ตามที่มุสลิมบ้านครัวต้องการเพราะมีมติคณะรัฐมนตรีให้ดำเนินการ (ตามที่คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ 22 กันยายน 2535 ลงมติรับทราบ ให้เสนอคณะรัฐมนตรีชุดต่อไปพิจารณา ถือเป็นมติคณะรัฐมนตรีที่ให้กระทรวงมหาดไทยจัดให้มีการไต่สวนสาธารณะ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีคำสั่งที่ 283/2536 วันที่ 28 เมษายน 2536 แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาประโยชน์ของถนนรวมและกระจายการจราจร ต่อระบบทางด่วนขั้นที่ 2 ตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 22 กันยายน 2535 โดยให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการตรวจสอบความเห็นทุกฝ่ายเกี่ยวกับการก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร (อุรุพงษ์-ราชดำริ) ให้มีนักวิชาการ วิศวกร และฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เห็นถึงเหตุผล ความจำเป็น ข้อดีข้อเสีย ทั้งหลักวิชาการ ทางวิศวกรรมจราจร การลงทุน รวมทั้งผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคมและอื่นๆ

คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่พิจารณารูปความเห็น นำเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยว่า ถนนรวมและกระจายการจราจรจะเป็นประโยชน์ต่อระบบทางด่วนหรือไม่ และควรที่จะดำเนินการก่อสร้างต่อไปหรือไม่

การไต่สวนครั้งแรก เริ่มวันพุธที่ 28 เมษายน 2536 ดำเนินการไต่สวนที่ห้องประชุมใหญ่ กระทรวงมหาดไทย คณะกรรมการให้ฝ่ายมุสลิมบ้านครัวและฝ่ายการทางพิเศษฯ แสดงหลักฐานข้อเท็จจริงและซักถามโต้แย้งกันได้

รายนามคณะกรรมการ การไต่สวนครั้งแรก มีดังนี้

1. ดร.ณรงค์ชัย อัครเศรณี	เป็นประธานกรรมการ
ประธานกรรมการบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ จี.เอฟ.	
2. ดร.อัมมาร สยามวาลา	เป็นกรรมการ
ประธานสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย	
3. นายวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย	เป็นกรรมการ
ในพระบรมราชูปถัมภ์ (ดร.ประพนธ์ วงศ์วิเชียร)	
4. นายกมลภาพนัยความ (นายปรีชา มะโรนบุตร)	เป็นกรรมการ

5. ดร.ครรชิต ผิวนวล	เป็นกรรมการ
คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	
6. ผศ.ดร.นิพนธ์ วิเชียรน้อย / ดร.เกียรติ จิระกุล	เป็นกรรมการ
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	
7. ผศ.พรพจน์ สุขเกษม	เป็นกรรมการ
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร	
8. ผู้อำนวยการกองการข่าว (นายประสงค์ พิฑูรกิจจ่า)	เป็นเลขานุการ
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	

การได้ส่วนครั้งแรกดำเนินการรวม 6 วาระ ต่อไปนี้

วาระที่ 1 วันพุธที่ 28 เมษายน 2536	เวลาตั้งแต่ 18.00 น. - 20.30 น.
วาระที่ 2 วันอังคารที่ 11 พฤษภาคม 2536	"
วาระที่ 3 วันอังคารที่ 18 พฤษภาคม 2536	"
วาระที่ 4 วันอังคารที่ 25 พฤษภาคม 2536	"
วาระที่ 5 วันศุกร์ที่ 11 มิถุนายน 2536	"
วาระที่ 6 วันศุกร์ที่ 25 มิถุนายน 2536	"

คณะกรรมการปิดการได้ส่วน เพื่อประเมินผลดีผลเสียของโครงการก่อสร้างทางด่วนซีดีโรด และจัดทำรายงานเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 6 กันยายน 2536 ในรายงานคณะกรรมการมีบทสรุปชัดเจน เป็นต้นว่า

- ถนนรวมและกระจายจะไม่ทำให้การจราจรบนถนนต่างๆ ในกรุงเทพฯ ดีขึ้น ... มีหน้าซ้ำ จะเพิ่มการจราจรบนถนนในระดับผิวดินอีกด้วย

- ในเมื่อถนนรวมและกระจายไม่ได้ก่อผลดีให้กับการจราจร ถนนดังกล่าวก็จะเป็นประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

- ภาระที่เกิดจากการสร้างถนนรวมและกระจาย ตกอยู่กับชุมชนบ้านครัวมาก จนไม่เป็นธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเมื่อประโยชน์ที่ได้จากถนนนี้ไม่ประจักษ์

คณะกรรมการฯ สรุปว่า รัฐบาลควรจะยกเลิกโครงการสร้างถนนสายนี้เสียและรับขอแก้ไขสัญญา กับ BECL

เมื่อรายงานคณะกรรมการเปิดเผยต่อสาธารณชน กระทรวงมหาดไทยและการทางพิเศษฯ ไม่ยอมรับความจริงตามรายงาน กลับว่าเป็นความเห็นของคณะกรรมการเท่านั้น และไม่นำรายงานเสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

ชาวมุสลิมกว่าสองพันคน จึงเดินขบวนประท้วงต่อการกระทำของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและผู้ว่าการทางพิเศษฯ ที่ทำเนียบรัฐบาล ตั้งแต่วันที่ 18-20 เมษายน 2537 ได้เจรจากับ

นายสุทัศน์ เงินหมื่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และจัดทำข้อตกลงเป็น “บันทึกความเข้าใจร่วมกัน” ฝ่ายรัฐบาลลงนามโดยนายสุทัศน์ เงินหมื่น และนายเฉลิม พรหมเลิศ รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ฝ่ายชุมชนมีผู้แทนลงนาม มีสาระสำคัญตามข้อ 2, ข้อ 3 และ ข้อ 4 ดังต่อไปนี้

ข้อ 2. ...เป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่จะต้องตัดสินใจโดยพิจารณาจากตนเองต่อไป หากจะมีข้อมูล หรือความคิดเห็นเพิ่มเติมเข้าสู่การพิจารณาของรัฐบาลอีก ก็จะทำให้คณะกรรมการดังกล่าวให้ความเห็นประกอบมาด้วยทุกครั้ง อนึ่งหากเป็นปัญหาทางกฎหมาย ก็จะให้สำนักงานอัยการสูงสุด เป็นผู้เสนอความเห็นสู่การพิจารณา

ข้อ 3. การวินิจฉัยของรัฐบาลจะอาศัยรายงาน และความเห็นของคณะกรรมการดังกล่าว ตลอดจนการระดมความเห็นตามสัญญาประกอบเป็นข้อพิจารณา ในกรณีที่รัฐบาลเห็นควรวินิจฉัยเป็นประการอื่นที่แตกต่างไปจากความเห็นของคณะกรรมการดังกล่าว รัฐบาลจะให้เหตุผลให้ปรากฏโดยชัดเจนเพื่อความรับผิดชอบอันกระจ่างชัดต่อไป

ข้อ 4. เพื่อเป็นการเร่งรัดให้ชาวมุขชนทั้งหมดได้ทราบข้อยุติโดยแน่นอนกำหนดได้ รัฐบาลตกลงจะวินิจฉัยปัญหานี้ให้เสร็จสิ้นภายในเดือนตุลาคม 2537.....

ช่วงเวลา 6 เดือน ชาวมุขชนรอคอยการวินิจฉัยของรัฐบาลด้วยความเชื่อมั่นว่ารัฐบาลจะมีความเห็นตามรายงานคณะกรรมการ และปฏิบัติตามบันทึกความเข้าใจร่วมกัน หนึ่งเดือนผ่านไป รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้แจ้งทางสื่อมวลชนว่า จำเป็นต้องให้มีการไต่สวนใหม่อีกครั้ง เพราะข้อมูลจากการทางพิเศษฯ นำเสนอในการไต่สวนที่แล้วเป็นข้อมูลเก่าล้าสมัยใช้ไม่ได้ ชาวมุขชนเห็นว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยบิดพลิ้ว ด้วยข้อมูลตามที่การทางพิเศษฯ เสนอต่อคณะกรรมการนั้นการทางพิเศษฯ เป็นผู้นำเสนอเองทั้งสิ้น หรือว่า เพราะรายงานคณะกรรมการมีบทสรุปให้รัฐบาลยกเลิกโครงการสร้างทางด่วนซีดีโรด เป็นเหตุให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และผู้ว่าการทางพิเศษฯ ยอมจำนนต่อความจริงที่ปรากฏไม่ได้

หากแม้รายงานคณะกรรมการมีบทสรุปให้รัฐบาลสร้างทางด่วนซีดีโรดได้ และฝ่ายมุขชนได้แย้งทำนองเดียวกันว่าข้อมูลที่เสนอไปนั้นเป็นข้อมูลเก่าล้าสมัยใช้ไม่ได้ ขอให้มีการไต่สวนใหม่อีกครั้ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะยอมจัดให้มีการไต่สวนใหม่หรือไม่?

ด้วยอำนาจที่เหนือกว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงสั่งให้มีการไต่สวนใหม่ โดยมีคำสั่งที่ 294/2537 วันที่ 23 พฤษภาคม 2537 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการฯ และให้มีอำนาจหน้าที่เหมือนเดิม ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0204/9445 ลงวันที่ 27 พฤษภาคม 2537

การไต่สวนครั้งที่สอง เริ่มวันพุธที่ 6 กรกฎาคม 2537 คณะกรรมการให้การทางพิเศษฯ ใช้ข้อมูลล่าสุดเป็นหลักฐาน เมื่อคณะกรรมการประเมินผลแล้ว จะไม่ดำเนินการอีกเป็นครั้งที่สาม รายงานคณะกรรมการ การไต่สวนครั้งที่สอง มีดังนี้

1. ดร.อัมมาร สยามวาลา	เป็นกรรมการ
ประธานสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย	
2. นายกวีศวรรรมสถานแห่งประเทศไทย	เป็นกรรมการ
ในพระบรมราชูปถัมภ์ (ดร.ประพนธ์ วงศ์วิเชียร)	
3. นายกสภาพนายความ (นายปรีชา มะโรบุตร)	เป็นกรรมการ
4. ดร.ครรชิต ผิวนวล	เป็นกรรมการ
คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	
5. ผศ.ดร.นิพนธ์ วิเชียรน้อย / ดร.เกียรติ จิระกุล	เป็นกรรมการ
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	
6. ผศ.พรพจน์ สุขเกษม	เป็นกรรมการ
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร	
7. ผู้อำนวยการกองโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อม	
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (นายพินิจ พิชยกุล) เป็นเลขานุการ	
การไต่สวนครั้งที่สองได้ดำเนินการรวม 6 วาระ ต่อไปนี้	
วาระที่ 1 วันพุธที่ 6 กรกฎาคม 2537	เวลาตั้งแต่ 18.00 น. - 20.30 น.
วาระที่ 2 วันอังคารที่ 9 สิงหาคม 2537	"
วาระที่ 3 วันพุธที่ 10 สิงหาคม 2537	"
วาระที่ 4 วันอังคารที่ 23 สิงหาคม 2537	"
วาระที่ 5 วันจันทร์ที่ 5 กันยายน 2537	"
วาระที่ 6 วันจันทร์ที่ 12 กันยายน 2537	"

คณะกรรมการได้ปิดการไต่สวนเพื่อประเมินผลกระทบผลดีผลเสียทั้งหมด และจะเปิดเผยรายงานคณะกรรมการให้ทราบอีก 2 เดือนข้างหน้า (พฤศจิกายน 2537)

ตามบันทึกความเข้าใจร่วมกันลงนามที่ทำเนียบรัฐบาลเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2537 ระยะเวลาจะสิ้นสุดลงในเดือนตุลาคม 2537 สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยมีหนังสือด่วนที่สุด ที่ มท 0207/ว.3997 ลงวันที่ 27 ตุลาคม 2537 ขอบพบผู้แทนชุมชนบ้านครัว ด้วยกระทรวงมหาดไทยมีข้อราชการที่จะปรึกษารื้อเกี่ยวกับโครงการถนนรวมและกระจายการจราจรต่อระบบทางด่วนขั้นที่ 2 ในวันศุกร์ที่ 28 ตุลาคม 2537 เวลา 15.30 น. เมื่อผู้แทนชุมชนเข้าพบตามวันเวลาที่กำหนด กระทรวงมหาดไทยได้ขอต่อระยะเวลาตามบันทึกความเข้าใจร่วมกันฉบับแรก ออกไปอีก 2 เดือน เป็น "บันทึกความเข้าใจร่วมกันฉบับที่สอง" ลงนามที่กระทรวงมหาดไทย วันที่ 28 ตุลาคม 2537 โดยมีนายชนะศักดิ์ ยวนบุรณ์ รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ลงนาม และฝ่ายชุมชนมีผู้แทนลงนาม ระยะเวลาตามบันทึกฉบับที่สองจะสิ้นสุดลงในเดือนธันวาคม 2537

ช่วงเวลาที่ยกย่องคณะกรรมการได้เสนอจะเปิดเผยรายงานฉบับที่สอง การทางพิเศษฯ ได้ออกมาแสดงความเห็นทางกฎหมายกับสื่อมวลชนว่า ถ้ายกเลิกโครงการสร้างทางด่วนซีดีโรดแล้ว การทางพิเศษฯ ต้องรับผิดชอบตามสัญญาชดเชยค่าเสียหายเป็นเงินนับหมื่นล้านบาท ผู้แทนชุมชนบ้านครัวจึงยื่นหนังสือต่อนายกรัฐมนตรี วันที่ 28 ตุลาคม 2537 ขอเสนอความเห็นทางกฎหมายบ้าง ด้วยตามบันทึกความเข้าใจร่วมกัน วันที่ 20 เมษายน 2537 ในข้อ 2. ว่า “..... อนึ่งหากเป็นปัญหาทางกฎหมาย ก็จะทำให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นผู้เสนอความเห็นสู่การพิจารณาของรัฐบาลต่อไป” ชุมชนบ้านครัวเห็นว่าการกระทำของการทางพิเศษฯ เป็นการไม่เหมาะสมเพราะไม่มีหน้าที่เสนอความเห็นทางกฎหมาย เพื่อความเป็นธรรม ถ้ารัฐบาลส่งข้อกฎหมายไปให้สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณา ขอได้ส่งความเห็นข้อกฎหมายของชุมชนบ้านครัวตามที่แนบมากับหนังสือฉบับนี้ไปให้สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาด้วย

คณะกรรมการเปิดเผยรายงานฉบับที่สองเมื่อวันพุธที่ 9 พฤศจิกายน 2537 ทางกระทรวงมหาดไทยมีหนังสือด่วนที่สุด ที่ มท 0207/40250 ลงวันที่ 11 พฤศจิกายน 2537 แจ้งผู้แทนชุมชนบ้านครัวว่า บัดนี้พ้นกำหนดระยะเวลาปกติรายงานคณะกรรมการ ถึงวันที่ 9 พฤศจิกายน 2537 กระทรวงมหาดไทยจึงขอจัดส่งรายงานการศึกษาของคณะกรรมการฯ มาให้ผู้แทนชุมชนบ้านครัวจำนวน 10 ชุด ซึ่งตามรายงานคณะกรรมการมีบทสรุปโดยชัดเจนต่อไปนี้

จากพิจารณาข้อมูลทั้งหมดแล้ว คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่า ประโยชน์ของถนนรวมและกระจายการจราจรต่อระบบทางด่วนขั้นที่ 2 จะค่อนข้างน้อย และแทบจะไม่คุ้มต่อการลงทุน และรายงานฉบับนี้จะเป็นรายงานที่ทดแทนรายงานเดิม ที่ได้เสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเมื่อวันที่ 6 กันยายน 2536 เฉพาะข้อ 14-38 สำหรับส่วนอื่นๆ เนื่องจากไม่มีข้อมูลใหม่ที่จะให้คณะกรรมการฯ เปลี่ยนความเห็น คณะกรรมการฯ จึงยืนยันตามเดิม

เมื่อรายงานคณะกรรมการมีบทสรุปชัดเจนแล้ว การทางพิเศษฯ ออกมาแถลงข่าวว่า เป็นความเห็นของคณะกรรมการซึ่งมีความเห็นที่แตกต่างกันได้ หมายความว่ากระทรวงมหาดไทยและการทางพิเศษฯ ยังไม่ยอมจำนนต่อความจริงตามรายงานคณะกรรมการทั้งสองครั้ง แต่ถ้ารายงานคณะกรรมการมีบทสรุปให้รัฐบาลดำเนินการสร้างทางด่วนซีดีโรดได้ และชุมชนบ้านครัวออกมาแถลงข่าวเช่นเดียวกับการทางพิเศษฯ บ้าง กระทรวงมหาดไทยและการทางพิเศษฯ จะว่าอย่างไร?

การไต่สวนสาธารณะทั้งสองครั้ง มีนักวิชาการที่ยืนยันว่าชุมชนบ้านครัวไม่ได้รับความเป็นธรรมและถูกเลือกปฏิบัติ จึงยื่นเคียงข้างให้ความรู้ทางวิชาการมาตลอด และมีผลงานทางวิชาการที่เป็นคุณประโยชน์ต่อสังคมสมควรได้รับการจารึกนามและประกาศเกียรติคุณไว้ ณ ที่นี้ ดังนี้คือ

1. ศ.ดร.ชลธิรา สัตยาวัฒนา แห่งมหาวิทยาลัยรังสิต ให้ความรู้ทางประวัติศาสตร์ มีผลงาน “ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมชุมชนบ้านครัว” โดยเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาประโยชน์ของถนนรวมและกระจายการจราจร เมื่อวันอังคารที่ 25 พฤษภาคม 2536

2. อาจารย์แก้วสรร อติโพธิ แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ให้ความรู้ทางกฎหมาย มีผลงาน “ตามตรงๆกรณีบ้านครัว” มีสาระเกี่ยวกับการได้สวนสาธารณะ ใน นสพ.สยามโพสต์ ฉบับวันพุธที่ 20 เมษายน 2537

3. อาจารย์ขวัญสุวรรณ อติโพธิ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้ความรู้ทางผังเมือง และสถาปัตยกรรม มีผลงาน “จดหมายเปิดผนึกจากชาวบ้านครัวถึงนายกรัฐมนตรีและคนกรุงเทพฯ” มีสาระเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงแนวสายทางด่วนซีดีโรด ใน นสพ.สยามรัฐ ฉบับวันจันทร์ที่ 28 ธันวาคม 2535 ใช้นามแฝงว่า “คนบ้านครัว”

กระทรวงมหาดไทยมีหนังสือด่วนที่สุด ที่ มท 0215.5/43042 ลงวันที่ 30 ธันวาคม 2537 แจ้งว่า ตามบันทึกข้อตกลงระหว่างรัฐบาลและชุมชนบ้านครัว เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2537 ได้ตกลงให้ขยายระยะเวลาการวินิจฉัยปัญหาโครงการถนนรวมและกระจายการจราจร จากที่กำหนดไว้เดิมออกไปอีก 2 เดือน คือ ภายในเดือนธันวาคม 2537 นั้น กระทรวงมหาดไทยขอเรียนให้ทราบว่า การวินิจฉัยปัญหาของรัฐบาลอาจจะไม่ทันภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ และยังไม่ได้รับความเห็นจากสำนักงานอัยการสูงสุดเกี่ยวกับประเด็นสำคัญในข้อกฎหมาย ทางกระทรวงมหาดไทยก็ได้เร่งรัดให้สำนักงานอัยการสูงสุด แจ้งผลการพิจารณาให้กระทรวงมหาดไทยทราบโดยด่วนแล้ว

ผู้แทนชุมชนยื่นหนังสือต่ออัยการสูงสุด (ดร.คณิต ณ นคร) ที่สำนักงานอัยการสูงสุด (ถนนหน้าหีบเผย) เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2538 เพื่อขอมีสิทธิรับรู้ความเห็นทางกฎหมายจากสำนักงานอัยการสูงสุด ที่จะแจ้งผลการพิจารณาไปให้กระทรวงมหาดไทย ด้วยชุมชนบ้านครัวมีข้อพิพาทกับการทางพิเศษฯ อัยการสูงสุดรับเรื่องด้วยตนเองไว้พิจารณาต่อไป

วันที่ 7 มีนาคม 2538 กระทรวงมหาดไทยได้นำโครงการก่อสร้างถนนรวมและกระจายการจราจรเข้าที่ประชุมคณะรัฐมนตรี แต่ที่ประชุมให้นำเรื่องกลับคืนไปจัดทำรายละเอียด และให้มีทางเลือกผลดีผลเสียมาประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีให้นำเสนอที่ประชุมภายใน 2 สัปดาห์

ผู้แทนชุมชนจึงยื่นหนังสือที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ ร.3651/38 วันที่ 13 มีนาคม 2538 ขอให้คณะรัฐมนตรียกเลิกโครงการสร้างถนนรวมและกระจายการจราจร โดยมีรายงานคณะกรรมการฯ สองฉบับแนบมาประกอบการพิจารณาด้วย

ต่อมา สำนักงานอัยการสูงสุดมีหนังสือด่วนที่สุด ที่ อส 0017/3243 ลงวันที่ 14 มีนาคม 2538 แจ้งชุมชนบ้านครัวว่า สำนักงานฯ ให้ความเห็นทางกฎหมายเกี่ยวกับโครงการถนนรวมและกระจายการจราจร ในฐานะส่วนราชการที่มีหน้าที่ให้คำปรึกษาด้านกฎหมายแก่รัฐบาล ซึ่งในการปฏิบัติราชการให้คำปรึกษาด้านกฎหมายนี้ สำนักงานฯ ไม่อาจเปิดเผยความเห็นดังกล่าวแก่บุคคลภายนอกได้ โดยที่สำนักงานอัยการสูงสุดได้แจ้งความเห็นในเรื่องนี้ไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแล้ว ดังนั้นหากชุมชนบ้านครัวประสงค์จะทราบความเห็นดังกล่าวย่อมสามารถติดต่อขอรับทราบได้จากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยโดยตรง